

Uvodnik

Andrej Bratuž

Po rimskem obisku

Za nami je obisk, ki ga je predsednik vlade Republike Slovenije Borut Pahor opravil v Rimu. Tu se je sestel s svojim italijanskim kolegom S. Berlusconiem. Pahor je bil tudi na obisku v Vatikanu, kjer ga je uradno sprejel državni tajnik Svetega sedeža kardinal T. Bertone. Srečal pa se je tudi s slovenskim kardinalom Francem Rodetom.

V zgodovini slovensko-italijanskih odnosov so taka medsebojna srečanja bolj redka. Še redkejši so uradni obiski na ravni državnih poglavarjev, čeprav je v Rimu že bil na obisku predsednik RS Danilo Türk, italijanski državni poglavar Giorgio Napolitano pa je že bil v Ljubljani.

Tudi v dobi Socialistične federativne republike Jugoslavije je prišlo do podobnih obiskov na najvišji ravni. Tako je bil predsednik Josip Broz Tito v Rimu in v Vatikanu pri papežu Pavlu VI., medtem ko je italijanski predsednik Giuseppe Saragat obiskal Beograd. Iz SFRJ po Titu je bil na obisku v Rimu tudi jugoslovanski predsednik predsedstva Cvijetin Mijatović (ki je na Kvirinalu sprejel tudi enotno delegacijo slovenske manjšine). Toliko le za kratko osvetlitev dosedanjih stikov.

Seveda so danes ti stiki še bolj močni na številnih srečanjih voditeljev EU, saj sta tako Slovenija kot Italija njeni članici. Tudi na teh srečanjih je že večkrat prišlo do dvostranskih stikov. Na enem izmed teh je, recimo, slovenski premier opozoril italijanskega kolego o zadevi finančne podpore rimske vlade, ki je potem ostala na običajni višini brez nameravanega krčenja.

Seveda pa nas Slovence v Italiji najbolj zanima vprašanje zakonske zaščite. Leta 2001 v italijanskem parlamentu izglasovani zaščitni zakon št. 38 je namreč v marsičem še neureničen. Zato je potrebno stalno čuvati in opozarjati rimsko vlado na še odprta vprašanja. Ob tem obisku sta krovni organizaciji SSO in SKGZ poslali pismo s priloženo dokumentacijo obema predsednikoma vlad. Ne vemo, če je kaj podobnega naredila tudi SSK (kar bi bilo vsekakor umestno).

Kaj pa druge, zlasti na Južnem Tirolskem in v Dolini Aosta? V teh deželah sta manjšini pravzaprav večinski, deželna zakonodaja (za nemško skupnost tudi mednarodni dogovori) omogoča drugačno politično stvarnost. Poleg meddržavnih odnosov med Rimom in Ljubljano je slovenska vlada opozorila tudi na vprašanje uplinjevalnika v Žavljah, ki pa je še ostalo odprto.

V preteklosti je bilo veliko pomembnih pobud s strani slovenske manjšine v odnosu do odgovornih italijanskih oblasti. Tako je na primer številno močna delegacija Slovencev obiskala predsednika vlade E. Colomba in mu še pred izglasovanjem zaščitnega zakona orisala naš položaj. Spomniti moramo še na številne pobude Slovenske skupnosti pri posameznih vodilnih italijanskih politikih in državnikih, ko so bili A. Fanfani, G. Andreotti, G. Spadolini itd. Pri teh so osebno ali pisno iznesli glavne probleme naše manjšine, ki so imeli tudi pozitivno rešitev oz. uspeh.

Republika Slovenija je leta 2004 vstopila v EU. Evropa in Slovenci - to bi lahko bil naslov drugega razmišljanja. Sicer pa tudi Evropa sama ne bo rešila Slovenije, pa tudi ne problemov slovenske manjšine v Italiji. Na nas samih je, da v prvi vrsti rešujemo zato našo narodno in politično samobitnost in svoj zgodovinski obstoj - od karantanskih vojvod do celjskih grofov pa vse do sodobnega slovenstva.

Slovenski predsednik vlade v Rimu

Pahor in Berlusconi predvsem o gospodarskih temah

Premier Borut Pahor se je v petek, 18. septembra, srečal z italijanskim kolegom Silvio Berlusconiem, s katerim sta govorila o gospodarskem sodelovanju med državama in možnostih skupnega nastopa slovenskih in italijanskih podjetij na tretjih trgih. Sogovornika sta tudi izmenjala izkušnje pri pripravi proračunov v času gospodarske krize. Premiera sta se med drugim dotaknila tudi vprašanja gradnje plinskega terminala v Žavljah pri Trstu in se dogovorila, da bo do ministrskega sestanka v Ljubljani, ki ga je italijanska stran odpovedala prejšnji teden, prišlo že v začetku oktobra. Berlusconi je ob tem zagotovil, da italijanska stran dokumentacijo v zvezi s terminalom še pripravlja in da bodo pogovori v zvezi s tem med državama potekali še naprej. Premiera sta se dotaknila tudi vprašanja slovenske manjšine v Italiji, kjer je Pahor izrazil upanje, da bo italijanska vlada izpolnila obveznosti do manjšine.

Berlusconi je, po poročanju Slovenske tiskovne agencije, po srečanju s Pahorjem dejal, da je med Italijo in Slovenijo nekaj odprtih problematik, ki jih skušata rešiti s ciljem ohranjanja dobrososed-

skih odnosov. Italijanski premier je dejal: "Razrešili bomo vse majhne probleme, ki obstajajo". Berlusconi je obenem izpostavil, da ima s

Pahorjem vedno dobre odnose, tako na osebni kot politični ravni, med drugim tudi na račun tega, ker Pahor dobro govori italijanski jezik. Odnose med državama je ocenil kot odlične.

"Oboji imamo zakonodajo, ki spoštuje manjšine, trgovinska menjava je obsežna", je dejal Pahor in dodal, da je Italija druga najpomembnejša slovenska zunanjetrgovinska partnerica za Nemčijo. Premiera sta spregovorila tudi o Kosovu. Pahor se je v nadaljevanju obiska srečal tudi s podpredsednikom Industrijskega združenja Confindustria Giuseppejem Morandiniem in skupino italijanskih gospodarstvenikov. Dotaknili so se predvsem gospodarskega sodelovanja med državama, poleg tega pa so spregovorili tudi o možnosti organizacije skupne gospodarske konference, ki bi jo pripravili obe državi. Pahor je obiskal tudi Sveti sedež, kjer ga je sprejel vatikanski državni tajnik Tarcisio Bertone. Slednji je Pahorju prinesel pozdrave papeža Benedikta XVI., ki se trenutno mudi v svoji poletni rezidenci, kjer obiskov ne sprejema. Prav zato naj bi Pahor že v prihodnjih dveh ali treh mesecih znova odpotoval v Vatikan, kjer naj bi ga sprejel tudi papež. S prefektom Kongregacije za ustanove posvečenega življenja in družbe apostolskega življenja, kardinalom dr. Francem Rodetom, je v nadaljevanju med drugim spregovoril tudi o imenovanju Aleša Guliča za novega direktorja urada

za verske skupnosti. Pahor je Rodetu zagotovil, da bo Gulič svoje naloge opravljal korektno do vseh verskih skupnosti, tudi do katoliške.

Pogovor

Matevž Tomšič, dekan Fakultete za uporabne družbene študije v Novi Gorici, je spregovoril o učni smeri

3

Pogovor

Odvetnik Peter Močnik je prvi zamejski Slovenec, ki je postal vitez reda božjega groba v Jeruzalemu

5

facebook Domov Profil Prijatelji Prejeto

NOVI GLAS Novi glas

Zid Podatki Slike

Od minulega tedna je Novi glas prisoten tudi na socialnem omrežju Facebook. Pridružite se nam, veseli vas bomo!

Sestlal se je Izvršni svet SSO

O uspeh prireditvah in aktualnih temah

Po poletnem premoru se je 16. septembra spet sestlal Izvršni odbor Sveta slovenskih organizacij in nastavljal delo za naslednjo sezono, ki bo med drugim zahtevna tudi zato, da lahko civilna družba slovenske narodne skupnosti v Italiji ohrani dosedanje raven delovanja na področju šolstva, gospodarstva, vzgoje, kulture, športa in sociale. Predsednik Drago Štoka in ostali odborniki so z zadovoljstvom ocenili potek seminarja o šolstvu, ki je potekal 10. septembra letos v organizaciji strokovne komisije SSO za šolska vprašanja. Kljub temu da je bilo pričakovati nekoliko večjo udeležbo, so bili v glavnem prisotni skoraj vsi ravnatelji, ki so posegli v razpravo z marsikaterimi zanimivimi predlogi. Pomemben je bil s tega vidika poseg prof. Tomaža Simčiča, vodje Urada za slovenske šole, ki je pojasnil nekatere vidike šolske zakonodaje ter načina uporabe namenskih sredstev. K temu je treba še dodati predloge senatorke Tamare Blažina in deželnega svetnika SSK Igorja Gabrovca. Zaradi pomembnosti tematike je Izvršni odbor poudaril, da bi se take pobude še nadaljevale, saj je pomembno, da je zavest o stanju, prihodnosti in temeljni poklicnosti slovenske šole čim bolj razširjena znotraj slovenske narodne skupnosti.

Glavni organ SSO je pozitivno ocenil potek Kraške ohceti, 44. študijskih dnevov Draga in proslave Bazoviških žrtev. Vse te tri pobude so primerno izpostavile prisotnost in zakoreninjenost Slovencev na teritoriju, obenem pa so tudi prepričljiva in pozitivna podoba naše narodne skupnosti. Še posebno razveseljivi sta bili vsebina in udeležba na letošnjih študijskih dnevih Draga, ki tako ohranjajo svoje temeljno poslanstvo.

Predsednik Drago Štoka je poročal o številnih srečanjih, ki so se zvrstila v vidiku dveh pomembnih meddržavnih obiskov med Slovenijo in Italijo, od katerih je eno odpadlo morda tudi

Tomaž Simčič (foto IG)

zaradi vprašanja sporne gradnje tržaškega uplinjevalnika, ki bi hudo prizadel predvsem teritorij, na katerem je slovenska narodna skupnost zgodovinsko prisotna. Neokrnjeno pa je potekal obisk predsednika slovenske vlade Bo-

ruta Pahorja pri predsedniku italijanske vlade Silviu Berlusconi v Rimu. V sodelovanju s slovenskim konzulatom v Trstu in drugo krovno organizacijo SKGZ je SSO sodeloval pri pripravi spomenice, s katero so predsedniku italijanske vlade in predsedniku slovenske vlade predstavili stanje slovenske narodne skupnosti in ju opozorili na obveznosti, ki izhajajo iz mednarodnih sporazumov ter obeh državnih zakonov 482/99 in 38/01. Štoka je pri tem poudaril, da je spomenica okvirni dokument, ki zadeva temeljna načela, na katerih stoji pravice Slovencev v Italiji. Napaka bi namreč bila, če bi se omejili zgolj na finančne potrebe, ki pa so seveda pomemben vidik.

Izvršni odbor je govoril tudi o hudem stanju Slovenskega stalnega gledališča, o katerem je spregovoril Janez Povše kot član Upravnega sveta te ustanove. Člani Izvršnega odbora so potrdili pomembnost obstoja slovenskega gledališča in nujnost, da se institucionalne ustanove, to je Dežela FJK, Tržaška pokrajina in Tržaška občina čim prej vključijo v sistemsko rešitev za nas tako pomembne ustanove, kot je Slovensko stalno gledališče v Italiji. So pa ob tem tudi poudarili potrebo po globlji presoji dosedanjega načina upravljanja, tako z upravnega kot tudi umetniškega vidika, kar si naša slovenska javnost in ljubitelji našega gledališča iskreno želijo.

ma v vednost dejstvo, da sta se oba predsednika zavzela za dejansko izvajanje določil, ki jih mednarodne pogodbe ter sam zaščitni zakon 38/01 predvidevajo za slovensko narodno skupnost v Italiji oz. italijansko narodno skupnost v Sloveniji.

Prav tako SSO sprejema z zadovoljstvom v vednost zagotovilo predsednikov obeh vlad, da bodo kljub finančni krizi skušali obdržati sistem financiranja obojih manjšin na nivoju, ki jima je bil doslej zajamčen. SSO pa žal ugotavlja, da je pri tiskovni zaključni konferenci obeh predsednikov vlad prišlo do neumestne izjave predsednika italijanske vlade Berlusconija v zvezi s številčnostjo italijanskih pripadnikov v Sloveniji in slovenske narodne skupnosti v Italiji.

Slovencev v Italiji nas ni namreč le 30 tisoč, tako kot je izjavil predsednik italijanske vlade, ampak nas je po podatkih raznih ljudskih štetij vsaj še enkrat toliko, a tu ne gre za tehnično ugotavljanje številčnosti slovenske manjšine, saj smo Slovenci v Italiji oz. deželi FJK po kakovosti in visokem nivoju na kulturnem, športnem, socialnem in drugih področjih tako močno zasidrana narodna skupnost, da nas take izjave lahko prizadenejo v naši ustvarjalnosti in življenjski bitnosti, poleg tega pa so take izjave tudi proti samim določilom italijanske ustave in Londonskega ter Osimskega sporazuma, ki štiti narodne skupnosti ne glede na njih številčnost oz. prisotnost na zainteresiranem območju.

Po zadnjih volitvah predsednika Afganistanski vozel se zapleta

Velika večina evropskega prebivalstva pa tudi ostalega zahodnega sveta je malo ali nič vedela o državi z imenom Afganistan, dokler ni v to odmaknjeno in zaostalo deželo pod široko gorsko verigo Hinduš pred tridesetimi leti vojaško posegla Sovjetska zveza v podporo nji naklonjeni vojaški skupini, ki je prevzela oblast v deželi, in si tako hotela zagotoviti prevladujoč vpliv nad tem strateškim področjem med Pakistanom in Iranom. Kljub močni

druge države pod okriljem Nata in s soglasjem varnostnega sveta OZN. Namen tega vojaškega partnerstva je bila zagotovitev varnosti v državi, ki jo še vedno ogrožajo talibani. To se je očitno pokazalo tudi ob nedavnih volitvah predsednika, katerih se je udeležila komaj dobra tretjina volilnih upravičencev. V tem ozračju je minulega 17. septembra prišlo do samomorilskega napada na Natova oklepna vozila na zelo prometni ulici v Kabulu. Pri tem je bilo ubitih skupno 16 lju-

žrtve med vojniki drugih sodelujočih držav pri naporih za ureditev razmer v Afganistanu. Hkrati pa je ta zadnji primer sprožil v Italiji živahne polemike o tem, ali naj italijanski vojniki še sodelujejo v Afganistanu in drugih podobnih vojnih žariščih, recimo v Bosni in na Kosovu, ali naj jih vlada odpokliče domov. Sama italijanska vlada ni več tako trdna v svojem dosedanjem stališču, da mora sodelovati pri mednarodnih mirovnih posegih. Spomnimo se, kako trdovratno je vztrajala s svojimi vojniki v mnogo hušjih razmerah v Iraku. Po drugi strani pa je treba vedeti, da Italija razpolaga z več tisoči izurjenih poklicnih vojakov, ki se gotovo zavedajo vsakovrstnih tveganj v zvezi s sodelovanjem v vojnih posegih. Naj ob tej priložnosti navedemo nekaj podatkov o Afganistanu, ki

Šest italijanskih vojakov je 17. septembra izgubilo življenje v Kabulu zaradi samomorilskega atentata

di, med temi šest italijanskih vojakov in deset afganistanskih civilistov. Odgovornost za napad so prevzeli talibani.

Ta zadnji dogodek je najbolj čustveno odjeknil v Italiji, kjer mu mediji namenajo veliko pozornost in politične komentarje. V neprijetnem položaju so se znašle tako vladne kot opozicijske stranke in sama vlada. Voditelj Severne lige Bossi odkrito zahteva, naj Italija do letošnjega Božiča odpokliče svoje vojske iz Afganistana.

Ob tem pa se samo od sebe vsiljuje vprašanje, ali ni dajanje tako močno čustvenega poudarka žrtvam terorističnega nasilja v deželi, ki se sama ne more ubraniti pred nasiljem domačih muslimanskih skrajnežev, izraz sicer pietete do tako kruto umorjenih vojakov, vendar se nam zdi nesorazmerno z dejanskim obsegom afganistanske drame, ki žanje še mnogo številnejše

se kot država pojavlja od sredine 18. stoletja naprej. Za uveljavljanje nadzora in vpliva nad tem središčnim azijskim območjem sta se namreč potegovali Rusija in Velika Britanija, ki pa sta morali nazadnje opustiti svoje načrte. Po prvi svetovni vojni (leta 1919) so namreč Anglija, Rusija, Turčija in Iran priznali samostojnost Afganistana. V času hladne vojne je Sovjetska zveza z vojaškim posegom podprla filozofske kroge v Kabulu, vendar je naletela na žilav odpor drugih političnih skupin v državi. Zaradi prevelikih materialnih bremen in izgub vojakov se je morala umakniti iz dežele in s tem prepustiti oblast skrajni muslimanski skupini "talibanov", politično nastrojenih proti Zahodu. Ti so tudi podpirali teroristične organizacije muslimanskih skrajnežev pod vodstvom Bin Ladna.

Alojz Tul

Ob nedavnem srečanju Berlusconi-Pahor Izjava Sveta slovenskih organizacij

Svet slovenskih organizacij je v zvezi z obiskom predsednika slovenske vlade Boruta Pahorja pri italijanskem ministrskem predsedniku Silviu Berlusconiju, ki je bilo 18. septembra v Rimu, objavil daljše medijsko poročilo, v katerem analizira zaključke tega srečanja, kakor je to bilo razvidno iz dnev-

nega časopisja in drugih radijskih in televizijskih poročil. SSO z zadovoljstvom sprejema v vednost, da je do omenjenega obiska sploh prišlo, saj je bilo v nevarnosti, da bi bil preložen, tako kot se je to zgodilo z bilateralnim medministrskim srečanjem. SSO tudi z zadovoljstvom spreje-

Na dnu...

KAJ RES, DA SO TUDI PRI NAS MEDIJI ZELO NEVARNI?

J A, ŠE POSEBNO RADIO BABA!

Povejmo na glas

Sanaa in zelo sporni odzivi

Nemara niti ne bi prišlo do tega zapisa, saj so družinske tragedije dogodek, ki ga je primerno sprejeti z vsem dolžnim spoštovanjem, se pravi ne z velikim hropom v javnosti. In to, da je oče Maročan svojo osemnajstletno hčer do smrti zabodel z nožem, ker se je družila s prijateljem Italijanom, je gotovo družinska tragedija. Razumljivo je, da so časopisi in drugi mediji novico objavili, kot podobne novice objavljajo s kar preveliko zavzetostjo in jim namenajo premočne poudarke. Do sem vse v redu in prav, čeprav se s senzacionalizmom črne kronike nikar ni mogoče strinjati. Toda dogodku so sledili tako siloviti odzivi in komentarji, predvsem pa tako kategorični in zaostreni posegi na uradni ravni, da jih preprosto ni mogoče prezreti, ker očitno izražajo stališče dobršnega dela družbe, tistega dela, ki v tem času vlada in upravlja državo. V časopisnem komentarju zgroženi pisec trdi, da nas oče morilec "sovraži na smrt, na smrt sovraži vso našo civilizacijo in predvsem našo vero". Maroški priseljenc naj bi torej ubil hčer, ker sovraži našo civilizacijo, našo kulturo in omiko, predvsem pa našo vero, vsa zgodba je družinska le na videz, v resnici gre za krvav protest zoper našo civilizacijo in naše verovanje. Namiga na neke vrste terorizem pisec sicer ne izreče, vendar ga je mogoče iz tona stavkov jasno razbrati. Še dosti udarnejša je bila ministrica Carfagna z izjavo, da se je v pordenonski pokrajini zgodil "strašen zločin, nečloveški, nedoumljiv,

sad absurdne vojne religij, ki je segla do naših domov". Nenadoma naj bi bilo res, da je bila mlada Sanaa s strani očeta žrtvovana za grozeče namene vojne religij, ki se nam je povsem približala in že stoji na pragu naših vrat. Slednjič deželni predstavnik Severne lige poziva, da je nujno izvesti popis oziroma štetje muslimanov, ker njihova resnična vključitev v našo družbo ni možna. Dobešno tako: njihova vključitev v našo družbo ni možna. Župan občine Azzano Decimo pa izjavlja, da je hčerina mati v njegovi občini nezaželena, ker možu za grozljivo dejanje odpušča, saj je za vse, kar se je zgodilo, nemara kriva ali sokriva tudi hči. V navalu tovrstne, slej ko prej nenavadne vznemirjenosti, se je pojavila še ideja, naj bi civilno stran v sodnem procesu zoper očeta morilca predstavljali pordenonska Pokrajina, Dežela Furlanija Julijska krajina in Rimska vlada. Odzivi na dogodek vsekakor razkrivajo resnico, kakšna je temperatura v vladajočih uradnih krogih, kar se tiče priseljencev. Ni treba posebej podčrtavati dejstva, da je ta temperatura zelo visoka in se ji pravi prepričanje, kako s priseljenci ni mogoče vzpostaviti drugačne govornice kot tiste z logiko strogih zakonov, po katerih naj prišleki sprejmejo naša družbena pravila, našo civilizacijo in našo vero zdaj in takoj, ali pa so naši sovražniki. Je mogoče na ta način ustvariti strpno sobivanje z milijoni "tujcev" med nami, v prid njim in v prid nam? Ne, ni mogoče.

Janez Povše

POGOVOR Matevž Tomšič, dekan Fakultete za uporabne družbene študije v Novi Gorici

“Kakšna bo zaposljivost naših diplomantov, bo pokazala praksa”

Prav tako kratkim je na dvorcu Vogrsko potekala svečana akademija ob tretji obletnici Fakultete za uporabne družbene študije (FUDŠ) v Novi Gorici, ki je bila ustanovljena junija 2006, trenutno pa na njej študira skoraj dvesto študentov. Kljub rahli zadržanosti glede visoko zvenečih nazivov, kot so npr. svečana akademija, FUDŠ kot center vrhunškega družboslovnega znanja, ipd. po le treh letih delovanja, ko je na fakulteti diplomirala ena študentka, pa še ta izredna, naziv magister pa je pridobilo pet oziroma šest podiplomskih študentov, je prišlo ob tej priložnosti do pogovora z dekanom omenjene ustanove, doc. dr. Matevžem Tomšičem. Na FUDŠ v Novi Gorici, ki ima tudi dislocirane enote v Ljubljani in Novem mestu, trenutno izvajajo en dodiplomski študijski program Uporabne družbene študije, ki je številčno najbolj obiskan, poleg tega pa še magistrski študijski program Medkulturni menedžment in doktorski študijski program Sociologija. V postopku akreditacije pri svetu za visoko šolstvo imajo še študijska programa Socialni menedžment na dodiplomski in magistrski ravni, za akreditacijo pa pripravljajo tudi študij psihoterapije. Na raziskovalnem področju delujejo trije inštituti, Mednarodni inštitut za igralništvo, Nacionalni inštitut za psihoterapijo in Inštitut za uporabne družbene študije, v okviru katerega so letos začeli z izvajanjem javnomenjske raziskave Slovenski utrip, ki enkrat mesečno preverja stališča Slovencev do aktualnih vprašanj.

Uvodoma me zanima, kako in kdaj je prišlo do ideje o ustanovitvi FUDŠ. Kdo je bil, so bili oziroma ste bili botri te nove fakultete?

To je bila pobuda skupine večina mlajših družboslovcov, v glavnem sociologov, ki smo prihajali pretežno s Fakultete za družbene vede (FDV) na ljubljanski univerzi. Večina nas ima takšno ali drugačno povezavo s to fakulteto. Bodisi smo tam doktorirali, nekateri, kot jaz, smo tudi predavali na tej fakulteti. Do te ideje je prišlo konec leta 2005. Pobuda je bila potem realizirana v obliki pridobitve akreditacije fakultete, ki je bila ustanovljena 15. junija 2006.

Na predstavitveni spletni stran

ni navajate vrsto prednosti pred “starimi” fakultetami. Jih lahko navedete oziroma malo pokomentirate?

V snovanju tega projekta, nove institucije in njenih programov, smo izhajali prav iz primerjave z obstoječimi družboslovnimi programi. Gre za to, da smo skušali preseči slabosti, ki smo jih opažali iz prve roke pri družboslovnem študiju in pri delu na področju družboslovja v Sloveniji. Opažali smo predvsem to, da je študij družboslovja pri nas zelo razdrobljen, da obstaja cel kup nekkih disciplin, poddisciplin in tako naprej, manjka pa neki bolj integrativen trenutek. Zato smo se odločili, da bomo, vsaj na tej izhodiščni, dodiplomski ravni naredili program, ki bo interdisciplinaren v smislu, da bo združeval znanja različnih družboslovnih disciplin. Naš namen je bil preseči to razparceliranost, ki se pogosto pojavlja, ne samo na področju poučevanja družboslovja, ampak tudi v raziskovalnem smislu, kjer imamo cel kup nekkih vrtiločkov, fevdov, ki jih obvladujejo eni in isti ljudje. To smo skušali preseči tudi zato, ker verjamemo, da družboslovno znanje danes lahko da neki prispevek k boljšemu razumevanju tega, kar se dogaja okoli nas, samo če kombinira različne pristope, samo če je interdisciplinarno. Vemo, da je sodobna družba kompleksna, pogosto celo zmedena, taka, da jo je težko razumeti. To, kar se dogaja, je mogoče razumeti le, če uporabljamo različne perspektive različnih disciplin, in to je tisto, kar skušamo tudi študentom že od vsega začetka vcepiti, se pravi, da se na stvari gleda z različnih perspektiv.

Vse to na neki način drži, po drugi strani pa, če na vse skupaj pogledamo malo “po starem”, potem je izobraževalni ustanovi, ki je stara tri leta in še nima prvih diplomantov oziroma jih je le za vzorec, težko pripisati kredibilnost. Kateri so tisti dosežki v teh prvih treh letih, ki vam dajejo kredibilnost?

O kredibilnosti neke institucije bolj verodostojno govorijo drugi kot mi, ki smo znotraj in smo lahko pristranski, vendar bi si

upal reči, da je fakulteta v teh treh letih, kar obstaja, le dokazala, da je vredna tega, da obstaja. Dala je neki prispevek, in to ne samo v smislu izobraževanja, kjer imamo zdaj skoraj dvesto študentov na dodiplomski, magistrski in doktorski ravni, ki so, to bi si upal trditi, s študijem zadovoljni. Fakulteta je v teh letih opravila tudi kar nekaj raziskovalnega dela. Kar nekaj precej odmevnih projektov je bilo opravljenih, in tu gre za še eno naših vodil, se pravi povezovanje raziskovalnega in pedagoškega dela, ker meni-

mo, da se družboslovec, ki se ne ukvarja z raziskovalnim delom, sčasoma tudi kot pedagog izpoje. To mislim, da je tista stvar, ki jo je uspelo fakulteti dokaj dobro razviti že v teh treh letih. Seveda pa menimo, da bo v nadaljnjih letih tega raziskovalnega dela in rezultatov, ki jih bomo lahko posredovali svojim študentom, še precej več.

Koliko imate lastnih in koliko gostujočih predavateljev in od kod prihajajo?

V naši ustanovi je okoli dvajset zaposlenih, seveda pa tu poučujejo tudi profesorji, ki pri nas niso zaposleni in prihajajo z drugih ustanov ali pa celo ne delajo primarno v akademski sferi, kar se mi zdi posrečena kombinacija; imeti ljudi iz matične ustanove in ljudi od drugod, z različnih področij, ki lahko v sam študijski proces prinesejo zelo koristne izkušnje. Če izpostavim dok-

torski študij, imamo zelo pester nabor predavateljev, saj v okviru vsakega doktorskega predmeta sodeluje pet do šest predavateljev iz zelo različnih okolij. Letos zaključujemo prvo leto doktorskega študija in polovica predavateljev je bila iz tujine.

V Novi Gorici se nimate svojih prostorov. Ste najemniki, predavanja pa potekajo na različnih lokacijah v mestu. Ali razmišljate o lastnih prostorih, o tem, da bi vse dejavnosti zbrali pod eno streho?

Seveda o tem razmišljamo in išči-

mo občino in VIRS Primorske, precej plodno in koristno.

Med vaše aktivnosti na področju raziskovalnih dejavnosti sodijo tudi mesečne javnomenjske raziskave Slovenski utrip, s katerimi preverjate stališča Slovencev do aktualnih vprašanj. Kakšni so odzivi na to novo raziskavo javnega mnenja v našem prostoru?

Kljub dejstvu, da gre za precej novo raziskavo, za razliko od nekaterih drugih javnomenjskih raziskav, ki imajo že desetletno tradicijo, postaja tudi Slovenski utrip vse bolj prepoznaven. Bili smo na primer prvi, ki smo izvedli raziskavo o tem, koga bi ljudje podprli na evropskih volitvah. In mediji so o tem poročali. Tudi novinarskih konferenc, na katerih predstavljamo rezultate Slovenskega utripa, se predstavniki medijev kar udeležujejo, tako da se je zadevi uspelo v tem res kratkem času kar zasidati. Z leti pa bo prepoznavnost jasno večja.

Če se ustava še malo pri raziskovalni dejavnosti. Ta se izvaja na Mednarodnem inštitutu za igralništvo in Inštitutu za uporabne družbene študije. Kaj pa je s tistim tretjim, Nacionalnim inštitutom za psihoterapijo?

Psihoterapija je na splošno, tudi če govorimo o pedagoškem segmentu, načrt, ki ga fakulteta goji že kar nekaj časa. Pripravljajo se študijski programi, ki bodo šli v kratkem v postopke za akreditacijo, tako da se tukaj kar intenzivno dela, hkrati pa ta inštitut seveda obstaja. Imamo sodelavce, ki delajo kot terapevti in tudi v raziskovalnem smislu. To je zadeva, ki deluje, imamo pa načrte ta segment še razširiti.

Kdaj pa bi po najboljši optimistični oceni lahko začeli izvajati tudi sam študijski program psihoterapije?

Uf, to je težko reči, ker vemo, kakšni so postopki na svetu za visoko šolstvo. Ko mi oddamo te programe v akreditacijo, stvari niso več v naših rokah. Tako, da bom kar ugibal. Po zelo optimistični varianti bi bilo to že čez kakšno leto, lahko pa to traja precej, precej dlje.

Ali imate za prihodnja leta že načrtovane še kakšne nove študijske programe?

Poleg psihoterapije imamo že v postopku ocenjevanja študijska programa Socialni menedžment na dodiplomski in magistrski ravni, tako da čakamo na rezultate vseh teh procedur, ki jih izvaja svet za akreditacije v okviru sveta za visoko šolstvo.

V času obstoja FUDŠ imam že ves čas občutek, da skušate kjerkoli in kadarkoli očrtni ljubljansko Fakulteto za družbene vede in ne morem se znebiti prepričanja, da gre za neki

manjvrednostni kompleks, ker je FDV večja, starejša... ali pa za stare zamere. Ste doživljali med samim ustanavljanjem FUDŠ kakšne poskuse diskreditacije, metanje polen pod noge?

Če govorim v svojem imenu, moram reči, da na FDV nisem čutil kakšnih pritiskov, ali da bi me poskušali utišati, glede na to, da velikokrat nastopam tudi v javnosti s kakšnimi ocenami, ki verjetno mnogim na FDV niso všeč. Mislim, da jih tudi moji kolegi niso čutili, vendar pa je, kot rečeno, skupina nas, ki se je odločila za ustanovitev nove fakultete, to storila iz spoznanja, da določene stvari tam ne funkcionirajo oziroma, da je naša vizija o tem, kako delati v družboslovju in kako poučevati družboslovce, drugačna, tako da vsaj v izhodišču ni bilo nič osebnega. Res pa je, da so mnogi na omenjeni ustanovi, potem ko je prišla v javnost informacija o novi družboslovni fakulteti, na to reagirali s precejšnjo nenaklonjenostjo. O poskusih diskreditacije bi sicer težko govoril, nekateri javno izraženi signali, ki so prišli s te fakultete, pa so nam bili precej nenaklonjeni, kar seveda ne pomeni, da mi nismo pripravljeni na sodelovanje, saj smo pripravljeni sodelovati z vsako ustanovo in tudi s kolegi s FDV. Sam se z ljudmi s FDV načeloma čisto v redu razumem. Z nekaterimi pač ne. Nekateri imajo to našo potezo, ta naš projekt, ki smo ga izvedli, hkrati pa ta inštitut seveda obstaja. Imamo sodelavce, ki delajo kot terapevti in tudi v raziskovalnem smislu. To je zadeva, ki deluje, imamo pa načrte ta segment še razširiti.

Kako je pa z zaposljivostjo? Bodo vaši diplomanti dobili ustrezno zaposlitev? Vemo, da imajo družboslovci danes kar precejšnje težave pri iskanju službe. Bo ta vaša interdisciplinarnost ključ do uspeha v primerjavi z diplomati FDV-ja?

To, kakšna bo zaposljivost naših diplomantov, bo pokazala praksa. Zda bi špekulirali, če bi padli ne vem kakšne ocene, vendar pa mi nedvomno računamo na to, da bodo naši diplomanti primerljivi oziroma konkurenčni diplomantom ostalih družboslovnih programov.

Prihajajo na magistrski in doktorski študij na vašo fakulteto tudi iz tujine?

Letos se je za doktorski študij pri nas zanimalo kar nekaj ljudi iz sosednje Italije, tako da se tudi na tem področju zadeve razvijajo oziroma odpirajo.

Nace Novak

28. Festival Stična mladih

Nadžkof Uran je govoril o pomenu upanja

V mladem človeku je veliko lepega in dobrega, globoko hrepenenje po sreči in srčno iskanje, da bi v sebi našel svoje upanje, je med mašo v nagovoru več tisoč zbranim na 28. Festivalu Stična mladih dejal ljubljanski nadškof Alojz Uran. Kot je prepričan, nam nihče ne more vsiliti razlogov upanja, “prvi korak je na vsakem izmed nas”. Uran se je v nagovoru vprašal, na kaj danes naslanjamo svoje upanje. “Lahko pomislimo na svet reklame in zabave, ki skuša ustvariti virtualen svet instanc sreče, ki jo dosežemo s pritiskom na gumb ali daljinca. To je svet takojšnje rešitve”, je odgovoril. Človek, kot pravi nadškof, “poskuša danes zaupati tudi v svoje

sposobnosti in se zanaša tudi na sočloveka, starše, brate, sestre, prijatelje, soščolce, morda tudi na sporočilo medijev in javnega mnenja”. Mnogi svoje upanje po njegovih besedah naslonijo na denar in uspeh. “Vse to je človeško, minljivo, saj smo ljudje nepopolna bitja, na katera se ne moremo absolutno zanesiti”, je pričrhan Uran. Ob tem je mlade pozval, naj svoje upanje naslonijo na živega Boga in ga postavijo za “osnovo, ki bo držala od otroštva prek obdobja odrasčanja do odraslosti in starosti, skratka v vseh življenjskih okoliščinah, s katerimi se srečujemo, tudi v neuspelih in strahovitih”. Kot poroča tudi Slovenska tiskovna agencija, so se Uranu pri so-

maševanju poleg okoli 180 duhovnikov med drugim pridružili tudi apostolski nuncij v Sloveniji Santos Abril y Castello, mariborski nadškof Franc Kramberger, murskosoško škof Marjan Turnšek, novomeški škof Andrej Glavan ter pomožni škofje Jurij Bizjak, Anton Jamnik in Peter Štumpf. Festival v Stični pripravljajo že od leta 1981. Letošnje geslo Festivala Stična mladih se glasi Svoje upanje smo naslonili na živega Boga.

Na festivalu, ki ga pod okriljem Medškofijskega odbora za mlade in Društva Skupnost katoliške mladine pripravljajo mladi, se je po ocenah organizatorjev zbralo okoli 7000 mladih iz vse Slovenije.

Z zbranimi prostovoljnimi pripetki so tudi finančno izrazili podporo akciji Zavoda Varna pot

5 x stop je cool, ki osvešča o negativnih posledicah alkohola, drog in drugih psihoaktivnih snovi, o

posledicah hitrosti, agresivnega obnašanja in številnih smrti mladostnikov, ki so posledica takega načina življenja. Program prireditve se je začel že dopoldne s festivalom mladostne vere in posebnim forumom za študente. Pozneje so za obiskovalce pripravili izbirni program, in sicer 23 različnih delavnice, med drugim tudi o mladosti kot času upanja, o talentih in ljubezni. Na Tržnici upanja pa so se v tem času predstavile različne mladinske organizacije, skupnosti in gibanja. Po popoldanski maši se je festival zaključil z zabavo, ko so mladi v Stični “dokazali, da se je mogoče zelo kvalitetno zabavati brez alkohola”.

Zbor s Plešivega in Jazbin na izletu-romanju

Po Kanalski dolini na Koroško, nato na Brezje

Pred nekaj leti se je na obrobju Brd, tostran meje, osnovala nekaka Plešivsko-jazbinska naveza zlasti med pevskima zboroma. Ob večjih praznikih nastopata pod vodstvom Zdravka Klanjščka kot "en" zbor tako na Subidi kakor na Jazbinah, a občasno tudi na slovesnostih in na koncertih "zunaj obzidja". Tudi družabnosti ne zanemarjata. Med pomembne trenutke, ki naj podpirajo medsebojno poznanstvo in prijateljstvo, bi lahko prišteli "slovensko večerjo" v restavraciji Pri Sirku v zimskem času, poleti pa priredbo skupnega izleta ali romanja. V letošnjem poletju, to je v nedeljo, 23. avgusta, smo se namenili na Koroško, predvsem h Gospe sveti in na Gosposvetsko polje. Res je, da je marsikdo izmed nas že večkrat tja poro-

mal, a ne vsi. Vsekakor nas čar Koroške in narodni zgodovinski spomin še in še privlačujeta. Prva postaja našega romanja so

bile Ukve pod Svetimi Višarjami. Naši predhodno izraženi želji, da bi naš zbor mogel v čudovito prenovljeni cerkvi sodelovati pri

nedeljski župnijski maši, je gospod župnik Mario Gariup prav rad ugodil. Še več, ker sam mora skrbeti še za Naborjet in za Ovčjo vas, je prosil g. Simčiča, ki nas je spremljal, da bi vodil sv. mašo. Da je naš pevski zbor pod vodstvom Zdravka Klanjščka in ob spremljavi mlade obetavne organistke Eve Dolinšek iz Orehovelj, ljudi, ki so bili pri maši, prevzel, je pokazal spontan in prisrčen aplavz, ki se je dvignil iz klopi, ko je na koru

utihnil zadnji akord. Aplavza nismo pričakovali, vendar nas je prav prijetno razveselil. Sledil je kratek, a pomemben družabni trenutek za medsebojno spoznanje z ukvanskimi pevci v župnijskih prostorih, nato smo spet sedli v avtobus in se usmerili proti Koroški. Ob prehodu Žabnic smo s pogledom in pesmijo pozdravili Višarsko Gospo. Med vožnjo nam je spremljevalec nanizal nekaj osnovnih podatkov o Koroški, o njeni zgodovini, povezani z našim narodom, o Gospe Sveti, o ustoličenju koroških knezov najprej na Krnskem gradu, nato pa na Gosposvetskem polju. Da nas je bazilika Gospe Svete očarala, ni treba poudarjati. Po kratki tihi molitvi in ogledu smo Nebeški materi iz srca slovensko zapeli. Po kratkem postanku pri knežjem stolu smo se usmerili proti Celovcu. V mestu smo se bežno spomnili Celovške Mohorjeve družbe in priklicali v spomin imena nekaterih zaslužnih slovenskih Slovencev zlasti iz 19. stoletja. Z Ljubeljske ceste smo krenili proti idilični vasi Bilčovs, kjer nas je čakalo kosilo v restavraciji "Pri Miklavžu". Veseli smo bili ne samo zaradi dobrega kosila, marveč tudi za vsjo prijaznost, ki so nam jo izkazali tako gostinsko osebje kakor sam lastnik restavracije Hanzij Ogris. Nato smo se napotili proti Ljubelju in prešli mejo skozi predor. Na slovenski strani so pritegnili naš pogled razna znamenja, ki kažejo na prostor nekdanje podružnice koncentracijskega taborišča Mathausen, kjer so med

zadnjo vojno bivali interniranci, ki so gradili ljubeljski predor. Nato smo se mimo Trčiča kmalu znašli v dolini in pristali na Brezjah, ki so bile zadnja postaja našega romanja. Ko smo v poznem popoldnevu stopili v baziliko, se je ta zdela, na prvi pogled in vtis, prazna in temna. Vendar iz kapele, kjer je postavljena milostna podoba Marije Pomagaj, je sijala luč in opazili smo, da v kapelinah stolih sedi ali kleči velika skupina ljudi, ki se tiho bolj s srcem kakor z usti za zaupanjem obrača Nanjo. Tej skupini smo se tiho pridružili tudi mi. In če nam je pri Gospe Sveti misel budila spomin na naše daljne prednike, na Brezjah smo začutili, da nas Božja Mati vodi v svet, ki je danes v nas in okrog nas in nas nagovarja, naj zanj prosimo. Obisk bazilike smo sklenili s pesmijo. Jazbinski komponenti gre prisrčno hvala, da so za vse udeležence pripravili za sklep našega potovanja okusno zakusko, ki bi jo lahko imenovali večerjo, saj so iz prostornega avtobusnega prtiložnika potegnili, poleg dobrot, tudi zložljive mizice in stole. V takšnem prijetnem vzdušju na velikem brezjanskem parkirišču se nam ni mudilo domov. Vendar nas je mrak, ki se je spreminjal v temo, le primoral, da smo se okrog osmih in pol dvignili in se uvrstili v avtocestno procesijo. Na poti proti Vipavi po novih avtocestnih Rebernicah je nekdo rekel, da se čuti, kakor bi se vozil v letalu. Verjetno so te besede bile tudi pohvala in izraz hvaležnosti našemu šoferju in prijatelju Alešu, ki nas je varno in lepo vozil. Pred enajsto uro smo že bili vsi doma.

Širina in zaplankanost Ob Cerkvi

Marsikdo je danes izredno občutljiv, ko gre za krščanstvo, ali, kot radi rečemo, katolicizem. Zlasti tisti, ki so izšli iz vernega okolja, se z marsičim, kar se danes dogaja, tolmači ali pa celo propagira, ne strinjajo. Že naša uboga slovenska zgodovina je do katolištva ujeta v neke poglede, iz katerih se ne more izmotati. Če pomislimo, da je papež Pij XII. šele leta 1949 obsodil komunizem, Slovenci pa so ga obsodili znatno prej. Ob tem so se tedaj oglašili zlasti tisti, ki so bili v Kocbekovem krogu. Resni evropski zgodovinarji ne morejo mimo dejstva, da je stališče Pija XII. glede komunizma predvsem v vzhodnih državah povzročilo veliko gorja, obenem pa opozarjajo, da papež, ki je izobčil komuniste, ni nikoli izobčil nacistov. Res so tedaj nemški škofje izdali posebno okrožnico, vendar

ne Vatikan! Šele Benedikt XVI. je ob zadnjem obisku v Auschwitzu dobesedno rekel: "Nacistični režim je bil skupina zločincev, ki je zlorabila nemški narod za svoje orodje". Ta stavek je imel viden odziv. Priznati pa je tudi treba, da žal ni doživel vsesplošnega odobravanja med Nemci, ampak so papeža krepko skritizirali. Nekateri pa ga zaradi tega skritizirajo še vedno. Vsi radi pozabljamo, da v zgodovini ni vračanja v čas, ki je odšel. To velja tudi za človekovega Duha in njegovo duhovno usmeritev. Neprijetno sem se počutil ob branju članka, kjer avtor pravi, da so bili slovenski katoliki v času pred vojno in med njo premalo protikomunistični. Enako razmišlja nasprotna ideološka

stran, ki pravi, češ premalo smo jih pobili... Takšna razmišljanja ne vodijo nikamor, še zlasti pri mlajših, ki so se že davno oddaljili od preprirov in travm starejših in želijo živeti, ali že davno živijo, mimo teh združarskih pogledov, čeprav so tragični in se ne dajo kar tako pozabiti. Prepogosto se z zapisi in predavanji vračamo v predvojni čas, obenem pa pozabljamo, da je bil ta čas prepogosto zaznamovan zlasti z zunanjimi manifestacijami in verskim čustvom. Z množičnimi prireditvami sta se vedno krepila verski duh in pripadnost Cerkvi, ne pa sama vera, kar ni isto! Prestopa iz tako imenovane statične religije v svet Duha se pri nas skoraj ne zaznava. Cerkev je bila vedno najprej poklicana odreševati človeške duše. Vlivati pa bi vedno znova morala upanje zatiranim, pa tudi tistim, ki tega

ne čutijo. Vse premalo se danes Cerkev tega zaveda. Velikokrat se pozablja, da je ob njej veliki "konkurent" islam s svojo odločnostjo in tudi doslednostjo, ki jo v katoliški Cerkvi pogrešamo. Prav tako se danes premalo zavedamo krize religioznega občutja. To velja še zlasti za naše zamestvo, kjer se religiozni čut enači s cerkvenostjo, kar lahko vodi v pravo duhovno katastrofo. Zato vse preveč tisto, o čemer sami ne razmišljamo ali razmišljamo površno, iščemo v drugem, predvsem kot njegovo črno piko ali preprosteje kot grešnega kozla, na katerega se strelja z vsemi kanoni... To se kaže v prepogosti nestrpnosti, napadalnosti pa tudi prepogostem obsojanju. To seve-

da kaže tudi našo ozkost in pomanjkanje svetovljanstva...! Je pa zopet res, da je danes moderno

mišljenje povojnih generacij. To je "intelektualistična moderniteta", ki se suče v laičnih krogih, ki

pa bi je v Cerkvi ne smelo biti, saj je Cerkev večna! Ob takšnem razmišljanju se nam porodi neljuba misel: "Ali se pri nas, bodisi v Sloveniji kot tudi v zamejstvu, ustvarja zdravo razmerje za kulturno in duhovno vzdušje"? Vsaj nekaj jih je, ki so na določenih "stolčkih" in so prehitro prešli iz "delavcev v gospodarje". Prav zato jim manjkata dve temeljni prvini, to so prava verska vzgoja kot tudi odprta kulturna vzgoja in pravo svetovljanstvo. Če tega pri teh ljudeh ni, se bomo večno vrteli v začaranem krogu zaplankanosti in samovšečnosti in ostajali nedotakljivi.

Ambrož Kodolja

PAVEL IN NJEGOV EVANGELIJ

Pavlovo leto
dr. Jurij Bizjak

Evangelij tudi pri Pavlu, kakor na primer pri Mr 1,1 in Mt 4,24, včasih pomeni dejavnost oznanjevanja: Flp 4,3.15; 1 Kor 9,14.18; 2 Kor 2,12; 8,18.

V večini primerov pa pri Pavlu beseda 'evangelij' pomeni vsebino njegovega oznanjevanja. Zgoščena oznaka njegove vsebine je 'Kristusov evangelij' (1 Tes 3,2; Gal 1,7; Flp 1,27); 'evangelij našega Gospoda Jezusa' (2 Tes 1,8); 'evangelij njegovega Sina' (Rim 1,9). V večini primerov je Jezus predmet oznanjevanja, včasih pa tudi nosilec (2 Kor 5,20; Rim 15,18-19). Posebna vsebina njegovega evangelija je tudi Jezus Kristus kot Vstali Gospod vseh ljudi: "Ne oznanjamo sami sebe, temveč Jezusa Kristusa, Gospoda!" (2 Kor 4,4); "kajti vse Božje obljube imajo svoj 'da' v njem" (2 Kor 1,20).

Evangelij pri Pavlu pomeni njegovo osebno gledanje na Kristusov dogodek in na pomen, ki ga ima osebnost in oblast Jezusa iz Nazareta za človeštvo in za zgodovino. Zato Pavel govori o 'svojem evangeliju' (Rim 2,16); o 'evangeliju, ki ga jaz oznanjam' (Gal 2,2); o 'našem evangeliju' (1 Tes 1,5; 2 Kor 4,3). Zavedal se je, da ga 'Kristus

ni poslal krščevat, temveč oznanjat evangelij' (1 Kor 1,17). Zavedal pa se je tudi, da njegovo poslanstvo za oznanjevanje evangelija med pogani (Gal 1,16) ni čisto posebno ali popolnoma različno od poslanstva, ki ga imajo tisti, ki so bili apostoli pred njim (Gal 1,17). "Naj bom jaz ali oni: tako oznanjamo in tako ste vero sprejeli" (1 Kor 15,11). Pavel priznava, da je 'služabnik evangelija' (Flp 2,22) in se zaveda posebne milosti poslanstva. Bil je prepričan, da je za svoje poslanstvo bil izbran kakor stari preroki (Jer 1,5; Iz 49,1) že v telesu svoje matere (Gal 1,15; Rim 1,1) in evangelij mu je bil zaupan kot dragocen zaklad (1 Tes 2,4; Gal 2,7). Doživil je nujnost oznanjevanja (1 Kor 9,16) in si oznanjanje evangelija predstavljal kot bogoslužno in duhovniško dejavnost posvečeno Bogu (Rim 1,9; 15,16). Evangelija se ni nikdar sramoval (Rim 1,16), tudi zapor zaradi evangelija mu je pomenil milost

(Flp 1,7.16). Značilnosti Pavlovega evangelija

Pavlov evangelij je razodetje Božjega načrta: Vlado Kristusa na novo razkriva Božjo dejavnost, ki rešuje ljudstvo (Rim 1,17). Evangelij razodeva novo dobo, to je poslednjo dobo 'éshaton'. Božji načrt je dolgo bil skrivnost, 'mystérion', zdaj pa je Božja rešitev razkrita. Prikrita Božja skrivnost je bil Jezus Kristus Križani (1 Kor 2,1-2), kakor je Pavlov evangelij Jezus Kristus Križani (1 Kor 1,17.23-24). Pavel je služabnik, ki razdaja bogastvo te skrivnosti (1 Kor 4,1). Božji načrt je uresničen v Jezusu Kristusu: deloma skrivnostno, zato je evangelij mogoče pravilno dojeti samo v veri in bo dokončno razumljiv šele ob koncu časa.

Pavlov evangelij je razodetje Božje moči: Pavel ne ponavlja poročila o Kristusovem trpljenju in smrti, kakor ga imajo evangelisti. Kljub temu je

Pavlov evangelij Božja moč, rešilna moč, ki prinaša rešitev vsem (Rim 1,16). Kristus je Gospod (1 Kor 12,3; Rim 10,9), ki se mu je treba pridružiti, ker je Sin Boga, ki ga je obudil od mrtvih, in nas rešuje prihodnje jeze (1 Tes 1,10). Z evangelijem se torej ne oznanja samo beseda, temveč se oznanjata tudi Božja moč in Sveti Duh (1 Tes 1,5). Je Božja beseda, ki 'deluje v vas, ki verujete' (1 Tes 2,13; 1 Kor 15,2). Pavlov evangelij je zakonodajen: Je edini in ne trpi tekmeča (Gal 1,7). Ljudstvo je poklicano, da ga sprejme (2 Kor 11,4), da ga uboga (Rim 1,5), da ga poslušaja (Rim 10,16-17). Prenaša poudarek s črke na duha (2 Kor 3,6.17) in samo v tem smislu odvezuje od starih predpisov (Rim 2,25-29; Gal 5,6; 6,15). Sprejeti ga je treba kot življenjsko vodilo (Flp 1,27). Celu Petra, stebel Cerkev (Gal 2,9), je Pavel javno grajal, ko je videl, "da ne ravna po resnici evangelija" (Gal 2,14). Zakonodajna moč Pavlovega evangelija pa je hkrati tudi osvobajajoča, ker ne dovoljuje odvzema svobode, ki jo imamo v Kristusu Jezusu (Gal 2,4). Pavlov evangelij je izpolnitev obljub: Izpolnjuje obljube, ki jih je Bog po svojih prerokih dal v davnih časih (Rim 1,1; Iz 52,7; Gal 3,14-19; 4,21-31; Rim 4,13-21; 9,4-13; Ef 1,13; 3,6). Pavlov evangelij je vesoljen: Je Božja moč za rešitev vsakemu, ki veruje, najprej Judu in nato Grku (Rim 1,16; 10,12).

POGOVOR Peter Močnik

Plemeniti cilji za odraslega kristjana

Viteški red božjega groba v Jeruzalemu je eden od dveh preostalnih viteških redov, ki jih Vatikan priznava. Bil je še tretji red - templjarji -, ki pa so ga ukinitili že v srednjem veku dejansko z usmrtitvijo zadnjih članov. Francoski kralj jih je dal pobiti zgolj zato, ker jim je bil dolžnik določene vsote denarja. "Nikakršni heretiki niso bili: pred nedavnim so v vatikanskih arhivih našli dokumente, ki pričajo o tem, da Cerkev ni nikoli izobčila templjarjev. Šlo je zato zgolj za banalen spor med njimi in kraljem zaradi denarja. Uradno ta viteški red še obstaja, a treba bi bilo Vatikanu zaprositi za poseben postopek, da bi ga ponovno obnovili: današnji templjarji so danes neke vrste privatno društvo, ki ga Sveti sedež ne priznava", nam je povedal Peter Močnik, ki je meseca maja bil imenovan za viteza reda božjega groba v Jeruzalemu in tako postal prvi zamejec s to funkcijo.

Edina dva reda, ki jih Vatikan priznava, sta Viteški red božjega groba s sedežem v Jeruzalemu in Malteški red. Ustanovitev reda sega v obdobje križarskih vojn, ko je Alfred Buljanski zavzel Jeruzalem in se še dalje vojskoval proti Turkom in Arabcem. Vsi trije redi so skrbeli za zaščito osrednjih postojank krščanstva v Jeruzalemu, se pravi za tempelj, ki je hranil božji grob, in za ostanke jeruzalemskega templja, ki ga je rimski cesar porušil; Malteški red pa je skrbel za bolnišnico, ki so jo križarji postavili za to, da bi se ljudstvo lahko zdravilo. Vitezi so obenem spremljali in ščitili vernike, ki so hodili na romanje v Jeruzalem.

Katero pa je danes poslanstvo Viteškega reda božjega groba?
Poslanstvo reda temelji na sporočilu vstajenja oz. upanja: naloga današnjih vitezov je ta, da skrbijo za vse katoliške strukture v Sveti deželji. Red vzdržuje 60 župnij, 40 šol in univerzo v Betlehemu, ob tem pa še sirotišnice, bolnišnico in dom za ostarele; vodilo našega reda je danes torej karitativnega namena, saj pomagamo okrog sedemdeset tisočim katoličanom, ki spadajo v jeruzalemski patriarhat; tem je treba pristeti še ravno tolikšno število katoličanov, ki niso latinskega obreda (meronite, kopte, Armence...). Večinoma so to arabski domačini, ki so svojčas sprejeli katolištvo. Red spada pod latinski patriarhat, kar pomeni, da je jeruzalemski patriarh cerkveni predstojnik reda. Veliki mojster celega reda pa je kardinal, ki mu papež poveri to vlogo: trenutno je to kardinal Foley. Red je uradno nastal leta 1099, leta 1847 pa je papež Pij IX. obnovil statut in postavil nova pravila; papež Janez Pavel II. pa je postopek obnove reda zaključil.

Število ustanov, ki ste jih omenili, je zelo visoko. Kako lahko red vzdržuje to karitativno

mrežo?

Vsak vitez prispeva letni delež in - sicer prostovoljno - tudi delež ob morebitnih drugih pobudah.

Ali lahko zremo, koliko znaša redni letni delež?

Niha iz leta v leto in ni za vse viteze enako razporejen. Prišteti je treba budget za vsako namestništvo.

Kako so namestništva prerazporejena na teritoriju?

Trst na primer spada pod namestništvo severne Italije, ki sovpada s starim delom nemškega cesarstva: Padania bi lahko rekli... Sedež ima

v Milanu, duhovni sedež pa v Paviji, mestu, ki je bilo duhovni sedež v času Karla Velikega. Škof v Paviji je zato veliki prior namestništva.

Kaj pa v Sloveniji?
Slovenija ima eno samo namestništvo. Veliki prior za Slovenijo je namestnik ljubljanskega nadškofa, msgr. Anton Jamnik. Slovenski red je ustanovil sedanji kardinal Franc Rode.

Kako ste se odločili za vstop v viteški red?

Slučajno. V mojo pisarno je prišel moški, ki je bil že vitez reda božjega groba. Bil je neki Italijan z juga. Na zidu za pisalno mizo je zasledil fotografijo, v kateri se svetem očetu Janezu Pavlu II., ob njegovem obisku v Trstu leta 1992, približujem oblečen v narodno nošo. Razumel je seveda, da sem blizu katolištvu, in predlagal, da bi se tudi jaz pridružil redu. Poznal sem že tržaškega predstojnika, dr. Vincenza Livio. Moja odločitev je bila tako rekoč samo po sebi umevna, zlasti zato, ker ima ta ustanova plemenite namene, v katerih se lahko odlično izraža odrasel krist-

jan, ki mu zaradi raznorodnih obveznosti drugače ne uspe pomagati sobratu.

Ali ste imeli kdaj vtis, da se Viteški red božjega groba na prvi pogled kaže kot dokaj tajna organizacija?

Organizacija ni skrivnostnega značaja, saj gre za ustanovo, ki je uradno priznana od papeža, škofje vodijo krajevne sekcije reda in sezname vitezov hranijo na škofijah, zato ne bi rekel, da je v tej javnosti kaj tajnega. Vitezi se v tradicionalnih plaščih tudi prikažejo v javnosti ob pomemb-

pri našem redu prisotna od križarskih vojn dalje. Med bogoslužjem je škof položil meč na ramo, predstojnik pa mi je postavil križ okrog vratu: sledilo je še oblačenje plašča, ki ga vitezu pomaga obleči namestnik. V redu je prisotna tudi ženska komponenta: ženske dobijo naziv dame, njihova investitura poteka brez meča, ker se ženske namreč niso vojskovali. Njihov plašč je črne barve, križi pa so enaki; na glavi nosijo črn pajčolan. Tako kot moški tudi dame sodelujejo pri karitativnih dejavnostih reda.

Omenili ste, da je med naloga mi reda negovanje potrebnih in zasledovanje miru, zlasti na Bližnjem vzhodu: vemo pa, da je tamkajšnji položaj že vrsto desetletij kaotičen.

Problem v Palestini sega že v čas, ko je Velika Britanija kot upraviteljica teh dežel na pobudo Združenih narodov ustanovila judovsko državo ne glede na pravice palestinskega ljudstva. To je bila velika pomanjkljivost ZN in Angležev, saj so negativni učinki te politike še danes očitni. V Izraelu je na oblasti konservativna vlada, ki zagovarja trda stališča do Palestine. Te politike ni uspelo spremeniti niti ameriškega predsedniku Obami. Mnenja sem, da Izraelci ne bodo dosegli miru z izsiljevanjem sosedov: Izrael ima do Palestine podobna nasilna stališča, kot jih ima pri nas Severna liga do priseljencev. V politiki so dialog, kompromis in rešitve vedno možne: dovolj je razmišljati z odprtim srcem. Zaprtost političnih voditeljev je na Bližnjem vzhodu privedla do slepe ulice.

Problem je torej v glavnem izraelska politika.

Težave so tudi v nekaterih razgretih pri Palestincih, ki so zaradi velikega trpljenja ubrali ravno nasilno pot. Sprašujem pa se, v kolikšni meri so nekateri izbrabili palestinski položaj, da so nato vodili svojo vojno proti Izraelu in ZDA.

Morda malce provokativno vprašanje: ali ste glede odnosa Palestina - Izrael kdaj mogoče občutili kako vzporednost - vsaj idejno - med našim manjšinskim položajem in državo Italijo?

Hm... Malce provokativno res... Težko je primerjati njihovo situacijo z našo. Mi smo v kolikor toliko utečeni družbeni ureditvi, kjer je ostra dialektika tudi prisotna, sicer uokvirjena v demokratične dinamike. Slovenci nismo zato v tako hudi situaciji, da bi morali nastopati z atentati, ker bi nam buldožer ponoči rušil hišo... Nedvomno smo tudi mi v preteklosti doživeli in utrpeli veliko gorja, ki ne sodi v normalne življenjske odnose, kljub temu pa je našemu prostoru uspelo ohraniti neko srčno kulturno dediščino. Ljudem je uspelo napetosti ugladiti.

Igor Gregori

Kratke

Na Sveti Gori razstava o Boju proti veri in cerkvi

V Franciškovih dvorani na Sveti Gori je na ogled potujoča razstava raznih dokumentov, knjig in drugega gradiva, kot prikaz Boja proti veri in cerkvi, ki je bil tudi na Goriškem zelo razširjen in očit. O tem je v Oznanilih, glasilu župnij Kapela, Kristus Odrešenik, Kromberk, Osek, Solkan, Šempeter in Šempas predstojnik bazilike na Sveti Gori,

pater Bernard Goličnik, napisal pomenljiv članek. V njem je zapisal, "da je bilo obdobje med leti 1945 in 1961 čas popolne brezpravnosti katoliške Cer-

kve, največjega fizičnega in psihičnega nasilja in obračunavanja z njenimi predstavniki v Sloveniji. Obisk razstave priporočam zlasti še povojnim generacijam, ki tega temnega obdobja naše zgodovine ne poznajo, saj šolski učbeniki še danes prikrivajo dostop do tega, kar se je v resnici dogajalo in zgodilo".

Nadalje pater Bernard Goličnik takole razmišlja: "Mislim nam daje predvsem dejstvo, da so bili morilci, mučitelji, skratka preganjalci Cerkev po krstu vsi njeni pripadniki. Otroci so se obrnili proti lastni Materi. Kaj se je z njimi zgodilo po toliko letih obiskovanja verouka in udeležbe pri nedeljski maši, da so se odločili postati njeni preganjalci in "grobarnji"? Za to nimamo pri roki natančnega odgovora. Vsak človek je skrivnost zase. Lahko le ugibamo, pa ne z namenom, da bi jih natančno "analizirali", temveč da bi se mi kristjani zamislili nad seboj: Kako odgovorno živimo vero? Kakšna je naša zvestoba Cerkvi? Kako globok je naš čut za pripadnost Materi Cerkvi?"

Gorica: praznovanje sv. Frančiška

Tudi letos bo praznovanje sv. Frančiška Asiškega v Gorici posebej slovesno. V četrtek, 1. oktobra, bo pri kapucinih ob 18.30 maša, ob 20.30 pa v dvorani bližnjega samostana predavanje-razprava na temo: "Za skupno dobro? Po frančiškansko!" Posegel bo dr. Franco Frazzarin, župan v občini Vigarzere (PD), član Frančiškovega svetnega reda. V petek, 2. oktobra, bo maša ob 18.30, v soboto, 3. oktobra, ob 18.30 svečan obred "prehoda" sv. Frančiška. V nedeljo, 4. oktobra, bodo maše ob 7.30, 9.30 in 11. uri. Ob 12. uri bo tradicionalni blagoslov živali v centru CISI, ob 18.30 poklon pred svetnikovim kipom, ob 18.30 pa slovesna maša, ki jo bo daroval goriški dekan g. Sinuhe Marotta.

Literarni večer s prvo predstavitvijo Slomškovich Duhovnih vaj

V Slomškovi knjigarni v Mariboru so v sredo, 16. septembra, v počastitev bogati duhovni, literarni in jezikovni zakladnici, ki jo je Slomšek zapustil v svojih rokopisih, pripravili literarni večer, na katerem je bila predstavljena zgodovinska, prva izdaja Slomškovih najgloblji duhovnih spisov Duhovne vaje, ki sicer ni bila objavljena še nikoli prej.

Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, Duhovne vaje, ki jih je uredil Stanislav Slatinek, prvič prinašajo zbirko prevodov Slomškovih rokopisov, napisanih za namen duhovnih vaj, ki so

Stane Gregor: Škof Anton Martin Slomšek

potekale pod njegovim vodstvom med leti 1847 in 1851. Njihova velika vrednost je v avtentičnosti, pristni želji po duhovni rasti, veličastni zasnovi narodne sprave, Slomškovi povezanosti na rodno grudo ter v umetniški spretnosti lahkotnega in lepotnega izražanja čustev in doživljanja sveta.

Kot je zapisal Slatinek, so "Duhovne vaje simfonija Slomškovega duha, njegovega življenja in smrti. Lahko jih postavimo ob bok razmišljanjem duhovnih velikanov od Ignacija Lojolskega do papeža Janeza Pavla II. Zato Slomšek upravičeno nosi kraljeviš plašč velikega duhovnika sprave, duhovnosti in resnične človeškosti".

Slomškova založba je doslej izdala že 12 knjig o Slomšku, veliko jih je izšlo tudi pri Mohorjevi družbi, ki jo je ustanovil sam Slomšek. V slovenskem vzajemnem knjižnem katalogu je na Slomškovo ime vezanih 714 bibliografskih enot, med temi 268 knjig in 131 člankov. Objavljenih je pet doktorskih disertacij in ena magistrska naloga, v zadnjih petdesetih letih pa je bilo na slovenskih univerzah pripravljenih 38 diplomskih nalog. Vse to dokazuje, da se slovenska strokovna in znanstvena javnost vse pogosteje ukvarja in srečuje s Slomškom.

Dogodek sodi v Slomškovo leto, ki ga v Sloveniji obhajamo ob 150. obletnici Slomškovega prenosa škofijskega sedeža v Maribor in deseti obletnici njegove beatifikacije. Za duhovnike, redovnike in vernike so Slomškove Duhovne vaje prvovrsten poglobljen uvod v leto duhovništva, ki ga v pastoralnem letu 2009/2010 obhaja katoliška Cerkev po vsem svetu.

Na Teološki fakulteti v Mariboru

Slovesno ob začetku akademskega leta

Na Teološki fakulteti v Mariboru se pripravljajo na začetek akademskega leta 2009/2010, ki bo zelo slovesen. Začetek akademskega leta bo 14. oktobra, na slovesnosti pa bodo zaznamovali tudi 150-letnico ustanovitve visoke bogoslovne šole v Mariboru. Na sporedu bodo sveta maša v stolnici, akademija v Slomškovi dvorani

in odprte razstave o delovanju Visoke bogoslovne šole, ki jo je 14. oktobra leta 1859 ustanovil Anton Martin Slomšek. Na njej bodo prikazali tudi 150-letnico razvoja teološkega študija v Mariboru. Ob tem pa Nadškofijski arhiv in Škofijska gimnazija A. M. Slomška pripravlj-

jata stalni razstavi o prenosu škofijskega sedeža iz Št. Andraža v Labotski dolini v Maribor in o

cerkvenem šolstvu v Mariboru. Omenjene in druge slovesnosti v Mariboru potekajo v počastitev

Škofija in Teološka fakulteta v Mariboru

Slomškovega leta 2009. Slednje so namenjene 150-letnici Slomškovega prihoda v Maribor (to se je zgodilo 4. septembra leta 1859) in deseti obletnici njegove beatifikacije. Ta se je zgodila 19. septembra leta 1999.

Kratke

Konec tedna Okusi ob meji

Od petka, 25., do nedelje, 27. septembra, bo po goriških ulicah potekala že peta izvedba kulinarčne pobude "Okusi ob meji". Zaradi gradbenih del letos ne bo stojnic pod gradom in na trgu sv. Antona.

Prisotne bodo kulinarčne kulture celotne Srednje Evrope. Močno bosta zastopani seveda tudi naša dežela in mesto Gorica. Množično se bodo predstavili, tako kot vsako leto, tudi slovenski gostinci, ki bodo prisotni na ulici Crispi. Na vogalu med ulico Crispi in ulico Roma bo svojo stojnico imelo tudi PD Štandraž, že dolgoletni soustvarjalec vsakoletnih goriških okusov.

Na tiskovni konferenci je enogastronomsko pobudo predstavil goriški občinski odbornik Antonio Devetag ob prisotnosti župana Romolija in predsednika zveze Ascom Pia Trainija. "Pobudo, ki smo jo podedovali od prejšnje uprave, smo mi še obogatili", se je pohvalil Romoli in dejal: "Letos nam je uspelo izpeljati Okuse ob meji tako, da ne bo treba občini oprtetiti niti evra. Vse bodo pokrili sponzorji in donatorji ter seveda razumno upravljanje pri organizaciji Okusov ob meji". Pobudo bodo vsekakor odprli goriški gostinci, ki bodo nameščeni na Travniku in bodo v petek, 25. septembra, ob 19.00 gostom prvi ponudili svoje specialitete. Poseben poudarek bo tokrat namenjen tudi ribjim specialitetam, ki jih bodo predstavili goriški in tržaški ribiči. Novost letošnje pobude je belgijska stojnica, ki bo v Gorici letos prvič predstavila specialitete iz "evropske prestolnice". V petek bodo stojnice odprte od 18.00 do 24.00, v soboto in nedeljo pa bodo stojnice odprte od 11.00 naprej (ob tej priložnosti bo župan Romoli podpisal ustrezen dekret, za podaljšanje urnika o delovanju gostinskih obratov in barov). / AČ

Šolski prevoz s Plešivega se bo začel oktobra

V prejšnjih dneh je pokrajinski predsednik SSO Walter Bandelj imel vrsto pogovorov z Renatom Zampierijem, direktorjem pokrajinskega prevoznega podjetja APT in krminskim županom Patatom. Pogovori so se tikali šolskega prevoza slovenskih dijakov s Plešivega in Krminskega v Gorico. Ta tema je bila v ospredju že spomladi. Do konca prejšnjega šolskega leta je za te prevoze skrbel Mladinski dom iz Gorice. Z novim šolskim letom pa bo to prešlo pod goriško pokrajinsko avtobusno podjetje.

V prejšnjih dneh je bilo namreč ugotovljeno, da niso primerno označene postaje; za to je pristojna občina Krmin. Bandelj je v ta namen posredoval pri krminskem županu in dobil obljubo o čimprejšnji rešitvi te vrzeli, saj je glede tega potreben določen postopek, ki predvideva spremembo v občinskem proračunu. Krminski župan Patat je pred kratkim Walterju Bandelju zagotovil, da bo birokratski postopek zaključen do konca septembra, njegova izvršitev pa bo prva na vrsti in bodo prevozi lahko mirno stekli v prvih desetih dneh meseca oktobra, na trasi, ki je bila dogovorjena v pogovorih s pokrajinskim prevoznim podjetjem APT. Predsednik SSO Bandelj je novico sprejel z zadovoljstvom in se krminskemu županu zahvalil. Ta prevozna usluga je namreč ključnega pomena, da otroci nadaljujejo šolsko pot na goriških slovenskih šolah in tako razvijajo ter utrjujejo znanje slovenskega jezika in kulture.

Walter Bandelj na sestanku pri ravnatelju APT Zampieriju

Giuseppe Zampieri, ravnatelj goriškega avtobusnega podjetja APT, in Walter Bandelj, pokrajinski predsednik SSO in predsednik rajonskega sveta Podgora, sta se v začetku septembra srečala na sedežu podjetja APT in se pogovorila o nekaterih odprtih vprašanjih v zvezi z javnimi šolskimi prevozi.

Glede Podgore se je Bandelj z ravnateljem APT dogovoril za spremembo v urniku, ki bi šolarjem in dijakom omogočil bolj prikladen prihod v šolo v Gorici.

Kot predsednik SSO za Goriško je Bandelj z Zampierijem preverjal razne možne rešitve glede šolskega prevoza otrok do slovenske šole v Romjanu. To vprašanje je odprto že več kot deset let, in se ni še našla primerna rešitev. Sam ravnatelj Zampieri je potrdil, da so na APT o tem vprašanju bili prvič seznanjeni pred štirimi leti, nato je vse umolknilo do današnjih dni.

Ravnatelj Zampieri je potrdil voljo avtobusnega podjetja, da primerno reši to vprašanje in zagotovi šolski prevoz družinam, ki so svoje otroke vpisale v slovensko šolo v Romjanu. Število teh v zadnjih letih narašča in vedno več je otrok, ki prihajajo iz različnih občin iz Laškega. Jasno je, da je na podlagi takega stanja vedno težje zagotavljati primeren prevoz samo z zasebno pobudo oziroma puščati tako uslugo na ramenih Združenja staršev, ki je do danes hvalevredno opravilo to nalogo, kljub temu da to ne spada v njihovo primarno pristojnost.

Za tako rešitev so bodo sedaj morale zavzeti občine iz tržiškega mestnega okrožja, ki morajo zagotoviti možnost prevoza za šoloobvezne otroke. Naj spomnimo, da je to že uvedeno v občinah Sovodnje ob Soči in Števerjan za tamkajšnje šoloobvezne otroke, ki obiskujejo italijanske šole v Gorici. Na vidiku je torej podobna rešitev, kot se je našla za otroke s Plešivega in krminskega področja.

Finančna sredstva za kritje usluge šolskega prevoza je potrebno črpati iz sredstev, ki jih predvideva šolska zakonodaja in so namenjeni občinam. Ne pride torej v poštev zakon 38/01 za zaščito slovenske manjšine, ki ima druge pristojnosti in zelo šibko finančno kritje.

Festival Kogojevi dnevi v svetogorski baziliki

Biseri primorske in svetovne cerkvene glasbene literature

Festival Kogojevi dnevi je v svoj letošnji program vključil zanimivo koncertno ponudbo, mašo v čast svetega Martina Štefana Maurija. S to pobudo je tako razširil vsebino festivala in ponudil pogled v sodobno glasbeno poustvarjalnost na področju sakralne glasbe. Mašo v baziliki Svetogorske Matere božje je daroval koprski škof msgr. Metod Pirih. Svečan dogodek je dodatno obogatila tudi Maurijeva Latinska maša sv. Martina, posvečena avškemu zavetniku. Maša kot glasbena oblika temelji na petih temeljnih mašnih delih - imenovanih ordinarij in ga sestavljajo Kyrie Eleison, Gloria, Credo, Sanctus in Agnus Dei. Od leta 1903, po papežu Piju X., obstaja popolnoma opredelitev in navodilo o cerkveni glasbi. V njej Credo opredeljuje 'musico sacro' kot bistveni del prazničnega bogoslužja in daje nalogo bogoslužnemu besedilu podeliti večjo moč in s tem vernike spodbuditi k pobožnosti. Cerkev zahteva, da ima cerkvena glasba 'proprias liturgiae qualitates' (K. H. Wörner), to je svetost,

primernost oblike in splošnost oz. univerzalnost, ki je bila ne nazadnje najpomembnejša za razumevanje preprostega človeka. Štefan Mauri se je na svoji dolgi in pestri glasbeni poti srečeval z različnimi glasbenimi slogi, velik poudarek pa je vedno dajal sakralni glasbi. V njegovem opusu je večje število maš, Latinska maša,

posvečena sv. Martinu, je bila krstno izvedena v francoskem Toursu, kjer je bila sprejeta z ovacijami. Vsekakor se Mauri v zadnjem obdobju veliko spogleduje z nekoliko manj radikalnimi glasbenimi tokovi 21. stoletja. Predvsem je v njegovi glasbi zaslediti željo po uravnoteženosti, po iskanju harmoničnosti in ne več toliko disharmoničnosti. Glasba njegove maše je tako zazvenela skora-

ja lirčno intimno, prepletena s tankočutnimi glasbenimi mislimi, ki stremijo k univerzalnosti sakralne vsebine. V njej se prepletajo tako tradicija preprostosti glasbene zasnove, ki je sprejemljiva za povprečnega vernika, pa drugi pa to spevno preprostost prepleta s sodobnimi skladateljskimi prijemi, ki so glasbo tako povzdignili in ji dajali svečanost ter dodajali tudi noto svete veličastnosti, ki je dosegla višek v Credo. Zagotovo sta k občutku veličastnosti glasbe veliko dodala tudi svetogorska bazilika in Mešani pevski zbor Hrast pod taktirko Hilarija Lavrenčiča, ki je svojo nalogo odlično opravil. Na orglah je zbor spremljal Gregor Klančič. Po maši je sledil še kratek koncert. Kantato Sveti Martin - meč, ki deli je Štefan Mauri napisal na besedilo Evgena Bavčarja. Kantato za bariton, violino in orgle je zapel baritonist Zdravko Pergar, spremljal ga je violinist Marko Kodelja in organist Gregor Klančič; v skupni medigri so pripravili suveren nastop. Za zaključek pa je mešani pevski zbor Hrast zapel Bogorodice Devo in Otče naš Alfreda Schnittkeja, Tebe pojem Sergeja Rahmaninova in Caritas et Amor Randalla Stroopa ter tako zaokrožil svečan dogodek z enimi najlepših skladb iz zakladnice svetovne cerkvene glasbene literature.

Metka Sulič

Stik z našo stvarnostjo

Trboveljčani obiskali Goriško

Goriška je v zgodovinskem in kulturnem pogledu zelo zanimiva in bogata. Zato se je skupina sto ljudi iz Trbovelj, Hrastnika in Zgorja v okviru Hveze borcev odločila, da jo obišče in bolje spozna. V Gorico so dospeli 16. septembra predvsem z namenom, da si pod vodstvom Društva goriških upokojencev ogledajo prizorišča bojev med prvo svetovno vojno. Zato so se odpeljali najprej proti Krasu v spremstvu društvenega predsednika Emila Devetaka in odbornika Saverija Rožiča. Po ogledu spomenika mrtvim v

Sredipolju so krenili v Doberdob, kjer so si ogledali Gradino in prisluhnili besedam nekdanjega župana Maria Lavrenčiča. Tudi med vožnjo proti Gorici so se seznanili zlasti s slovensko kulturo, preteklostjo in vsakdanjim življenjem. Pot je šla mimo Trubarjevega kipa v Rubijah in slovenskih vasi. Govor je bil o zgodovini krajev, o družtvih, ustanovah, skratka o sledovih slovenske prisotnosti. Videli so sedeže društev, Gregorčičev kip v Ljudskem vrtu, Travniki, vladno palačo, ploščo tolminkim puntarjem, edino slovensko

knjigarno, Katoliško knjigarno, itd. Obiskali so Kulturni dom, kjer jih je nagovoril ravnatelj Igor Komel. Nato so vstopili v Kulturni center Lojze Bratuž, kjer jih je prijazno sprejela predsednica Franka Žgavec in jim natančno obrazložila njegov pomen in vlogo za Slovence na

Goriškem. Napotili so se še v Brda mimo kostnice na Oslavju, vinorodnih krajev ter se usmerili v Gonjače na kosilo. Kasneje so se vrnili v Gorico in si ogledali mozaik na Trgu nove Evrope. Izletniki so se zelo zadovoljni poslovili od Goriške z obljubo, da se vrnejo. (epd)

Sovodnje ob Soči / Pismo županiji

Potreba po dodatni spremembi trase elektrovida

Sp. Alenka Florenin, županja Občine Sovodnje ob Soči

Iz časopisov sem izvedel, da je skupina sovodenskih občanov, ki imajo stalno bivališče na Peči, sprožila nabirko podpisov za dodatno spremembo trase elektrovida družbe KB 1909, ki bi se vil od Vrtojbe do električne centrale v Sredipolju. Glede na to, da naj bi bila na prihodnjem zasedanju sovodenskega občinskega sveta na dnevnom redu tudi točka, pri kateri je treba podati mnenje na varianto k prvotnemu projektu elektrovida, predlagam, da se k dosedanjim varianti doda še majhna sprememba trase elektrovida. Pri tem želim spomniti, da smo že v prejšnji mandatni

dobi, ob prisotnosti predstavnikov družbe KB 1909, dali predlog, da bi se celotna trasa za elektrovid umaknila od stanovanjskih poslopj.

Z novo varianto trase elektrovida so bili v glavnem sprejeti vsi naši predlogi, kar je seveda zadovoljivo dejstvo, še posebno, ker se tako elektrovid ogne središču Sovodnje, kar je bilo najbolj sporna zadeva. Ostaja pa problem na Štradalto, kjer stoji nekaj stanovanjskih hiš, mimo katerih bi bil speljan elektrovid, na podlagi nove variante.

Po pogovoru z lastniki in stanovalci hiš, ki so na križišču med ul. Štradalta in potjo na Roje, sem ugotovil, da jih morebitna speljava elektrovida močno zaskrblja. Zaskrblja jih zaradi vplivov na zdravje in tudi zaradi morebitne izgube vrednosti

nepremičnin. Upoštevaloč zakonodajo, ki zadeva javne ustanove, kjer je župan v prvi oboji odgovoren za varnost občanov, se sprašujem, zakaj se niso upoštevali tudi ti stanovanjski objekti pri načrtovanju variante elektrovida. Podjetje KB 1909 sicer zagotavlja, da so vsi parametri spoštovani, čeprav ti ne zagotavljajo 100% varnosti, temveč le mejo, pod katero naj ne bi bilo vplivov na človeško zdravje.

Da bi se v prihodnosti izognili morebitnim nevšečnostim, predlagam, naj občinski svet zahteva še dodaten popravek variante in se tako ogne stanovanjskim objektom na križišču med Štradalto in potjo na Roje, kot je začrtano na priloženi fotografiji. Rad bi tudi spomnil, da ste v ča-

sopisju obljubili javno srečanje na temo elektrovida, vendar glede na časovne termine je ta možnost že odpisana. V tem smislu je treba omenjeno varianto trase elektrovida zavrniti z obvezo, da se občinski svet čim prej ponovno skliče in odobri varianto splošnega regulacijskega načrta; v tem bodo nastavljena izhodišča za popravke, po katerem bi trasa elektrovida obšla omenjene stanovanjske objekte. Prepričan sem, da ta mala sprememba ne bi povzročila pretiranih zamud in bi bila tudi relativno enostavna in morda tudi cenejša, saj pri tem ne pride v poštev ponovno asfaltiranje ceste, kot tudi ne bi bila potrebna dodatna izolacija elektrovida. S tem želim, da se v najvišji možni meri upoštevajo pravice in koristi občanov ter se jim da jo vsa zagotovila, da njihova imovina ne bo utrpela škode. Ostajam na razpolago za morebitna pojasnila in pozdravljam s spoštovanjem.

Kristian Tommasi
občinski svetnik

Lep praznik pri sv. Ivanu v Gorici

Doživeta pot do sv. birme

Foto B. Priščič

V nedeljo, 13. septembra, popoldne, je goriški nadškof Dino De Antoni pri sv. Ivanu v Gorici podelil darove Svetega Duha trinajstim mladostnikom; to so: Diana, Marco, Peter G., Peter V., Jasna, Ivan, Veronica, Veronika, Martin, Ana, David, Matija in Tommaso. Somaševala sta župnik Marijan Markežič in kaplan Alessio Stasi. Peli so otroci in mladina pod taktirko Katerine Ferletič ter ob spremljavi orgel (Suzi Ferfoglija), skupine kitar birmancev in bobnarjev pod vodstvom Tatjane Kosič. Uvodoma je nadškofa pozdravila Katerina Ferletič, ki mu je z veseljem predstavila skupino birmancev, na katero je še posebno navezana, saj je to bila

njena prva veroučna skupina, živahna, in vendar vsa ta leta v naši skupnosti prisotna in zelo aktivna. Dve leti je te mlade pripravljala na prejem Sv. Duha g. Marijan Markežič. Letos so sodelovali pri mestnem križevem potu, udeležili so se tudi križevega pota na Sveto Goro in raznih duhovnih obnov, srečali so se z g. Stankom Gerjolom, ki jim je spregovoril o pomenu birmanskega botra. Zadnji teden priprave pa je bil zanje še posebno pester. V ponedeljek so se s kolesi odpravili na Mirenski Grad, kjer jim je g. Žakelj govoril o Sv. Duhu. V sredo jih je nagovoril kaplan Alessio Stasi, v četrtek so obiskali goriškega nadškofa Dina De Antonija in ob sladoledu veselo pokramljali. V petek pa

so se skupaj z g. Romanom Lebanom pripravili na sv. spoved. Mlade je katehistinja spodbudila, da bi z močjo in pogumom Sv. Duha še naprej "svetili" v naši sicer mali, a dragoceni skupnosti. "Draga dekleta, dragi fantje, vztrajajte na tej poti"! Botrom pa je priporočila, naj birmance čuvajo kot angeli, naj vedno in brezpogojno stojijo na njihovi strani; "ne sodite jih in ne kaznujte, ampak jih poslušajte in jim svetujte, da bodo v življenju znali izbirati pravo pot". Praznik se je nadaljeval pred cerkvijo z vso zbrano množico, štiri družine birmancev pa so se do poznega večera ustavile v prostorih župnišča. Res lep praznik!

Obvestila

Dekanija Štandrež vabi na vseslovensko Slomškovo proslavo, ki bo v soboto, 26. septembra, v Mariboru, in na Ptujsko Goro. Avtobus po biral romarje po vaseh. Vpisovanje pri Emi, tel. 0481-21361.

Društvo Mirko Špacapan-Amore per sempre toplo vabi v soboto, 27. septembra, ob 11. uri v ul. V. Veneto v Videm, kjer se bo - po prireditvi Maratonina - začel pohod netekmovalnega značaja Straudine, namenjen vsem. Predsednik združenja Maratonina je odločil, da bodo namenili zbrana sredstva pohoda društvu Mirko Špacapan za projekt Hospice.

V nedeljo, 27. septembra, bo združenje Prenova v Duhu imelo 28. deželni posvet v Gradežu (Palaecongressi). Ob 9. uri: nadškofov pozdrav, sledijo trenutki kateheze, molitev, evharistično čestčenje, pričevanja, praznovanja; na posvetu bosta prisotna državni svetnik PVD g. Guido Pietrogrande in Luciana Leone Martinez, članica državne službe za molitev. Maša bo ob 17. uri.

Dekanija Štandrež obvešča, da se bo začel tečaj za slovenske bralce Božje besede (bralce mašnih beril) v sredo, 30. septembra, ob 20. uri v sejni sobi štandreškega župnišča.

Župnija sv. Justa mučenca v Podgori pripravlja tudi letos običajno praznovanje ROŽENVENSKÉ MATERE BOŽJE v nedeljo, 4. oktobra. Ob 9.00 uri bo v župnijski cerkvi praznična sv. maša, ob 14.30 molitev rožnega venca, ob 15.00 nagovor vojaškega kaplana Slovenske vojske g. Milana PREGLIJA in procesija po vaških ulicah. Med obredi bodo sodelovali domači pevski zbor in Godba na pihala iz Nabrežine. Po procesiji bo bogat srečolov, vsem pa bodo na razpolago domači štruklji in pijača.

Društvo Jadro prireja 50-urni tečaj slovenščine za odrasle na sedežu v Romjanu v začetku oktobra. Organizacijsko srečanje bo v ponedeljek, 5. oktobra, ob 20. uri, v ul. Monte 6 Busi 2. Informacije o tečaju se lahko dobijo pri odbornikih društva, v ronški knjižnici in v mladinskem informativnem središču v Trziču (Informagiovani).

Klekljarski odsek društva Jadro je začel novo letno dejavnost ob torkih med 15.30 in 18.30 na sedežu društva; vpisovanje in informacije na tel. 0481776123.

V nedeljo, 4. oktobra, bo ob 11.30 tradicionalna maša za Slovence iz Laškega, ki se srečujejo vsako prvo nedeljo v mesecu v cerkvi sv. Lovrenca, tokrat v Selcah v cerkvi, posvečeni sv. Nedelji.

SDZPI obvešča, da poteka vpisovanje na tečaj po višješolski diplomii v sodelovanju s podjetji: Tehnike finančnega posredništva 580 ur (300 ur teorije, 280 ur work experience, štipendija 2,3 evrov za vsako uro prisotnosti na delovni praksi, tečaj brezplačen). Tečaj, ki je financiran s sredstvi Evropskega socialnega sklada, bo potekal na goriškem sedežu SDZPI, Verdijev Korzo 51 v prostorih KB Centra. Rok vpisovanja do 25. septembra 2009. Vpis in dodatne informacije na tel. št. +39 0481 81826 ali go@sdzpi-irsip.it. Več na spletni strani www.sdzpi-irsip.it.

SDZPI obvešča, da poteka vpisovanje na tečaje po univerzitetni diplomii: uporaba načinov in obvladovanje orodij komunikacije (80 ur), priprava turističnih paketov za čezmejno območje in njihova promocija (80 ur), upravljanje informacijske varnosti (60 ur). Brezplačni tečaji, ki so financirani s sredstvi Evropskega socialnega sklada, bodo potekali na goriškem sedežu SDZPI, Verdijev Korzo 51 v prostorih KB Centra. Rok vpisovanja do 16. oktobra 2009. Vpis in dodatne informacije na tel.

št. +39 0481 81826 ali go@sdzpi-irsip.it. Več na spletni strani www.sdzpi-irsip.it.

Romanje v Medjugorje od 9. do 12. oktobra. Odhod avtobusa z glavne postaje v Novi Gorici ob 4.45 in ob 5. uri iz Rožne doline. Obisk krajev prikazovanj, Oaze miru in drugih znamenitosti. Celoten program vključuje potovanje, prenočitev in hrano. Cena 105,00 evrov. Državlani iz Slovenije kot tudi iz Italije potujejo z veljavno osebno izkaznico. Prijave: Ana, tel. 05-3022503 (za Slovenijo), g. Darko, tel. 0481 32121, ali g. J. Markuža, tel. 040 229166. Z vpisom pohitite!

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje
(od 25.09.2009 do 01.10.2009)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91,

103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 25. septembra (v studiu Andrej Baucon): Zaigramo in zapojmo domače viže in napeve - Obvestila.

Sobota, 26. septembra (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v beneškem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 28. septembra (v studiu Andrej Baucon): Zimzelene slovenske popevke, stare in manj stare - Obvestila.

Torek, 29. septembra (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 30. septembra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Leto astronomije in Galileo Galilei - Izbor melodij.

Četrtek, 1. oktobra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Galerija Riko Debenjak - Kanal ob Soči
Pilonova galerija - Ajdovščina

Vljudno vabijo na
odprte razstave

**GORIŠKI LIKOVNI KROG in
SLOVENSKI TISK V GORICI
med obema vojnama**

Razstavo bo predstavila dr. Irene Mislej

Kulturni center Lojze Bratuž
četrtek, 24. septembra 2009, ob 18. uri

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE - GORICA
OB 50. OBLETNICI USTANOVITVE

EMMERICH KÁLMÁN
GROFICA MARICA

Opereta v treh dejanjih prvič v slovenščini

Prevedel in priredil Ivan Tavčar
Režiser Emil Aberšek
Dirigent Hilarij Lavrenčič

Slavnostna premiera:

Petek, 2. oktobra 2009, ob 20.30

Ponovitve:

Nedelja, 4. oktobra, ob 17. uri
Torek, 6. oktobra, ob 20.30
Nedelja, 11. oktobra, ob 17. uri

Kulturni center Lojze Bratuž - Gorica

Rezervacije v Kulturnem centru Lojze Bratuž, tel. št. 0481 531445

ŽUPNIJA SV. JUSTA v Podgori
vabi na vsakoletno

SLAVJE ROŽENVENSKÉ MATERE BOŽJE

v nedeljo, 4. oktobra 2009

ob 9. uri praznična sv. maša
ob 14.30 rožni venec in procesija
sodeluje Godba na pihala iz Nabrežine
srečolov in domači štruklji

Problem parkirišča v Pevmi

Že dalj časa ostaja v Pevmi odprt problem parkirišča pri otroškem vrtcu. Goriški občinski svetnik SSK Silvan Primožič je o tem že večkrat opozoril župana Romolija in pristojne občinske urade. Zaradi zamud pa je Primožič prejšnji teden dal pobudo za sestanek v Pevmi. Prisotni so bili še občinski odbornik Cosma, načelnica gradbene komisije Colombo, predsednik rajonskega sveta Peršolja ter dve rajonski svetnici SSK, Mirjam Radinja in Gabrijela Vidmar. Primožič je namreč našel v birokratskem postopku nekaj nejasnosti, ki bi lahko povzročile napake pri načrtovanju in izvedbi del. Postopek bi bilo potrebno iz več razlogov čim prej urediti. Cosma in Colombo sta si ogledala prostor in se obvezala, da bo uprava nemudoma ukrenila.

Krožek
Anton Gregorčič

Kako manjšini ustvariti
eno glavo

I. DOLENC, R. PAVŠIČ,
D. ŠTOKA, D. TERPIN

PONEDELJEK 28.09.2009
18h Kulturni center "L. Bratuž"
Drevored XX. Septembra - Gorica
www.krozekgregorcic.org

S prispevkom

REGIONE AUTONOMA
FRIULI VENEZIA GIULIA

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA SLOVENCE
V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

Likovna razstava v cerkvi Santa Maria in Corte v Čedadu Toplo slikarstvo Roberta Faganela na ogled

Minulo soboto, 19. t. m., so v izjemno lepih prostorih starodavne cerkvice Sv. Marije (Santa Maria in Corte) v središču Čedadu (ul. Patriarcato 1) odprli lepo razstavo goriškega likovnega mojstra Roberta Faganela, ki letos praznuje že petdeset let nenehnega umetniškega delovanja. Robert Faganel je svoji razstavi, ki jo je priredilo Združenje za razvoj zgodovinskih in umetniških raziskav iz Čedadu (Ass. per lo sviluppo degli studi storici e artistici di Cividale), dal naslov Med sugestijami in potovanji, saj je na razstavi hotel z dvajsetimi platni večjih dimenzij, vsa so v tehniki olje na platno, prikazati pomembnejša študijska potovanja po svetu, na

katerih je seveda umetnik skiciral in slikal na odprtem, kasneje v domačem ateljeju pa nadgradil z zahtevnejšimi

slikarskimi tehnikami. Nekdanji sakralni prostor, ki ga čedadsko združenje redno uporablja za kulturne prireditve,

Foto JMP

razstave in komorne koncerte, je lep prostor, saj se Faganelove slike, vse so razstavljene na slikarskih stojalih, lepo skladajo z njim in s cerkvenimi poslikavami. Umetnik je v Čedad prinesel na razstavo tudi svojo sliko križnega znamenja, ki ga je naslikal pred leti na Slovenskem, kot poklon nekdanji cerkvi.

O Robertu Faganelu in njegovem toplim slikarstvu, ki se naslanja na slovite tržaške slikarske šole figurativnega slikarstva, sta v soboto številnemu občinstvu v italijanskem in slovenskem jeziku predstavila Cristina Feresin in Jurij Paljk, pozdravni nagovor pa je imel tudi odv. Antonio Picotti, ki je predsednik Združenja, ter Franco Fornasaro v imenu organizatorjev, prisotne sta pozdravila tudi pokrajinski svetnik iz Čedadu Roberto Novelli in čedadski podžupan Mario Strazzolini. Razstava likovnih del Roberta Faganela bo odprta do 4. oktobra, in sicer od torika do sobote od 16. do 19. ure, ob nedeljah pa od 10.30 do 12. ure ter od 15.30 do 19. ure.

Ajdovščina / Razstava v Pilonovi galeriji Izmenjava pogledov z Venom

"Ta projekt je pravzaprav pot, ki sem jo prehodila po stopinjah Pilonu po določenih smereh in značilnih krajih, na kateri skozi fotografijo evidentiram tiste kraje, ki so bili za njegovo življenje in umetniško delo najpomembnejši; predvsem Pariz, njegovo "izbrano" mesto, pa tudi njegov domači kraj Ajdovščina z okolico, s katero je vedno ohranjal stik, in Ljubljana. Glede na pomembnost, ki jo imajo za Pilonu besede, koncepti, ideje in izmenjave z drugimi umetniki, sem v fotografije vključila koncepte, ki sem jih našla v Pilonovih tekstih in njegovih spominih

v francoskem jeziku. Izmed njih sem izbrala tiste, ki zrcalijo moje podobnosti do Pilonovih konceptov, iz česar je nastal nekakšen vitalni dialog s Pilonom, v katerem beseda postane podoba, koncept pa postane beseda skozi podobo". Tako predstavi razstavo Izmenjava pogledov z Venom umetnica Annibel Cunoldi Attems. Odprtje je bilo 11. septembra v Pilonovi galeriji v Ajdovščini. Ob razstavi je izšla mapa z reprodukcijami velikih fotografskih povečav na pleksiju, ki sestavljajo posebno postavitev v galeriji. Tekst dr. Irene Mislej, Po sledih Pilonu in dokumentacija smo tudi prevedli v fran-

coščino. Tako opisuje fotografska dela: "V Parizu, na montparnasski uličici de la Grande Chaudière odkrije Pilonov atelje, kjer je našel dom zase in družino ter za svojo umetnost, in ugotavlja: je na krovu, a bord. V kavarnah, kjer je v 30. letih stoletja, ki ni ga več, delil bohemsko slo po življenju skupaj s številnimi drugimi iskalcami resnice in umetnosti, ki so kot on prihajali iz drugih kultur (iz mest in iz obskurnih kotov evropske celine...), dokumentira podobni vrvež in vznemirjenost kot takrat. Kavarne (nekatero danes sicer "prenovljene") ji vzbujajo posebne refleksije; tako pred La Coupole: réel sur irréal - surréel zrcali samo Pilonovo skušnjavo, ko sam - sicer le nekajkrat - kometira v fotografiji s surrealizmom. Drugi "dom" Pilonu, Le Dôme, ustvarja varljive zrcalne podobe: images éblovies éclatent derrière le miroir. La Rotonde spet poraja željo po

življenju, a kakšno? Maudit ivre de vie. Prazna scena kavarniške "terrace" vsebuje namen celotne razstave: da bi oživel pred našimi očmi "pour le faire revivre parmi nous". Knjižarna La Hune ji narekuje odsev druge izložbe, tiste, ki jo je (s Picassovo keramiko) naslikal Pilon v poznih 50. letih. Foto instalacija Annibel Cunoldi Attems ni dokumentarna, je umetniški poizkus premaganja časa in hkrati poigravanja s prostorom; je prav to, kar je povedano v naslovu: izmenjava pogledov med dvema umetnikoma, ki najdeta v loku minljivosti množico dražljajev, iz katerih se porajajo podobe in besede, misli in občutki, ki kažejo vsi na skupno vrednoto: umetnost ni okras, ni brezskrbno poigravanje s podobami, je pogljobljeno in resno (a tudi ironično) iskanje bistva življenja: resnica prehiteva lepoto".

Pokrajinski muzej na goriškem gradu

Povedati tisto, o čemer se ne more govoriti

Tako bi lahko naslovili razstavo velikih platen goriškega slikarja Maria Di Ioria, ki je študiral slikarstvo pri slovitem italijanskem slikarju Emilu Vedovi, na katerega se je navezal, a ga nikdar ni

posnemal, razstavo, ki so jo odprli minuli petek, 18. t. m., v Pokrajinskem muzeju na goriškem gradu. Spregovoriti o tistem, o čemer se ne da govoriti, to je bilo najbrž poslanstvo mladega goriškega slikarja, o katerem je te dni izšla tudi zajetna monografija, grajski razstavi pa bo sledila še ena prihodnje dni v razstavnem prostoru društva Prologo, slikarja, ki pa je umrl zelo mlad, odločno

premlad, saj mu je bilo le štirideset let, ko se je znašel utesnjen med stisko bivanjskega značaja in utesnjen v samosvojem likovnem svetu, ki je zadnja leta postajal vedno bolj črn, kot je to postajal tudi njegov pogled na svet. Za tragično smrt, ki je pred desetimi leti močno odmevala na Goriškem, še posebej med umetniki in kulturniki, se je Mario Di Iorio odločil sam, kot da bi hotel pogledati, ali je tisto, kar je odlikoval iz sebe na velika platna, res, kot da bi hotel najti zadnji odgovor na temeljna vprašanja, s katerimi se vsakdo izmed nas prej ali slej v življenju sreča. Razstava v Pokrajinskem muzeju nam predstavlja velika platna Maria Di Ioria, iz katerih je razvidno likovno iskanje goriškega umetnika, kot sta predvsem na njegovih črno-belih slikah vidna tesnoba, ujetost sodobnika v nerazumljiv in tuj svet, v katerem ne veš, ali si tujec svetu ti ali je samo svet tuj tebi. Izjemna barvna platna širokih zamahov in mestoma divjih barvnih nanosov govorijo o iskanju lepega in novih odgovorov v sodobni likovni umetnosti, kateri je bil Di Iorio zavezan. Predvsem pa je razstava lep poklon mrtvemu umetniku, ki je od nas odšel tudi zato, ker ni bil razumljen in ne sprejet. / JUP

SNG Nova Gorica / Premiera: Eda

Biti sokol in poleteti v nebo...

Pretrpese v vodstvu Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica je občutila tudi lanska abonmajnska sezona, ki je imela okrnjen konec. Predstava, Eda, ki so jo novogoriški gledališčniki dolgovali abonentom, je bila z velikim uspehom premierno uprizorjena v četrtek, 10. septembra 2009, v veliki dvorani Slovenskega narodnega gledališča v Novi Gorici. Uprizoritev je nastala kot koprodukcija SNG Nova Gorica in Slovenskega mladinskega gledališča Ljubljana, v režiji Nede Rusjan Bric in je želela biti gledališki poklon pionirjema slovenskega letalstva, bratoma Edvardu in Josipu Rusjanu ob 100-letnici prvega leta Ede 5, ki je na Velikih Rojcah Edvarda za nekaj metrov dvignila s tal in mu dala občutiti vznemirjenost leta, za katerega je gojil pravo slo, medtem ko se brat Josip, sicer pobudnik in izdelovalec njenih letal, ni mogel otresti strahu in je preudarno ostal trdno na tleh. Njegov slavni brat je še ne 25-leten strmoglavil v Beogradu, 9. januarja 1911, in se smrtno ponesrečil; tam so mu priredili veličasten pogreb z najvišjimi vojaškimi častmi in postal je legenda: Ikar slovenskega letalstva. Zgodovina si ga je prisvojila.

Brat Josip se je kasneje izselil v Argentino in tam še marsikaj zanimivega ustvaril, a ker si ni upal postati "sokol in vzleteti", je tonil v pozabo. Prav to dvojnost, ta kontrast med nezavestno strastjo, željo dvigniti se nad povprečje in iz tisočerih vzrokov ne imeti poguma tvegati in posledično, kljub "sokolski duši", biti ukleščen med kokoši", je v svojem delu Eda - Zgodba bratov Rusjan izpostavila Neda Rusjan Bric, ki se je pisanja pripovedi o letelih bratih lotila, kot je sama zapisala v gledališkem listu, ko je njena "sestra dobila elektronsko pošto iz Argentine, v kateri pravnik Josipa Rusjana, Edvardovega brata, poizveduje po morebitnih svojcih". In ker sama nosi priimek Rusjan, je še njo zgrabila želja, da bi o tem kaj napisala. Ob slavnih bratih je stala še drugo zgodbo hrepenjenja in dilem mlade Ede, "večne" absolventke na režiji, ki v odkrivanju svojega rodu Rusjanov odpotuje z materjo, slavno pianistko, v Argentino obiskat Josipovega sina in morda tudi svojega sorodnika. Iz tega naj bi napravila scenarij, snemala film in z njim vendarle

dokončala študij. Eda je podobna Josipu; kot on si ne upa prerezati zemeljskih spon in vzleteti, se

Robert Prebil in Ivan Peternej kot Josip in Edvard Rusjan v predstavi EDa

dvigniti iz množice, kot je to storila njena mati, ki je z zagrizenostjo in trdim delom postala priz-

nana pianistka. Mati je prepričana, da mora hčer v vsem voditi, ker sama ni zmožna ničesar narediti, niti snemati poštenega filma. Vzporedni zgodbi, resnično iz preteklosti in izmišljeno iz sedanjosti, je avtorici Nedi Rusjan Bric uspelo zelo učinkovito,

medsebojne odnose protagonistov. Za svojo pripoved se je poslužila gledališke izpovedi in filmskih posnetkov. Pri teh ji je bila gotovo dragocena sodelavka Jasna Hribernik (kamera, montaža). Na odru se, sicer zastrti za prosojnim zastorom, vijajo prizori, v katerih sta protagonista brata Rusjan s svojim letalnim strojem; po izvirniku sta ga verodostojno zgradila scenograf Rene Rusjan in Boštjan Potokar. Ob rudimentalnem motornem letalu, narejenem iz koles, razmišljata, se pogovarjata in izpovedujeta, eden svoje navdušenje in vročo željo po letenju, drugi pa z zadržanostjo, previdnostjo in preudarnostjo svoje pomisleke. Pri tem prikazu je režiserka na začetku domiselno spojila gledališki trenutek in filmsko tehniko nemega filma. Odrsko dogajanje je živo in sporočilno. Igralca Slovenskega mladinskega gledališča Ljubljana, Ivan Peternej in Robert Prebil, sta odlično in pristno poosebila zgodovinski osebi Edvarda in Josipa Rusjana in jima vdihnili

dušo, srce, otroško vznemirjenost, vmes pa še primorsko širino duha. Nič manj konkretno in iskreno se ne odvijajo na filmskem traku utrinki iz življenja izmišljenih ženskih figur, glasbenice, ki jo je avtoritarno in mestoma neizprosno trdo upodobila gostja Jožica Avbelj, in mlade Ede (sveže prepričljiva Daša Dobršek), ki išče samo sebe in svoj cilj in se skuša prebiti do sonca izpod sence slavne matere. To ji na koncu nekako uspe, saj mati ne more začeti koncerta, če ne prej objame svoje hčerke in se z njo spravi. Potem pa se zaslišijo mogočni zvoki klavirja. Igralki Avbelj je svoj talent za glasbo izposodil perspektivni mladi pianist Alexander Gadjev in temperamentno izvedel Preludij op. 3 st. 2. Rahmaninova. Lik Ada, Josipovega sina, ki ga Eda obišče v Argentini, da bi kaj več izvedela o bratih Rusjan, je z močstrsko nadržanostjo izrisal Ivo Barišič in Adovo trezno razmišljanje prepočil s trpkostjo in z grenkobnim življenjskim spoznanjem, da kdor si v življenju ne upa tvegati, izgubi marsikatero priložnost. Celota, predvsem bajni poleti Ede so tudi zaradi sanjave glasbe Mitje Vrhovnika Smrekarja in premišljeno izbranih svetlobnih odtenkov (Danilo Pečar) odeti v poetično liričnost in gledalca zva-bijeni, da se še sam zdrzne in zahrepeni po modrini neba in njegovih neizmernih višavah. Skratka, lepa predstava za srce in oko; vredna ogleda!

Dve knjižni novosti

Izšla je nova knjiga Nussdorferjeve o življenju

Založba Mladinska knjiga je izdala šesto knjigo državne tožilke in predsednice društva Beli obroč Vlaste Nussdorfer, ki je tako kot Abeceda življenja sestavljena iz razmišljanj, napisanih za kolumno na portalu IUS-INFO. Vest prinaša Slovenska tiskovna agencija, ki poroča, da tokratna knjiga vzpodbuja bralca k razmišljanju o življenju, kot je dejala urednica pri založbi, Andreja Peček.

Nussdorferjeva je na predstavitvi knjige poudarila, da knjiga ne daje odgovorov na vsa vprašanja o življenju, pač pa je v njej želela strniti nekaj svojih izkušenj, ki jih je imela z ljudmi, ki jim v življenju ni bilo prizaneseno. Med drugim je povedala, da na Beli obroč prispe letno okoli 3000 pisem, "v katerih odkriva stiske ljudi in se čudi, da še vedno obstaja toliko ljudi, ki hudo trpijo".

Avtorica v knjigi s 33 prispevkov s svojim razmišljanjem ne želi v bralcu vzbuditi slabe vesti, pač pa želi prizgati luč "v odrinjenem in temačnem delu našega sicer navidezno sončnega sveta", je v spremni besedi zapisal urednik portala IUS-INFO Toni Tovornik. Po njegovih besedah gre avtorici "predvsem za odkrivanje poti oziroma za usmerjanje na pot, na kateri moramo odpreti oči, usta in roke".

Na predstavitvi knjige je Nussdorferjeva omenila novo društvo Klub z razlogom, ki ga sestavljajo osebnosti leta revije Jana. Društvo, katerega predsednica je Nussdorferjeva, so po njenih besedah ustanovile, da bi svoje delo in prepoznavnost prelele v dobrodelnost. V njem se bodo med drugim zavemale za večje osveščanje ljudi, predvsem žensk o zdravju in nasilju, že oktobra pa bodo pomagale Hospicu pri projektu postavitve hiše za umirajoče.

Avtorica celoten avtorski honorar za knjigo namenja društvu Beli obroč, s to gesto pa je, kot je povedala Pečkova, nagovorila tudi Mladinsko knjigo, ki bo od vsakega izvoda knjige en evro namenila žrtvam spolnih zlorab. Nussdorferjeva se je zahvalila za to odločitev založbe ter pojasnila, da bodo denar - znalo bi se nabrati 4000 evrov -, v društvu namenili dvema dekletoma, starima približno 15 let, ki sta bili žrtvi hude spolne zlorabe in njenih posledic.

Pri Celjski Mohorjevi družbi bogatejši za priročnik o Wagnerju

Pri Celjski Mohorjevi družbi so na novinarski konferenci predstavili tri novosti. Po pisanju Slovenske tiskovne agencije so bogatejši za priročnik Holgerja Noltzeja o svetovno znanem skladatelju Richardu Wagnerju, prvenec Koroška moj mali veliki (smučarski svet) nekdanje koroške smučarke Majde Ravnikar in nemški prevod turističnega vodnika Stanka Klinaarja "Dovje und Mojrstrana".

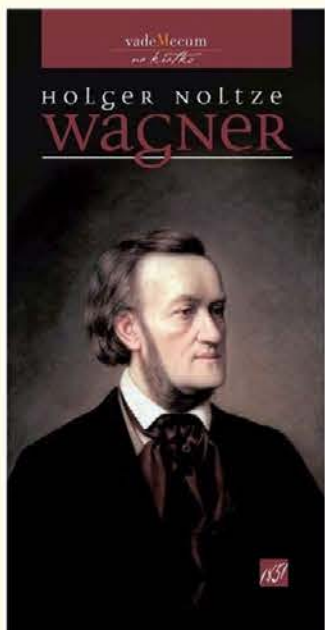
Knjiga Wagner na kratko, ki je izšla v novi zbirki vadeMecum, je po besedah prevajalca dela

Marjana Dolgana "ljubeč priročnik za prvo silo" o sicer zelo kompleksnem in zahtevnem skladatelju Richardu Wagnerju, o katerem obstaja nešteto knjig. Priročnik, ki se začne s kazalom z gesli, ki ne sledijo kronološkemu pregledu, sestoji iz treh sklopov. V prvem delu se lahko bralec seznanil s skladateljev življenjem, ki ima po mnenju Dolgana prvine dobrega romana, v drugem delu je opisan Wagnerjev opus, v tretjem pa nemški avtor predstavi Wagnerjev festival v Bayreuthu in družinske probleme, povezane z dedovanjem.

"Kratek, jednat in zabaven priročnik je namenjen vsem, ki bi se želeli znebiti strahu pred skladateljem z dolgimi operami", je povedal Dolgan, ob čemer je poudaril, da v Sloveniji že dolgo niso uprizarili nobene izmed njegovih oper. Zadnja slovenska opera uprizaritev kontroverznega skladatelja z naslovom Večni mornar je bila na sporedu leta 1984. Ravnikarjeva, ki je bila v 60. letih prodorna članica mladinske smučarske reprezentance, v svojem prvencu Koroška moj mali veliki (smučarski svet) oživlja delček zgodovine Koroške in smučarskega športa v Sloveniji. Na predstavitvi je pojasnila, da je knjigo s svojo zgodbo oziroma s svojim pogledom na svet napisala v želji, da bi Slovenci bolje spoznali Koroško, ki se po njenih besedah ne konča v Sloveniji, pač pa sega tudi čez "nepravilno mejo".

Osrednja tematika dela je smučanje. V knjigi opisuje časovni oziroma zgodovinski razvoj smučanja, smučni in smučarske opreme ter smučarskih tehnik, predstavi pa tudi svojo izkušnjo koroške smučarke. Razloga za uspešnost koroških smučark ne pripisuje le njihovi marljivosti in delu, pač pa tudi značaju, ki je prežet z ljubeznijo do narave in smučanja.

Stanko Klinar je na predstavitvi spregovoril o svojem turističnem vodniku, tokrat v nemški različici z naslovom "Dovje und Mojrstrana". Povedal je, da so imeli kar nekaj težav s prevodom pesmi Oj Triglav moj dom. Glasbo za pesem je napisal Jakob Aljaž, besedilo pa so v preteklosti pripisovali številnim priznanim avtorjem, a to, kot je poudaril Klinar, ni bilo tako. Besedilo himne slovenskega planinstva je prevod nemškega dela o pokrajini Schwarzwald. Vodnik, ki je bil preveden že v angleški jezik, sta v nemščino prevedla Anita Florjančič in Valentin Klinar.

Kako spremlja Svet slovenskih organizacij tokratno krizo Slovenskega stalnega gledališča?

SSO je od samega začetka sledil celotni krizi na podlagi prizadevanja, ki sem ga kot predsednik dosledno zagovarjal: brez Slovenskega stalnega gledališča bi bila slovenska narodna skupnost v Italiji obubožana. Ne gre pa sicer zgolj za kulturo: gre namreč tudi za to, da je ob današnjem obubožanju slovenskega jezika še kako pomembno slišati lepo slovensko besedo, ki z odra sega do srca poslušalcev. Slovenska manjšina lahko na tak način dobi vedno zopet potrebno injekcijo vitalnosti. K temu elanu moramo danes pristeti še druge dejavnike: Solo ter dnevno in tedensko časopisje. To so stebri, na katerih se preko jezika gradi in ohranja narodna zavest!

SSO se je zato postavila na stran in v bran SSG. Naša krovna organizacija se na vseh nivojih (tako na krajevni kot na državni in mednarodni ravni) zavzema za to, da bi skupno prebrodili še to težavo.

Ali bomo naša prizadevanja privedli do pozitivnega razpleta, to pa je drugo vprašanje. Denarna vsota, ki je potrebna za začetek nove sezone, se v primežu sedanjih gospodarskih krize težko dobi, tako v Italiji kot v Sloveniji. Ni nam niti znano, ali bo Italija dala naši skupnosti tudi prispevek v višini milijona tristotisoč evrov za prihodnje leto, ki sicer v triletni zakonski odredbi manjka...

Če pa se povrnem k SSG: v zvezi s tem bi si upal reči, da se danes soočamo z nekaterimi postavka-

mi, ki jih ne smemo spregledati. Gledališče bo moralo preosnovati svojo organizacijsko plat in zopet pritegniti gledalce, ki so se od naše gledališke hiše v zadnjih letih oddaljili.

Zakaj je do tega prišlo?

Mogoče zaradi izbire repertoarja. Določene spremembe so torej potrebne. Poudarjam pa, da gledališče ne more obstajati brez podpore treh krajevnih ustanov. Občina Trst, tržaška pokrajina in deželna FJK so podpisale sporazum in se tega morajo držati!

Kdaj je bil sporazum podpisan?

Bilo je že pred desetletji, ko je gledališče prešlo iz povsem privatnega statusa v državni gledališki sistem. Tedaj so v upravni svet stopile omenjene ustanove, vsaka z enim predstavnikom. Takrat je bilo politično ozračje naklonjeno naši narodni skupnosti. Vemo, da današnje politične opcije niso naše sogovornice... Če pa bosta SSG in njegov upravni svet spremenila statut tako, da bodo sile v njem bolj enakomerno razporejene (danes v upravnem svetu sedijo štiri predstavniki Društva Slovensko gledališče in le po en predstavnik javnih ustanov), mislim, da bo do dogovora prišlo in tudi do spoštovanja obvez s strani občine, pokrajine in dežele.

Zakaj je treba spremeniti sta-

tut, da bi se javne ustanove držale že prej podpisanih sporazumov?

Javne ustanove namreč ne sprejemajo dosedanjega ravnovesja.

Ampak sporazum je vendarle sporazum.

Gotovo, da bi se morale dogovora držati, ne glede na to, ali imajo en sam ali več glasov v uprav-

Foto J.M.P.

nem svetu.

Gre torej za politični problem.

Tako. Pokrajina je v rokah leve sredine, ostali dve ustanovi pa trenutno pripadata desnosedinski opciji. Ne moremo pa trditi, da so javne ustanove a priori nasprotno naši gledališki hiši: zahtevajo pač večjo težo v upravnem

svetu. Slednjega bi morali sicer spremeniti tako, da bi tudi krovni organizaciji in drugi manjšinski dejavniki imeli v njem svojo vlogo. Na tak način bi Slovenci še naprej ohranili večino. To je poglavitnega pomena! SSG je namreč nastal za slovensko manjšino. To je bilo poudarjeno tudi v nekdanjih jugoslovansko - italijanskih dogovorih (postavka SSG sicer ni bila izrecno vključena ne v Londonski memorandum in niti v Osimske sporazume). SSG pa je bilo namrečeno v Kulturni dom, ki so ga zgradili na podlagi Londonskega sporazuma. Vloga SSG je namreč zgodovinskega pomena in njegov glas danes nikakor ne sme zamreti, dovolj je, da nekoliko spremeni svoj

notranji organizacijski stroj in umetniške izbire: večkrat sem namreč slišal pritožbe na račun repertoarja, češ, zakaj je treba igrati sodobne predstave, ki veliko stanejo zaradi avtorskih pravic, SSG naj se raje posveča drugim avtorjem...

28. septembra naj bi podpisali pogodbe za sezonsko osebje: kaj naj bi zagotovili tem uslužbencem?

Uslužbencem, igralškemu ansamblu in ostalemu osebju izražam vso svojo solidarnost in podporo. Oni nikakor niso krivi za nastali položaj.

Ali podporo namenjate tudi predstavnikom upravnega sveta?

Seveda. Poudarjam pa, da je naš teater na razpotju. Tudi v primeru, da se bo letos rešil kritični položaj, se bo prihodnje leto zopet ponovil. Danes je zato treba na novo postaviti temelje Slovenskemu stalnemu gledališču.

Igor Gregori

SNG NG / Prva premiera sezone 2009/10

Trmasto iskanje proti toku

V drugem tednu septembra sta bili v Slovenskem narodnem gledališču kar dve premieri uprizaritvi in obenem zelo razveseljiva dogodka za naš prostor, saj sta obe predstavi nastali iz režijskega koncepta dveh gledališčnic iz ožje Goriške, kar je nedvomno spodbudno in perspektivno za novogoriško gledališko hišo, ki je spet nudila priložnost mladim, da se lahko izkaže njihovo umetniško nagnjenje. Tako se je letošnja 40. jubilejna sezona - Primorsko dramsko gledališče je namreč dobilo status poklicnega gledališča l. 1969 - začela z darilno predstavo abonentom, ki je bila obenem tudi prva režijska preizkušnja mlade absolutke režije na AGRFT v Ljubljani, Nike Melink. Tistemu, ki spremlja delo Amaterskega mladinskega odra, njeno ime gotovo ne zveni neznanost, saj je Melinkova celih sedem let nastopala v okviru skupine mladih gledaliških navdušencev, ki jih v svet fikcije uvaja režiser Emil Aberšek. V predstavi je mladi režiserki bil v pomoč prav tako mlad dramaturg

Andraž Golc, ki je predstavo Race spisal po motivih romana Varuh v rži sedaj 90-letnega ameriškega pisatelja J. D. Salingerja (1919). Salinger je delo napisal l. 1951 in to je doživel velik uspeh, sploh velja za osrednji roman 50. let 20. stoletja. V ospredju zgodbe je mladostnik s svojim zavozlanim izvijanjem iz sponotročstva in prehajanjem v odr-

slata leta. Martin se s težavo prebija skozi odraščanje, saj kljub svojim zmožnostim in inteligentnosti prehaja iz ene šole v drugo, ker ga pač iz vsake izključijo zaradi nedelavnosti, njegovih negativnih ocen in sploh odklonilnega pristopa do vsakršnih šolskih obveznosti. Šolo sovraži, ker mu ta ne pomaga pri njegovem iskanju samega sebe, svoje identitete. Profesorji, ravnatelji so zanj avtoritete, ki se mu ne znajo pri-

videz odprte, brez predsodkov, v resnici pa ujete v družbeni ustroj. V tej dobi hlastanja po izkušnjah in po ljubezni naleti Martin tudi na brezvestne lopove, ko se sooči s prostitucijo. Najbolj iskreno je njegovo srečanje s sestrico, ki si želi oditi z njim in se v razmišljanju izkaže za bolj zrelo kot brat. Ob storjenih napakah bo Martin še bolj zagrizeno in trmoglav iskal naprej in se morda, kot race, na zimo kam odselil. Morda bo

Miha Nemec - protagonist Martin v predstavi Race

bližati, so hladni ocenjevalci, ki postavljajo dijake na lestevico sposobnih in manj sposobnih. Zanje je on že na dnu. Tudi pri sošolcih ne najde prave smeri svojemu iskanju. Večina je namreč takih, ki se za študij ne zavzemajo, vendar znajo pri šolskih dolžnostih goljufati, lagati..., da bi dosegli diplomu, šli na univerzo in se zavposlili. Take so tudi sošolke: na

pa vendarle našel samega sebe in prestopil prag tistih vrat, ki vodijo v odraslost. V protagonistovi zmedenosti, v pragozdu vab in pasti, ki jih prinaša sodobna nemirna družba, v kateri so vrednote že "španska vas", lahko uzeremo današnje mlade in tudi vsakega izmed nas, ki je tako ali drugače ob prehodu v "zrelost" taval v temi, se spotikal, vstajal in

končno tudi vstal.

Svoj režijski prvenec je Nika Melink oblikovala z ostrino in kritičnim pogledom na družbo, ki mladim ne prisloži na pomoč v delikatni fazi odraščanja. Njen režijski nastavek ne more odsevati izkušnosti uveljavljenih režiserjev, a vendar je njen prikaz v bistvu zelo iskren, praven zato, ker so delikatno tematiko obravnavali in prikazali mladi igralci, ki so šele pred nedavnim odvrgli plašč najstništva. Martinovo nemirno, zbegano dušo je s prepričljivo mladostniško upornostjo, pa tudi navidezno brezbrzičnostjo odslikal Miha Nemec; ob njem

so se zvrstile ostale dramske osebe, tudi ne ravno pozitivni liki profesorjev; Kanteta je odigral Radoš Bolčina, Angelinija z dvounnimi vzgibi pa Stane Leban, ki ga gledalci zmeraj z velikim veseljem pozdravljamo na odskih deskah. V vlogi sošolcev, dijakinj in tistih, s katerimi se po naključju sreča Martin, so nastopili gostje Miha Bezelj, Miha Rodman, Ana Hribar, Maja Petrovič, Gorazd Jakomini in Medea Novak, domačinka iz Goriške, ki je tudi izšla iz vrst Amaterskega mladinskega odra in je že nekajkrat nastopila v novogoriškem gledališču, z letošnjo sezono pa je postala njegova članica. Lektorstvo je tokrat prevzela igralka Alida Bevk. Sceno, na kateri so gospodovali kovčki, in je bilo v njej čutiti begajoče Martinovo iskanje, je ustvarila Tijana Todorovič, ki je protagonistice oblekla v kostume, odglavkajoče njihov značaj. Glasba Igorja Leonardija je dopolnjevala vizualno sliko in odrsko besedo.

Iva Korščič

Dne 22. septembra je naš dragi
mož, očka in dedek

SAŠA MARTELANC

slavil 75 let.

Vse najboljše in obilo zdravja
mu iz srca želijo vsi domači in vsi,
ki ga imajo radi.

Kratke

Okrogla miza / O skupnem slovenskem znanstvenem prostoru

V okviru evropskih pobud Noč raziskovalcev in Dan jezika predstavlja dogodek pomemben korak k utrjevanju skupnega slovenskega znanstvenega prostora na področju raziskovanja medetničnih in medkulturnih odnosov, manjšinskih vprašanj in čezmejnega sodelovanja. Slovesnemu podpisu sporazuma o sodelovanju med Univerzo na Primorskem (UP) in Slovenskim raziskovalnim inštitutom (SLORI) in o sodelovanju med UP ter Narodno in študijsko knjižnico (NŠK), ki bo v petek, 25. septembra, ob 15. uri, v Narodnem domu, bo sledila okrogla miza z naslovom »Skupni slovenski znanstveni prostor: težave in priložnosti integracije«. Na okrogli mizi bo govor o prednostih in pomanjkljivostih čezmejnega sodelovanja na znanstveno-raziskovalnem področju, še zlasti pa o novih izzivih, perspektivah in razvojnih možnostih. Sodelovali bodo prof. dr. Boštjan Žekš (Minister za Slovence v zamejstvu in po svetu), doc. dr. Boris Jesih (državni sekretar na Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu), prof. dr. Rado Bohinc (rektor UP), prof. dr. Rado Pišot (prorektor za znanstveno-raziskovalno in razvojno delo UP), prof. dr. Milan Bufon (predsednik SLORI), dr. Maja Mezgec (ravnateljica SLORI), Milan Pahor (ravnatelj NŠK), prof. dr. Miran Komac (ravnatelj Inštituta za narodnostna vprašanja - INV), prof. Roberto Dapit (Univerza v Vidmu), prof. Ivan Verč (Univerza v Trstu). Moderator okrogle mize bo doc. dr. Aleksander Panjek (UP).

Simfonična sezona v gledališču Verdi v Trstu

Dva meseca nas še ločita od začetka operne sezone, orkester in zbor tržaškega gledališča Verdi pa že delata s polno paro, saj na njihujih ramenih sloni izvedba koncertov simfonične sezone, ki se je pričela 11. septembra pod vodstvom Gerarda Korstena in se bo nadaljevala do konca oktobra. Hišni instrumentalisti in pevci sodelujejo z gostujočimi dirigenti in solisti pri izvedbi programov, ki upoštevajo predvsem literaturo 19. in 20. stoletja. Postanek v klasicistični dobi pa je bil letos obvezen zaradi počastitve dvestoletnice smrti Franca Josepha Haydna, katerega se je gledališče spomnilo prejšnji teden z izvedbo znane Simfonije "z bobnenjem pavk". Mlad nemški dirigent Michael Guttler ni izoblikoval s potrebno bistro raznolikih spodbud govorce te simfonije, ki nosi naslov po značilni uporabi pavk v prvem stavku, a mu je v drugem delu programa uspelo pokazati večjo naklonjenost do bolj neposredno efektne, magične plati romantike. Koncert je obeležil namreč dvojno obletnico, saj je z večjim zagonom zastavela tudi posvetna kantata za štiri soliste, zbor in orkester Prva Valpurgina noč op. 60 Felixa Mendelssohna ob dvestoletnici rojstva nemškega skladatelja. Čarovniški toni uglasbitve poganskega obreda po Goethejevem besedilu so dali duška veliki zasedbi, v kateri se je dobro izkazal zbor, med solisti pa na poseben način baritonist Adrian Eröd. Drugo srečanje simfonične sezone je bilo posvečeno italijanskim vojakom, ki so pred kratkim umrli v atentatu v Kabulu. Ta konec tedna se bo simfonični cikel gledališča Verdi nadaljeval z gostovanjem ruskega violinista Sergeja Krylova, ki bo protagonist prvega Paganinijevga koncerta, oktobrski spored pa se bo pričel z mednarodnim pogledom na evropsko in ameriško ustvarjalnost med 19. in 20. stoletjem pod taktirko Paola Longa. Večkratni sodelavec gledališča Verdi, dirigent Julian Kovatčev, bo v naslednjem vikendu pristopil k mojstrinam Mozarta in Brucknerja, teden kasneje pa se bo poglobil v rusko literaturo s sodelovanjem gostujočega pianista Giuseppeja Albaneseja. Zbor in orkester gledališča pod vodstvom Stefana Antona Rečka bosta nato sklenila sezono v znamenju glasbe Schumanna in Mahlerja. Nadaljevala se bo tudi letos "crossover" pobuda izven-abonmaja s koncertom jazz glasbe v izvedbi tria, ki ga sestavljajo pianist Enrico Pieranunzi, klarinetist Alessandro Carbonare in violinist Gabriele Pieranunzi. Vsak koncert je dvakrat v Trstu, enkrat pa v Pordenonu. / PAL

Tiskovno sporočilo Slovenske skupnosti

V torek, 15.9.2009, se je sestala Pokrajinsko tajništvo stranke Slovenske skupnosti, ki je na dnevnem redu obravnavalo vrsto aktualnih vprašanj. Člani tajništva so zelo pozitivno ocenili obisk strankine delegacije pri tajniku Demokratske stranke Franceschiniju pretekli teden v Rimu, ki je ne nazadnje potrjuje dobrih odnosov tudi s vsedravnim vodstvom stranke, s katero ima stranka Slovenska skupnost federativni dogovor. V nadaljevanju se je stranka vzela za pretres nekaj najbolj akutnih problemov manjšine, ob katerih velja kot prvega omeniti problem predlaganega regulacijskega načrta tržaške občine. Na ta problem je stranka v preteklih tednih opozorila najvišje oblasti na krajevni, državni in tudi evropski ravni. Naslednji teden bodo po naših vaseh stekla srečanja, na katerih bodo strankini predstavniki in strokovnjaki domačinom posredovali vse potrebne informacije ter jim nudili strokovno pomoč. Prvo tako srečanje je predvideno že 24. septembra na Opčinah. Stranka bo dosledno izvajala naprej zahteve po spremembi in prizive proti občinskemu ukrepu, ki škodi teritoriju, okolju in gospodarstvu tržaške okolice ter ljudem, ki tam prebivajo, torej v prvi vrsti domačim slovenskim ljudem.

Pokrajinsko vodstvo je na seji tudi sprejelo v vednost, da se na Pokrajini Trst končno začne razprava o statusu. Prav tako pozitivne so zadnje novice v zvezi s prečo problematiko uplinjevalnika v Žalvljah, ki je našla svoj odmev tudi na Plenarnem zasedanju Evropskega parlamenta in bo predmet sodne obravnave na pobudo uprav, ki ju vodi županja Premolin in župan Nesladek. Slovenska skupnost bo tudi v tem primeru ob strani vsem, ki nasprotujejo škodljivim in nevarnim načrtom.

Kriza Slovenskega stalnega gledališča

Deželni svetnik Gabrovec posegel pri javnih upravah

Kriza Stalnega slovenskega gledališča postaja vse bolj zaskrbljujoča zlasti ob upoštevanju dejstva, da se hitrih korakov bliža konec meseca, ko bi moralo vodstvo gledališča skleniti pogodbe s sezonskimi zaposlenimi, torej igralci in tehničnim osebjem. O zadevi se je deželni svetnik SSK Igor Gabrovec v minulih dneh ponovno soočil s predsednikom deželnega odbora Renzom Tondom in prosil za srečanje skupaj z odbornikom za kulturo Robertom Molinarom. "Zadeva je vsekakor sila zapletena, saj se je predvsem v zadnjih mesecih odnos med gledališčem in tremi javnimi upravami, ki sestavljajo njegovo članstvo, še zaostрил", je dejal deželni svetnik Gabrovec, ki v tem smislu izpostavlja zlasti neutemeljeno

minimalno sozvočje med Občino Trst, Pokrajino Trst, Deželo in, seveda, Društvom slovensko gledališče", je mnenja svetnik Gabrovec.

Zato je deželni svetnik SSK, ki je bil pred leti že član upravnega sveta SSG, naslovil daljši dopis na predsednico Tonda, na predsednico tržaške pokrajinske uprave

izrazil pomembne, priznane in zaščitene narodne skupnosti. V svojem pismu Gabrovec že uvodoma ponovno povzema razloge, ki so privedli do novega in skoraj pol milijonskega primanjkljaja v blagajnah slovenskega tržaškega teatra. "Pri teh številkah imajo javne uprave umazano vest, saj je znano, da trije javni partnerji že od nekdaj ne spoštujejo vseh finančnih obveznosti do našega gledališča", poudarja Gabrovec in odklanja tezo, da se prispevek iz državnega zaščitnega zakona šteje kot prispevek krajevnih uprav.

"Slovensko gledališče je v tem smislu diskriminirano, saj kljub nesporni vlogi, ki jo odigra v znotraj slovenskega kulturnega okvira in prav tako v odpiranju ita-

lijanskemu in mednarodnemu prostoru, nikakor ne uživa enake finančne pozornosti s strani krajevnih javnih uprav", zatrjuje deželni svetnik Igor Gabrovec. V zaključnem delu svojega dopisa

prilijanskemu in mednarodnemu prostoru, nikakor ne uživa enake finančne pozornosti s strani krajevnih javnih uprav", zatrjuje deželni svetnik Igor Gabrovec. V zaključnem delu svojega dopisa

slovenski deželni svetnik ponuja nekaj možnosti za, pogajalsko gledano, premik z mrtve točke. Upravni svet naj v pričakovanju na statutarne spremembe, ki naj bi to omogočale, že takoj sprejme v svojo sredo predstavnik, ki naj ga skupaj evidentirajo tri javne uprave. V danih pogojih namreč drži Dipiazova sicer grobo formulirana trditev, da javne uprave plačujejo račune, nimajo pa pravice, da o njih soodločajo. Prav tako Gabrovec izpostavlja nujnost, da vodstvo SSG pripravi kritični proračun, ki naj vnese dodatne varčevalne ukrepe. Slednji so vedno boleči, a v danih pogojih tudi nujni. V tem smislu Gabrovec navaja proračun finančnega leta 2005, ki se je zaključilo s skoraj štiristo milijoni evrov nižjimi izdatki. Tretja točka predvideva konstruktivno gesto s strani tržaškega županstva, ki naj se odpove terjanju obresti na dodeljene posojilo. Slednje bi bilo že itak pogodbeno brezobzorno v primeru, ko bi gledališče ne ustvarilo primanjkljaja. Zračunavanje pasivnih obresti gre zato razumeti kot nerazumljivo dodatno kazen ustanovi, ki je v težavah predvsem zaradi kronično nezadostnih finančnih dotacij s strani javnih uprav. Ob koncu deželni svetnik Igor Gabrovec opozarja na potrebo, da se krizna faza izkoristi za določitev strukturalnih rešitev in strateške opredelitve vlog in pričakovanih gledališke ustanove in njenih "lastnikov". "Brez tega se bodo finančni primanjkljaji ciklično ponavljali, kar ni ne zdravo ne odgovorno", zaključuje Gabrovec.

MOSP in Slovenski kulturni klub

Nova sezona krožkov se je začela

Organizaciji Mladi v odkrivanju skupnih poti (MOSP) in Slovenski kulturni klub (SKK) sta napovedala začetek sezone na prvem sestanku, ki je potekal v petek, 18. septembra, v Peterlinovi dvorani v Trstu. Na srečanju se je zbralo lepo število dolgoletnih članov, pa tudi nekaj novih navdušencev, da bi se konkretnije pogovorili o poteku dejavnosti v letošnjem šolskem letu. Vse pobude, ki jih organizaciji MOSP in SKK ponujata mladim, so načeloma namenjene višješolski in univerzitetni mladini, ki lahko izbira med široko paleto dejavnosti, med katerimi so najodmevnejši gledališki, plesni in likovni krožki, ne gre pa pozabiti tudi mednarodnega krožka, ki deluje občasno in s poudarkom na posameznih projektih, in tudi novinarske dejavnosti, ki je namenjena oblikovanju mladinskega lista Rast. V teh organizacijah že delujeta dve gledališki skupini, starejša MOSP in mlajša SKK. V pretekli

sezoni se je gledališka skupina MOSP, ki je združevala mlade iz zadnjih letnikov višje srednje šole in prvih letnikov univerze, predstavila s kriminalko Krvava uganka za osem žensk, mlajša skupina SKK, namenjena višješolcem, pa se je ukvarjala s

pripravili krajšo komedijo Bos (s) i v šoli, ki smo si jo lahko ogledali na zaključnem večeru Festivala. Obe skupini je vodila mentorica Lučka Susič, pri drugi skupini pa je lahko računala na pomoč dolgoletne članice obeh organizacij Helene Pertot. Delovanje obeh skupin je bilo v minuli sezoni dokaj pestro, zaradi tega si organizatorji želijo, da bi ji bila letošnja sezona kos, poleg tega pa si zaradi generacijske kontinuitete prizadevajo za nastanek nove gledališke skupine, ki bi združevala mlade navdušence,

skupine je bilo v sredo, 23. septembra, v Peterlinovi dvorani. Skupina se bo nato srečevala vsak teden. Poleg delovanja gledaliških skupin je bil na petkovem srečanju govor tudi o nastanku nove plesne skupine, namenjene mladim med 14. in 25. letom. Tudi na plesnem področju že deluje uspešna skupina MOSP pod mentorstvom plesalke in koreografinje Raffaele Petronio, letos pa si mentorica želi ustvariti novo skupino, namenjeno dekletom in fantom.

Studijem predstave Prevzetnost in pristranost, s čimer se bo predstavila javnosti v letošnji sezoni, na celotedenskem Festivalu mladinske ustvarjalnosti pa sta obe skupini v mešani zasedbi

stare med 14. in 16. letom. Vodstvo nove skupine bi bilo zaupano dolgoletni članici organizacij Patriziji Jurincic pod nadzorom mentorice Lučke Susič. Prvo srečanje nove gledališke

Vse zainteresirane, ki se niso mogli udeležiti prvih srečanj, vabimo, da pokličejo telefonsko številko 3452669860 ali pišejo e-mail na mosp-skk@hotmail.it.

Patrizia Jurincic

Zaključni večer v Trstu

Festival Zbori Evrope

Zborovodja Matjaž Šček je od lanske sezone prevzel vodstvo enega od najbolj cenjenih in dejavnih zborovskih sestavov v naši deželi, to je Polifonski moški zbor Claudio Monteverdi iz Rude. Širokopotezni mednarodni projekt v lastni režiji je v soboto pripeljal zbor na oder dvorane Tripčevih v Trstu, kjer so videmski pevci odprli zaključni večer festivala Zbori Evrope. Festival že devet let povezuje zbere držav Evropske unije in poteka v obliki potujoče revije v dveh etapah. Letošnja izvedba se je pričela julija v Pordenonu in v

Vidmu, ko je zbor Monteverdi gostil češki mešani zbor Kantila iz Brna, gostje drugega dela, ki se je začel prejšnji teden v cerkvi sv. Evfemije v Gradežu, pa so bile pevke estonskega ženskega zbora Domina. Pretežno cerkveni okvir teh koncertov je zaznamoval tudi programske izbire; nabožna usmeritev se je jasno zrcalila v programu videmskega zbora, ki je z izbranimi skladbami potrdil svojo furlansko pripadnost. Pevci so izvedli mašo v furlanščini Messe di Madins, ki jo je v tonu gorskih motivov napisal živeči skladatelj

Marco Maiero, Laudate Dominum Orlanda Dipiazze in skladbo Vytautasa Miškinisa, ki so ga pred kratkim, osebno spoznali ob gostovanju v Litvi. Dober nastop na velikem odru dvorane Tripčevih ni popolnoma ovrednotil potenciala tega zbora, a je bil začen prejšnji teden v cerkvi sv. Evfemije v Gradežu, pa so bile pevke estonskega ženskega zbora Domina. Pretežno cerkveni okvir teh koncertov je zaznamoval tudi programske izbire; nabožna usmeritev se je jasno zrcalila v programu videmskega zbora, ki je z izbranimi skladbami potrdil svojo furlansko pripadnost. Pevci so izvedli mašo v furlanščini Messe di Madins, ki jo je v tonu gorskih motivov napisal živeči skladatelj

cije. Zborovodkinja Elen Ilves je ob koncu vodila tudi združene pevce pri skupni izvedbi Brucknerjeve uglasbitve molitve Ave Maria. Lepa festivalska pobuda, ki utrjuje vezi med evropskimi zbori, ni bila deležna zaželenega odziva publike, saj je glasbena zvrst z najmočnejšim družbenim potencialom še zmeraj najmanj prikupna pri širšem občinstvu. Večer je imel tudi institucionalni trenutek: dobrodošlico sodelujočima zboroma je namreč izrekel tržaški župan Roberto Dipiazza, ki je ob tej priložnosti podelil častno priznanje pečata mesta Trst za služenju furlanskemu skladatelju Orlandu Dipiazzi, ustanovitelju priznanega moškega zbora iz Rude.

PAL

Slovenska prosveta in Radijski oder / Gledališki vrtiljak

Zabava za otroke in starše

Dvorana Marijinega doma na ul. Brandesia pri Sv. Ivanu bo tudi letos zaživela v radostnih nasmehih malih obiskovalcev, ki se bodo udeležili abonmajске ponudbe 12. Gledališkega vrtiljaka.

Pobudo so predstavili osrednji snovalci le-te (Radijski oder in Slovenska prosveta) v ponedeljek, 21. septembra. "Radijski oder je že pred leti čutil potrebo, da se poleg z rednim delovanjem tudi na drugačen način posveti negovanju lepega slovenskega jezika", je dejal predsednik Radijskega odra Marjan Jevnikar, ki je hkrati poudaril tudi prijetno okolje, v katerem družine (tudi dvojezične) lahko preživljajo nedeljske popoldneve ob neobremenjenem medsebojnem soočanju. Jevnikar je med drugim poudaril, da bodo tudi letos na odru Marijinega doma nastopili mladi igralci Radijskega odra in udeleženci poletne Male gledališke šole Matejke Peterlin, ki jim bo spet zaupana prva predstava sezone. "Gre nam-

reč za igro Mala morska deklica, ki jo je režirala Alida Bevk; plesno plat postavitve je oblikovala Jelka Bogatec, glasbeno kuliso pa smo zaupali Aljoši Saksidi", je pojasnila duša Gledališkega vrtiljaka Lučka Susič, ki je za omenjeno predstavo preplesnila izvirno Andersenovo besedilo. Prof. Lučka Susič je spregovorila tudi o abon-

ponudilo mladim družinam igro Polonca in strah. Sklepno abonmajsko predstavo so prireditelji zaupali Lutkovnemu gledališču Ljubljana s predstavo Suško. Na gledaliških letakih in lepakih, ki jih je kot vsako leto oblikoval Matej Susič, je v sklopu letošnjega abonmaja spet navedeno sodelovanje ŠC Melanie Klein, katera članice bodo pred vsako predstavo poskrbele za krajšo animacijo. Organizatorji razpisujejo tudi letos likovni natečaj za domišljijso risbo z naslovom Moj najljubši gledališki junak: ob zadnji - izven abonmajski - predstavi bodo risbe nastopajočih razstavljene, najboljše pa tudi nagrajene. Prireditelji so zaradi velikega števila nastopajočih (kar 52) prvo igro v letošnjem abonmaju 'razpolovili', tako da bo tudi tokratno uvodno srečanje sezone

Z leve: Marij Maver, Lučka Peterlin Susič in Marjan Jevnikar (foto IG)

majih, katerih cene so prilagojene številčnejšim družinam zato, da ne bi bremenile družinskega proračuna. "Prvi član plača abonma v celoti (35 evrov), za drugega je predviden popust (25 evrov), za ostale družinske članice pa je brezplačen". Že vrsto let se dogaja, da se v abonmaje,

mariborskega Lutkovnega gledališča. Mlajša skupina Radijskega odra bo 6. decembra uprizorila igro Snežna kraljica. Januarja bosta na sporedu dve igri: 10. januarja bo Dramska skupina iz Bovca predstavila igro Pekarna Miš - maš, Gledališče na vrvcih iz Nove Gorice pa bo 31. januarja

ponudilo občinstvu dve uprizoritvi, kar je pri Gledališkem vrtiljaku običajna praksa: abonma Sonček se bo tudi letos začel ob 16. uri, abonma Zvezda pa ob 17. 30. Za dodatne informacije lahko zainteresirani ob delavnikih pokličejo na tel. št. 040370846.

Obvestila

V petek, 25. t. m., bo ob 18.30 v Tržaški knjigarni predstavitev knjige Elene Cerkenič. O avtorici bo spregovorila Daria Betocchi.

RADIJSKI ODER obešča, da se bo 12. GLEDALIŠKI VRTILJAK ponovno zavrtel v nedeljo, 27. septembra. Na sporedu bo igra Mala morska deklica v izvedbi Male gledališke šole Matejke Peterlin iz Trsta. Prva predstava ob 16. uri (red SONČEK) in druga ob 17.30 (red ZVEZDA). V dvorani Marijinega doma pri Sv. Ivanu, ul. Brandesia 27. **Župnija Zgonik** vabi ob prazniku župnijskega zavetnika Nadangela Mihaela na glasbeni večer, ki bo ponedeljek, 28. septembra, ob 20. uri, v župnijski cerkvi. V prvem delu bo orgelski koncert, ki ga bo izvajal g. Mirko Butkovič, v drugem delu pa bo nastopila Dekliška skupina Vesela pomlad pod vodstvom Mire Fabjan.

Vincencijeva Konferenca in Klub prijateljstva vabita v četrtek, 1. oktobra, ob 16. uri, k Šolskim sestram pri Sv. Ivanu, kjer bo sveta maša ob prazniku sv. Vincencija. Sledilo bo prijateljsko druženje ob

čaju in slaščicah. Vljudno vabljeni. **Šolske sestre** de Notre Dame organizirajo v ponedeljek, 5. oktobra 2009, romanje na Brezje in v Ljubno k "Mariji udarjeni". Na Brezjah bomo imeli sv. mašo ob 10. uri, sledilo bo kosilo v okolici, nato se bomo odpravili v Ljubno, kjer bomo imeli pete litanije in blagoslov z Najsvetejšim. Sledijo še ostala presenečenja. Za vpis in informacije tel. št. 040 220693 oz. 3479322123.

Romanje v Medjugorje od 9. do 12. oktobra. Odhod avtobusa z glavne postaje v Novi Gorici ob 4.45 in ob 5. uri iz Rožne Doline. Obisk krajev prikazovanj, Oaze Miru in drugih znamenitosti. Celoten program vključuje potovanje, prenočitve in hrano. Cena 105,00 evrov. Državljeni Slovenije kot tudi Italije potujejo z veljavno osebno izkaznico. Prijave: Ana, tel. 05-3022503 (za Slovenijo), g. Darko, tel. 0481 32121, ali g. J. Markuža, tel. 040 229166. Pohitite z vpisom.

Klub prijateljstva prireja v torek, 13. oktobra, izlet na Postojnsko z ogledom vojaškega muzeja v Pivki in drugih zanimivosti teh krajev. Informacije in vpisovanja na telefonski številki: 040 225468 (Vera) in 040 639949 (Mira). Toplo vabljeni!

Ovrednotenje domačih proizvodov

Kraspoint by ZKB v Expo Mittelschool-u

Včasih se dogaja, da se kupci v marketih izogibajo domačim proizvodom in raje kupujejo enogastromske izdelke, katerim je reklamna kampanja na vsedravnini ravni 'zaupala' kakovostno stopnjo. Krajevno dobrote igrajo tako vlogo pastorka, kljub temu da niso v ničemer različne od proizvodov tujih oz. drugačnih logov: kraško vitovsko ali teran tako nadomešča kapljica iz Toskane; ovčji, kravji ali kozji sir se umika francoskim, švicarskim ali belgijskim izdelkom...

Enogastromska 'podružnica' tržaške trgovinske zbornice - Expo Mittelschool na ul. Sv. Nikolaja se že vrsto let trudi, da bi na primeren način ovrednotila domače proizvode in jih ob posebnih priložnostih znala primerno predstaviti javnosti. Zlasti zato je še kako dobrodošel sporazum, ki ga je Expo Mittelschool sklenil z Zadružno kraško banko z Opčin, da bi z nizom degustacijskih večerov predstavil bogato in kakovostno enogastromsko dediščino naših krajev. Nastal je tako Kras point by ZKB - prvi degustacijski center za pokušnjo tipičnih kraških proizvodov.

Obe ustanovi namreč delita vr-

sto skupnih vrednot. Zaveznitvo s krajevno skupnostjo in njen razvoj ter odgovorna in trajnostna rast ozemlja predstavljajo pomembno stičišče med degustacijskim središčem in opensko banko.

Poleg skupnih ciljev pa velja poudariti tudi posebno občutljivost banke, saj se slednja čuti del skupnosti in aktivni člen pri soustvarjanju ter pri spodbujanju njenega razvoja in socialnega življenja - je dejal podpredsednik ZKB Adriano Kovacic. Ravnatelj ZKB Aleksander Podobnik domače proizvode dobro pozna, saj, kot je sam poudaril na tiskovnem srečanju, ki je bilo v torek, 15. septembra, v prostorih Expo Mittelschool, je bil do pred nekaj leti predsednik konzorcija čebelarjev. "Težko je promovirati naše proizvode, ker je naša produkcija skromnega obsega in nam ne uspe je plasirati na trgu", je dejal. Prvi degustacijski večer je bil prav po tiskovnem srečanju, ko so sladokusci lahko uživali med, malvazijo in skuto. Druga dva degustacijska večera bosta 6. in 27. oktobra; zadnji pa bo na vrsti 24. novembra.

IG

Vsakoletna sv. maša

Cerkev v Socerbu kot betlehemska štalica

Mala skupina zavzetih domačinov, ki že več let potrpežljivo obnavljajo vaško cerkev v Socerbu, se je v nedeljo, 20. septembra 2009, razveselila obiska koprškega škofa msgr. Metoda Piriha. Zunanjščina cerkvene stavbe je bila že pred letom prenovljena in takrat so že obhajali spomin na dve zgodovinski obletnici samih začetkov, notranjost pa še kliče k obnovi. Tako je v nedeljo prostor skrivnostno razsvetljeval soj sveč. Obiskovalca so žalostili prazni oltarji, a dobra roka je na enega postavila podobo Matere Božje in tako skušala priklicati v zavest dejansko podobo. Na stropu je neumljenemu propadanju kljuboval samo košček ometa in podoba golobčka, znamenje Svete Duha, ki se deluje in daje vernikom moč, da ne pozabijo na svoje krščanske korenine. Zbrani domačini in številni drugi verniki, tudi šolske sestre iz Doline, so

se Bogu zahvalili za vse darove in dobro voljo, ki je doslej že spremljala obnovo. Msgr. Pirihi jih je v nagovoru opogumil, naj vztrajajo na začrtani poti in ne izgubijo vere v končni cilj. Pri tem je navedel tudi druge zglede uspešnega zaključka cerkvene obnove v neposredni bližini, kot npr. cerkev sv. Miklavža v Gabrovici in cerkev sv. Valentina v Črnem kalu. Ena in druga sta bili zapušteni in porušeni, a močna volja in darežljivost dobrih ljudi je cerkveno dediščino izrgala

nadaljnemu propadanju in jo v vsem sijaju vrnila osnovni nameram, to je češčenju in slavljenju Boga Stvarnika. Ornenil je še, da so v Sloveniji samo tri cerkve posvečene sv. Socerbu, druga na Artvižah (župnija Brezovica)

občuteno izvedbo Venturinijeve Slovenske maše je bogoslužje povzdignil združen zbor ZCPZ iz Trsta, ki ga je vodil Edi Race, pri orglah pa spremljal organist Iztok Cergol. Nazadnje je prisrčna in iskrena zahvala domačinke

IG

in tretja v Podragi na Vipavskem. Pri bogoslužju sta asistirala tudi domači župnik iz Klanca Izток Mozetič in Milan Stepan, župnik iz bližnje Predloke. Z ubrano in

Justine Jeseničnik povabila zbrane, da so se v prijetnem in kovalni načrte za naprej.

JB

NARODNI DOM Razstava Pavla Hrovatina**Zvoki kamna, zvoki duše in narave**

Kamnarji od Nabrežine do Repna dobro poznajo Pavla Hrovatina: zamerki vsake njegove umetnine nastajajo namreč v kraških kamnolomih. "Ko snujem kako večjo umetnino, temeljito presodim, ali bo kamnita masa, ki jo imam v rokah, zdržala udarce mojega kladiva in dleta. Vsak udarec je treba usmeriti v pravo smer s primerno močjo, drugače se kamnita ploskev razbije. Paziti je treba zlasti pri oblikovanju vogalov". Pavel Hrovatin se je s polno paro posvetil oblikovanju kamna na začetku devetdesetih let. "Ko sem izgubil službo - bil sem tonski mojster na privatni televizijski postaji -, sem nekdanji hobby

spremenil v pravo poslovno dejavnost". Z leti je slog Pavla Hrovatina postal nadvse razpoznaven bodisi z oblikovnega vidika bodisi s tematskega. "Dela oblikujem na podlagi naravne danosti, ki jo doživljam na Krasu: rad imam morje, sonce, pokrajino". Hrovatina namreč navdihuje je misel in vodi prepričanje, da je umetnost odsev narave. Umetnostna kritičarka Polona Škodič meni, da umetnik v svojih kamnitih stvaritvah izraža večplastna sporočila osebne govornice, prepoznavne lirike, ki obsega slogovno pestrost - vse od tradicije do modernizma ter od klasike do ekspresivne abstrakcije. Vodi ga velika ustvarjalna domišljija v opazovanju in doživljanju okolja,

ki mu pripada. V njegovem ateljeju nastajajo mali in veliki reliefi, nenavadne skulpture in različni uporabni predmeti, ki ohranjajo dragoceno vez preteklosti s sedanostjo. Svojim stvaritvam je nedavno pridil tudi zven nenavadnih kamnitih glasbil: posebnost razstave s pomenljivim naslovom Zvoki kamna, ki jo je umetnik odprl v petek, 18. septembra, v Narodnem domu, je ravno prepletanje glasbene in kiparsko - oblikovne umetnosti. Hrovatin je glasbeniku Tomu Hmeljaku zaupal kamniti litofon in viseča tolkala, katerih zvok je očaral občinstvo razstavne dvorane.

Ostala razstavljenaa dela pa sodijo v Hrovatinovo produkcijo zadnjih šestih let. Gre za umetnine večjega obsega oziroma premera, saj se v krožnih oblikah - do največ 60 kilogramov teže - razpejajo tipični vzorci umetnikove zakladnice. Pavel Hrovatin namreč še vedno ostaja močno povezan s formo kroga, prvobitno ob-

liko in simbolom, ki posebejla moč sonca, življenjsko in kozmično energijo, večnost, minevan-

monijo in ustvarja celoto. Kamniti kulturni diski, ki so jih ustvarile starodavne civilizacije, še da-

božanstev. Tudi Hrovatin je v svojih umetninah že tolikokrat izklesal večne trenutke, a nikoli jih ni konca. "V njih še naprej išče in odkriva nove podobe sonca, lune, morja, neskončnosti obzorij, odseve dni in noči, simbole kraških gmajn, vrtač in domačij, oken, vrat in zidov, ki odpirajo pogled v svet rdeče zemlje in vinogradov, je tenkočutno vdela v vzvalovano belino kamna. Vselej se zgodba poraja v središču kroga, - kot vizija, meditacija ali refleksija življenja", trdi Polona Škodič. Osrčja Hrovatinovih krogov, ki se v stilizirani obliki dotikajo človekovega dela in navsezadnje srca: ostrina in naravna belina izklesane krožne površine se namreč v središču raznežita v odkrivanju človekove biti.

IG

Foto IG

je in ponovno rojstvo. V krogih in značilnih poloblah išče har-

nes niso dokončno razodeli skrivnosti čaščenja (sončnih)

Končno se je našla rešitev!

Slovenska vlada je kupila Študentski dom Korotan

Slovenska vlada je kupila sto odstotni poslovni delež družbe Študentski dom Korotan. Vest, ki so jo sporočili z ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, prinaša tudi Slovenska tiskovna agencija. Na glavni skupščini družbe na Dunaju so sklenili, da se osnovni kapital družbe poveča z denarnim vložkom edine družbenice, Republike Slovenije, v višini 5,6 milijona evrov. Mohorjeva družba v Celovcu se je namreč letos julija zavezala Sloveniji prodati Študentski dom Korotan, opremo in drobnni inventar. Tržna vrednost nepremičnine znaša nekaj čez pet milijonov evrov, ocenjena vrednost opreme in drobnega inventarja pa nekaj manj kot 170.000 evrov. Ostala sredstva bodo namenjena za plačilo davkov in stroškov prepisa. Glavna skupščina družbe je obenem razrešila dosedanjega poslovodjo Antona Levstika in za novega imenovala Mitjo Valiča. Soglašala je, da zakoniti zasto-

Celovcu sklene pogodbo o upravljanju študentskega doma Korotan z rokom veljavnosti do konca aprila 2010 in možnostjo

podaljšanja. Slednje pride v poštev le v primeru neuspelega javnega razpisa za izbor najugodnejšega upravljalca za daljše časovno obdobje. V študentskem domu Korotan na Dunaju je trenutno na voljo 85 ležišč, od tega jih je 61 namenjenih študentom iz Slovenije in slovenskim zamejcem iz Koroške. V njem je tudi sedež društva Kulturni center Korotan, v katerem potekajo prireditve za promocijo slovenske kulture in znanosti. Slovenska vlada je z namenom varovanja, promocije in razvoja slovenskih nacionalnih interesov ocenila, da je potrebno zagotoviti dolgoročni obstoj in delovanje tega študentskega doma, zato se je odločila, da postane lastnica sto odstotnega deleža družbe Študentski dom Korotan.

Podprli so pobudo predsednika RS Danila Türka Koroški Slovenci podpirajo slovensko notifikacijo ADP

Politični predstavniki slovenske manjšine na avstrijskem Koroškem soglasno podpirajo pobudo predsednika republike Danila Türka, naj Slovenija notifikira nasledstvo po Avstrijski državni pogodbi (ADP). Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, bi notifikacija končno razčistila vprašanje pravnega nasledstva ADP, v primeru uspeha bi okrepila položaj Slovenije in slovenske manjšine v Avstriji. Türk je nazadnje opozoril, da je čas, da Slovenija tudi uradno notifikira status naslednice ADP. Razmere so dozorele, zato bi lahko to piko na i-

naredili v naslednjih tednih, je dodal Türk. ADP sta poleg starih velikih zmagovalk druge svetovne vojne, ZDA, takratne Sovjetske zveze, Francije in Velike Brita-

nije, leta 1955 podpisali še tedanji Čehoslovaška in Jugoslavija. Za predsednika Narodnega sveta koroških Slovencev (NSKS) Karla Smolleta je "nasledstvo Slovenije po APD popolnoma logično", ne nazadnje je Slovenija Jugoslavijo nasledila tudi pri poravnani dolgov. Smolle je prepričan, da ADP ni pogodba zaprtega tipa, kot to zatrjuje Avstrija. Poleg tega ima Slovenija pri ADP več pravnih interesov, saj pogodba urejuje tudi vprašanje mej med državama, odškodnine zaradi druge svetovne vojne ter predvsem položaj in pravice slovenske manjšine na avstrijskem Koroškem.

Komunikacija v slovenščini je osnova za nadaljnje sodelovanje Sproščena kulturna dejavnost v domačih narečjih

Mlade ljudi iz slovenske Benečije in Zgornjega Posočja srečno že trinajsto leto povezujejo poletni kulturno etnografski tabori, na katerih udeleženci govorijo v svojih narečjih po načelu, da "vsaka vas ima svoj glas". Tudi med temi počitnicami se je šestnajst šolarjev, dijakinj in dijakov samozavestno zbralo pri družabnih taborskih vsebinah spoznavanja kulturnega bogastva, sporocilnosti in žive uporabnosti slovenskih narečij. Letos so se zbrali v nekdanji šoli na Logu v Trenti. Na tabor v Zgornjem Posočju so mladi, vključeni v Gledališko skupino Benečije, povabili šolarje iz kobarške šole Simona Gregorčiča, s katero ima dvojezična šola v Špetru že nekaj let dobre stike. Pri tem sta jim priskoči-

la na pomoč kobarška občina in Zavod za slovensko izobraževanje. Ta deluje pod okriljem Inštituta za slovensko kulturo v Benečiji. Animatorji, ki prihajajo iz istega prostora, poskrbijo za pestrost in vsebinsko bogastvo. Jezikovno izpopolnjevanje poteka skozi ljudsko pesem v modernih aranžmajih, sodobno glasbo, ples in gledališče. Posebno številčna je prisotnost podmladka Beneškega gledališča. Ti dijaki bodo že čez nekaj let na fakultetah in obetajo se zelo kakovostni profesionalni kadri za delovanje na področju slovenske kulture. Na teh taborih spoznajo, kako lepa so narečja iz Benečije in Posočja ter kako dobro se z njimi med seboj razumejo. Ta jezikovna izpopolnjevanja, tudi v knjižni slovenščini, mladim rojakom iz Benečije pomagajo, da

bodo šolanje lahko nadaljevali tudi na najbližji gimnaziji v Posočju, kot so novgoriška in tolminska pa tudi druge dvojezične srednje šole v Gorici. Kot radi povedo, raste tako samozavestna generacija, ki ne podleže načrtnemu zasramovanju domačega jezika v okolju, kjer so pred sto leti razumeli in govorili le slovensko in v tem jeziku tudi molili in imeli maše, opravljali številne tradicionalne krščanske in tudi še starodavne navade. Ker slovenskih šol oblast ni dovolila, so jih takrat številni domači duhovniki učili slovensko brati, pisati in jim priskrbeli slovenske knjige Mohorjeve družbe. Zanimanje raste z upadanjem predsodkov in strahu, zato pričakujejo, da bo v naslednjem letu tabor še številnejši.

MM

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Vprašaji v srcu

Morda najteže v življenju (seveda po doživljanju šokantnih obdobjih zaradi smrti, bolezni ali ločitve) so odločitve. Sliši se skoraj smešno, navsezadnje je človek človek ravno zaradi tega, ker mu je bila dana sposobnost svobodnega odločanja. Dejansko smo torej prosti, da se odločamo o najpomembnejših življenjskih sferah kot tudi o najbolj minimalnih, kot je, denimo, barva čevljev, tuša za oči ali velikosti ščepca soli, ki ga dodamo kroupu. Za določene stvari smo pri odločanju zelo hitri, takoj vemo, kaj nam ustreza in kaj ne. Tako, recimo, zaznamo, kateri osebi ne moremo zaupati, katero obnašanje nas spravlja v nelagodje; psiho-loške raziskave nam pravijo, da je izbira partnerja veliko bolj živalska od tega, kar si predstavljamo. Sama verjamem, da pravo osebo na neki nerazločljiv način "prepoznaš". Obstajajo pa odločitve, ki jih mora človek stalno jemati in pred katerimi je večkrat v precepu. Vse naše življenje je prepojeno z izbirami, ki tako ali drugače vplivajo na nas. Zanimivo je, recimo, da sta mi v zadnjih mesecih kar dva (redno zaposlena) prijatelja povedala, da si bosta v življenju dala novo "šanso", spisala sta življenjepisa in ga odposlala nekaj trdkam. Razlog za enega od njiju je bil kolega, ki se je pred kratkim upokojil. "Trideset in več let je delal za to podjetje, skoraj vsak dan sem ga slišal govoriti, da ni s tem poklicem nikakor zadovoljen. In kaj je v svojem življenju naredil, da bi kaj spremenil? Nič, popolnoma nič. Če verjameš ali ne, še isti dan, ko se je upokojil, sem doma se-

stavil življenjepisa in ga odposlal. Nočem preživeti svojih dni v obžalovanju nečesa, česar nisem storil". Mlad par brez otrok se odloča, ali naj sledi besedam številnih zdravnikov ter naj gre v medicinsko pomoč pri zanositvi ali naj sledi svojemu (vedno pričakujočemu) srcu. Ob kaj vse mora butati svobodna odločitev? Komu slediti? Kakšno znanstveno osnovo ima upanje? Kakšno holistično in duhovno osnovo ima znanost? Kje je opora družbe in kdaj tabu teme prenehajo biti take? Prijatelj je od zdravnika izvedel, da ima njegova osemdesetletna mama raka. Več dni je bil v precepu. Ali naj ji pove in prične z mučnim zdravstvenim "gnavljenjem" ali pa naj drži vso to muko v lastnem srcu in ji pusti, da svoja pozna leta živi kot danes, v druženi s prijateljicami in sorodnicami. Z ogromnimi vprašaji v srcu se je odločil za slednje. Ko sem jo tudi sama spoznala, sem razumela njegovo odločitev. Opazovala sem jo, namenjano v elegantnem puliju in s skrbno urejenimi lasmi. Do takrat sem se spraševala, ali je prav, da si oseba prisvoji pravico odločanja o tako bistveni stvari. Kdo naj (pri povsem prisebni osebi, ki živi normalno življenje) odloča o tem, ali se zdravit ali ne? Ko sem jo spoznala, sem razumela, da sem si postavljala napačno vprašanje. Predvsem so določene odločitve tako zelo osebene, da nimamo pravice vanje vstopiti s svojim življenjskim predznanjem, ker je logično povsem različno od osebe, ki mora dejansko jemati tako odločitev.

SNG NOVA GORICA Spremljevalni program

Raznolik izbor predstav za vse starosti

V Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica se že vrsto let ob glavni abonmaji sezoni vijejo še tri druge prav tako pomembne gledališke sezone. Ena je namenjena najmlajšim obiskovalcem kulturnih hramov, druga najstnikom, da se v njej naučijo gledališkega duha, in tretja odraslim, ki radi spremljajo bogato delovanje ljubiteljskih gledaliških skupin. O letošnjem programu Goriškega vrtiljaka, o ustvarjalnih načrtih Amaterskega mladinskega odra (AMO), ki stopa v 32 sezono pod nepretrganim vodstvom mentorja in režiserja Emila Aberška, ter o Nedeljskih gledaliških srečanjih, ki jih pripravlja SNG Nova Gorica in Zveza slovenskih kulturnih društev, je tekla beseda v petek, 18. septembra, na tiskovni konferenci, na kateri so sodelovali Emil Aberšek, Borut Bašin, odgovorni

Kulturnem domu - razvil v nepogrešljivo stalnico kulturne ponudbe za otroke. Svoje delovanje je razširil na Deskle, Šempeter, se pogljal čez mejo v Gorico in Trst in naštel več kot 2000 abonmentov. Zdal bo že drugo leto prisoten v občini Renče - Vogrsko. V kratkem pa bo morda osvojil še Brda in Miren, ko se bo našel primeren prostor za odigravanje predstav. Kot vsakič Goriški vrtiljak v novogoriškem gledališču ponuja šest predstav za vsakega izmed abonmajev. Med znanimi pravljicnimi zgodbicami, ki jih bodo predstavili poklicna gledališča, pa tudi ljubiteljske skupine, bo letos prvič prisotna SNG Opera in Ballet Ljubljana s Pickom in Packom (17. in 24. oktobra). V vsako letošnjo predstavo bosta uvajala mlade obiskovalce gledališka dektiva Naočnik in Očalnik, ki sta izšla izpod peresa Leopolda Suho-

vu brez avtomobila, 22. septembra, uprizorili drobno igrico na prostem Volk in kozlički na kolesih. Vse se dogaja strogo na kolesih, le volk je na motornem kolesu. Predstava je seveda prilagojena tej priložnosti in igralcev je kar 14. Njena vsebina je povezana s prometno vzgojo. V začetku prihodnjega leta bodo člani AMO postavili na oder bolj resnobno predstavo z naslovom Včasih me je strah, katere besedilo je napisal Aberšek, nadgradili pa ga bodo sami mladi igralci. Spregovorila bo o aktualni temi, zasvojenosti z računalnikom. Medtem seveda še zmeraj krožijo po dvoranah Marsovčki, ki so premiero doživeli v lanski sezoni. Ob koncu sezone Goriškega vrtiljaka bodo člani AMO otrokom podarili še predstavo Polonica in strahec, v kateri bosta nastopila tudi Naočnik in Očalnik. Deseto leto se bo v letošnji sezoni v SNG Nova Gorica od oktobra do marca zvrstil abonmajski program ljubiteljskih gledaliških predstav Nedeljska gledališka srečanja, ki iz leta v leto pridobivajo nove gledalce. Pod vabilom Ne ostanite zunanaj! si bodo v sezoni 2009/10 gle-

Na tiskovni konferenci, z leve: Borut Bašin, Kaja Dragoljevič in Emil Aberšek

za stike z javnostjo pri SNG Nova Gorica, in mlada študentka Kaja Dragoljevič, ki si nabira odrsko znanje v AMO. Kot je naglasil Aberšek, so tudi za letošnji Goriški vrtiljak, ki ponuja predstave Mallega poljka, namenjene predšolskim malčkom, in Velikega poljka, namenjene otrokom od 6. do 10. leta starosti, odbrali najboljše, kar je trenutno v ponudbi produkcij različnih gledališč, ki ustvarjajo predstave za otroke. Goriški vrtiljak, ki se bo letos vrtil že 28. leto, se je iz skromne pobude, ki ni štela niti dvesto abonmentov - predstave so bile v novogoriškem

dolčana, čigar 30-letnice smrti se bomo spominjali prihodnje leto. Tudi v letošnji sezoni bodo otroci risali prizore iz ogledanih gledaliških predstav. Risbice bodo ob koncu sezone GV razstavljeni, najboljše pa tudi nagrajene. Predstave v SNG Nova Gorica bodo kot zmeraj ob sobotah, ob 10.30 in 16.00. Pestro bo tudi v Amaterskem mladinskem odru, kjer bodo kot doslej odkrivali gledališka pota srednješolci, ki jim je gledališče pri srcu in radi nastopajo ter na odru izražajo svoje misli in poglede na svet okoli sebe. Mladi so ob Dne-

dalci ogledali sedem predstav. Eno izmed teh, komedijo Kaj bodo rekli ljudje...? Branislava Nušiča, bo (15. novembra ob 17. uri) uprizoril dramski odsek PD Štandrevž v režiji Jožeta Horvata. Abonenti bodo imeli popust pri nakupu vstopnice za opereto Vesela vdova, ki bo 7. marca 2010. Kot je že ustaljena navada, bo po vsaki predstavi prijetno druženje ob prigrizku, ki ga pripravi nastopajoča skupina. Razlogov za vpis abonmaja, katerega cena znaša 35 evrov (parter) in 29 evrov (balkon), je torej kar nekaj!

IK

Kardinal Franc Rode se bo po koncu svojega dela v Vatikanu vrnil v Slovenijo

Z uporom in protesti zahteve po socialno pravični državi

V Sloveniji se je zgodilo tisto, kar so napovedovali sloji in posamezniki, ki jih je finančno-gospodarska kriza najbolj prizadela, vlada pa jim ne daje upanja za izboljšanje njihovih življenjskih razmer v prihodnosti. Delavke in delavci Industrije gospodinjstkih strojev v Velenju so na plačilni dan, ko so dobili komaj okoli 400 evrov plače, odšli na tovarniško dvorišče in ogorčeno protestirali zoper plačno politiko, ko dobijo manj, kot zaslužijo, medtem ko plača predsednika uprave Franja Bobinca, ki je tudi predsednik slovenskih poslovnežev, znaša okoli 20.000 evrov bruto mesečno. Med protestnim shodom so odstavili vodstvo svojega sindikata, ker je bilo tesno povezano z upravo, namesto da bi delovalo v korist svojih članov. Kritični so bili tudi do Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, tako da se je njihovemu predsedniku Dušanu Semoliču videlo na obrazu, kako se v družbi razjarjenih delavcev nelagodno počuti.

Po dveh dneh protestov so na novo izbrani predstavniki zaposlenih dosegli dogovor z upravo Industrije gospodinjstkih strojev o izplačilu 150 evrov draginske doklade in poravnavi krivic iz dosedanjega sistema plač. V Velenju so torej šele z uporom zaposlenih, ki je bil prvi tako obsežen in silovit v Sloveniji, dosegli nekaj izboljšav in uspehov. V tedniku Mladina so zapisali, da se je zgodila delavska vstaja v Gorenju. Morda se bodo primeri takih uporov zoper socialne krivice, ki se v tem kriznem obdobju dogajajo v Sloveniji, nadaljevali, kar napovedujejo tudi pri slovenskih

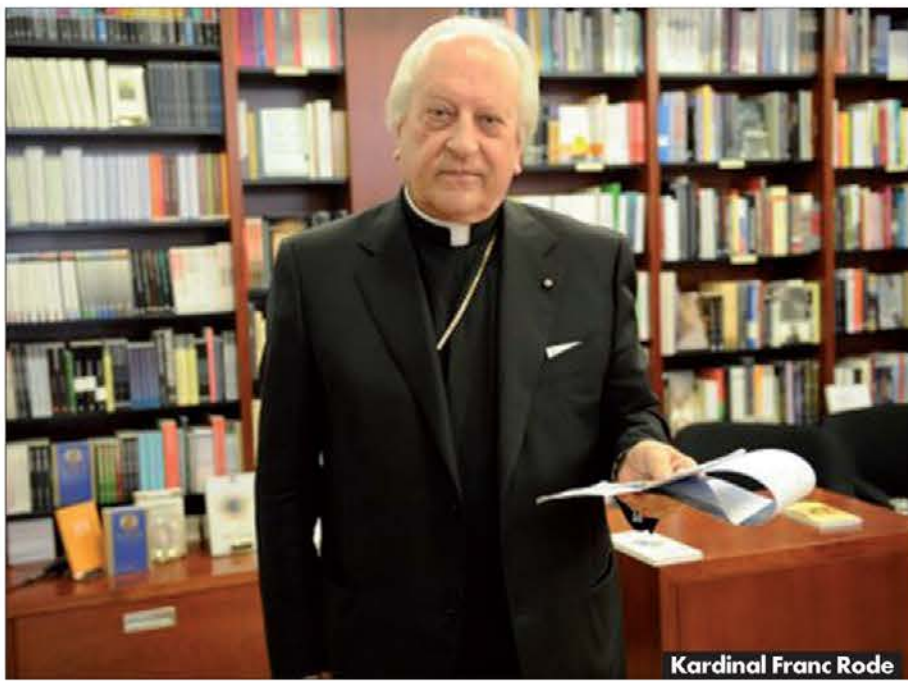
železnicah, kjer so domnevno največja bremena krize prenesli zgolj na delavce.

Vlada se sicer poskuša boriti proti krizi, toda pri tem ni dovolj uspešna. Ne odziva se na predloge za obdavčitev luksuza in bogastva. Stanovanja, hiše in druge nepremičnine bodo v Sloveniji

naravnost kličo po tem, da se davki za najpremožnejše zvišajo tudi zaradi temeljne družbene pravičnosti in iz psiholoških razlogov. Stanje duha je tako, da zamrzitve brez davčnih popravkov ne bo. Skrajni čas bi bil, da ta vlada začne obdobje spodobnejšega in bolj civi-

ali dva referendum, ki bi ju izvedli v primeru, da bi bili pogovori s Hrvaško glede njene vključitve v EU in o rešitvi mejnega vprašanja med državama neuspešni.

Očitno je, da je bil obisk predsednika vlade Boruta Pahorja v Vatikanu in pri italijanskem premijeru Silviu Berlusconi le delno uspešen. Berlusconi je sicer obljubil premostitev zapletov o gradnji plinskega terminala v Žavljah in finančno pomoč slovenski narodni skupnosti v Italiji. Na Svetem sedežu pa je bil Borut Pahor, kot so poročali slovenski dopisniki iz Rima, sprejet dokaj hladno. Vzrok naj bi bilo imenovanje spornega Aleša Guliča za novega direktorja vladnega urada za verske skupnosti. Kardinal dr. Franc Rode je med dolgim intervjujem, ki je bil objavljen v tedniku Družina, opozoril, da je bilo omenjeno imenovanje provokacija, "ki si je niti partija ni dovolila in si je ne bi dovolila". Kardinal Rode je tudi dejal, da se bo po opravljeni službi v Vatikanu vrnil v Slovenijo, "ki je njegov pravi dom".

Kardinal Franc Rode

obdavčili v letu 2011. Zmanjšale naj bi se pravice in prispevki tistim, ki so na bolniškem dopustu, plače v javnem sektorju (le-tega tvori okoli 160 tisoč zaposlenih v šolstvu, zdravstvu, policiji, carini in v drugih javnih službah) bodo ostale na sedanji ravni oz. bodo znižane), pokojnine pa bodo ostale nespremenjene. Morda jih bodo za malenkost povišali le tistim, ki zdaj prejema komaj okoli 300 evrov pokojnine na mesec. Janko Lorenci je v kolumni, objavljeni v novi številki tednika Mladina, o omenjenih težavah zapisal: "Socialna stiska narašča. Nezadovoljstva ne bo mogoče obvladati, če ljudstvo ne bo imelo občutka, da smo vsi vsaj približno v istem čolnu. Napovedovanje zamrzitve plač javnih uslužbencev in pokojnin

liziranega slovenskega kapitalizma. Ga bo res? To ni niti najmanj zanesljivo, celo nasprotno grozi. In če bo vlada krizo izkoristila za to, da povprečnega prebivalca Slovenije privije še bolj, najbolje, da takoj zleti z oblasti, kdorkoli že jo bo zamenjal". Pomembno mesto med domačimi dogodki ima sporazumevanje s Hrvaško, o njenem vstopu v EU in dogovoru o meji med državama. Veliko je kritičnih mnenj in bojazni, da nas Hrvaška ne bi ponovno izigrala. Predsednik SDS Janez Janša je menil, "da vlada ravna tako, kot da se Slovenija zavzema za sprejem v EU, Hrvaška pa tako, kot da je ona članica povezave. Slovenska ljudska stranka pa je že začela izvajati priprave za en

moment iz Maribora. Gostje letošnje izvedbe festivala bodo igralci gledališke skupine Amaterska glumačka družina Arjel iz Dubrovnika s predstavo Sve o ženama. Odrbrana dela jasno odražajo okuse in izbire ljubiteljskih gledaliških skupin, ki so se včasih rade osredotočale na lahkotnejša komedijska dela, zdaj pa segajo po klasičnih in sodobnejših avtorjih in stremijo po kakovosti ter imajo bolj ambiciozne cilje. Prvi dan festivala bodo prireditelji podelili Linhartove listine in plaketo, najvišja priznanja, ki se ljubiteljskim gledališkim ustvarjalcem podeljujejo za zasluge in življenjsko delo. Ob koncu festivala pa bosta razglasitev najboljših predstav in podelitev nagrad, matičkov, za posebne dosežke najboljšim skupinam in posameznikom Linhartovega srečanja. Naj bralce spomnimo, da je na najvišji stopnji 43. Linhartovega srečanja, ki je bilo v Šošanju junija l. 2004 pristala predstava Stara garda Alda Nicolaja v izvedbi dramskega odseka PD Štandrež in režiji Janeza Starine. Štandreška dramska skupina je bila deležna tudi Linhartove listine na 30. jubilejnem srečanju gledaliških skupin Slovenije v Velenju, maja l. 1987. Posamezni člani pa so že pred leti prejeli Linhartove značke.

Marijan Drobež

Javni sklad RS za kulturne dejavnosti 48. Linhartovo srečanje

Na slovenskih ljubiteljskih odrih se vsako sezono porodi nič koliko ljubiteljskih predstav; gledališki ustvarjalci se z njimi udeležujejo tu-

gledališke skupine iz Slovenije, zamejstva in tujine. Regijski selektorji so si tokrat ogledali 127 prijavljenih predstav in sestavili program desetih regijskih festi-

septembra. Na postojnskem odru se bodo tako zvrstile: Sen kresne noči KUD Zarja Trnovlje - Celje; Ženske štorije, gledališka skupina Studio A, Kulturno društvo Slovenij Gradec; Popotnica, Gledališče Moment iz Maribora; Seksualna perverzija v Chicagu KUD Medvođe; Prevzetnost in pristranost, Šentjakobsko gledališče Ljubljana; Hiša Marije Pomočnice KUD Studio gledališče iz Maribora in Campiello C. Goldonija, ki ga je v režiji Sergeja Verča na oder postavila Dramska skupina SKD Tabor z Opčin. Openski igralci bodo prvič nastopili na prestižnem zaključnem delu festivala v Postojni. Njihova uprizoritev je bila nagrajena na letošnjem Festivalu amaterskih dramskih skupin v Mavhin-

jah. Kot zmagovalna predstava Festivala Vizije - Festivala mladinskih gledaliških skupin Slovenije je neposredno uvrščena v finalni del Linhartovega srečanja tudi predstava EDda2 Gledališča

Prvi dan festivala bodo prireditelji podelili Linhartove listine in plaketo, najvišja priznanja, ki se ljubiteljskim gledališkim ustvarjalcem podeljujejo za zasluge in življenjsko delo. Ob koncu festivala pa bosta razglasitev najboljših predstav in podelitev nagrad, matičkov, za posebne dosežke najboljšim skupinam in posameznikom Linhartovega srečanja. Naj bralce spomnimo, da je na najvišji stopnji 43. Linhartovega srečanja, ki je bilo v Šošanju junija l. 2004 pristala predstava Stara garda Alda Nicolaja v izvedbi dramskega odseka PD Štandrež in režiji Janeza Starine. Štandreška dramska skupina je bila deležna tudi Linhartove listine na 30. jubilejnem srečanju gledaliških skupin Slovenije v Velenju, maja l. 1987. Posamezni člani pa so že pred leti prejeli Linhartove značke.

Iva Koršič

Kratke

Ob prazniku Mestne občine Nova Gorica se nadaljujejo proslave in prireditve

V Novi Gorici in v širšem okolju se nadaljujejo proslave, prireditve in drugačna dogajanja, s katerimi zaznamujejo 9. september praznik mestne občine. Kot smo že poročali, je letošnje praznovanje še posebej posvečeno 100-letnici prvega slovenskega poleta z motornim letalom bratov Edvarda in Josipa Rusjana. Pester in raznolik je bil program v soboto, 19., in v nedeljo, 20. septembra. V soboto, 19. t. m., ob 8. uri, je pošta na Trnovem predstavila dopisnico, ki so jo izdali ob 65. obletnici ustanovitve Pokrajinskega narodnoosvobodilnega odbora za Slovensko

Primorje in Trst. Istega dne so v Solkanu obeležili dogodke iz vojne za Slovenijo. V nedeljo, 20. septembra, so v spominskem parku na Trnovem odkrili spominsko obeležje padlim borcem Ruskega bataljona v IX. korpusu narodnoosvobodilne vojske. Hkrati so v Trnovskem gozdu odkrili spominsko ploščo prvima partizanoma, ki sta tam padla. Uro pozneje so na Lazni pri Lokvah odkrili prenovljen spomenik Pokrajinskemu narodnoosvobodilnemu odboru za Slovensko Primorje in Trst. Istega dne je bila uradna počastitev 65. obletnice ustanovitve omenjenega Pokrajinskega narodnoosvobodilnega odbora za Slovensko Primorje in Trst. Proslave in prireditve v počastitev praznika novogoriške občine bodo trajale do sobote, 26. septembra. Precejšnje zanimanje vlada za koncert zboru Carmina Slovenica, ki ga vodi Karmina Šilec. Izvajal bo pesmi in skladbe, vsebovane v projektu partizanskih pesmi z naslovom "Na juriš!" Koncert bo v petek, 25. septembra, ob 20.15 v veliki dvorani Kulturnega doma v Novi Gorici.

V Brdih nimajo odvečnih zalog vina

Ob trgatvi grozdja, ki poteka v vseh vinogradniško-vinarskih območjih v Sloveniji, ponekod zaskrbljeno ugotavljajo, da imajo v kletih precejšnje zaloge neprodanih vin iz prejšnjih let. Prodaja se je zmanjšala tudi zaradi sedanje finančno-gospodarske krize v Sloveniji in v državah, v katere slovenska vina izvažajo. V veliki

predelovalni vinski kleti na Dobrovem v Brdih z zadovoljstvom poudarjajo, da prodaja briških vin kljub krizi ugodno poteka in da v kleti nimajo odvečnih zalog vina iz prejšnjih let. Zalog naj ne bi imeli tudi tisti zasebni vinogradniki, ki sami predelujejo svoje grozde in tržijo vina.

Veliko informacij in drugih novosti v ajdovskem časniku Prepih

Tudi v novi številki brezplačnega časnika Prepih, ki ga izdaja družba Ksantippe v Brjah, je objavljenih veliko informacij in drugih sestavkov o dogodkih na območju Zgornje Vipavske doline. Glavni in odgovorni urednik časnika je Ivan Mermolja, vodja uredništva Borut Mermolja, urednica občinskih strani pa je Sanda Hain. Nova številka Prepiha je izšla v nakladi 8.000 izvodov. Vsebinska je pestra in raznolika, večina prispevkov pa je tudi aktualna. V razdelku z naslovom Fragmenti preteklosti je objavljen daljši zapis ob 100-letnici prvega poleta Edvarda Rusjana z motornim letalom. K temu pionirskemu uspehu sta pripomogla skupaj z bratom Josipom Rusjanom. Objavljeni so nadalje zanimivi uvodnik Ivane Slamič z naslovom Vsi pojo, tudi jaz vam bom zapela, poročilo o prenovi nogometnega stadiona v Ajdovščini in pogovor z vinogradniško družino Stegovec pri Sv. Martinu nad Brjami.

Tudi v Sloveniji brezplačni otroški vrtci

Minister za šolstvo in šport dr. Igor Lukšič je v zadnjem času nekajkrat napovedal, da bo v začetku leta 2010 vlada sprejela ukrep o brezplačnih otroških vrtcih. Sredstva za otroško varstvo bi zagotavljale občine in država iz svojega proračuna. Prebivanje v otroških vrtcih je zdaj v mnogih primerih precej drago, čeprav so

Minister Igor Lukšič

cene v posameznih občinah različne. Stroške vzgoje predšolskih otrok pokriva delno občine, večji del pa starši otrok, upoštevajo njihove materialne možnosti. Starši predšolskih otrok pri ocenjevanju svojih stroškov za plačilo vzgoje v otroških vrtcih opozarjajo, da so cene otroških vrtcev čez mejo v Italiji občutno nižje kot v Sloveniji, v Avstriji pa so celo brezplačni. Zaradi tega čedalje več staršev v Gornji Radgoni pošilja svoje otroke v vrtec v Radgono, tik čez mejo v Avstriji.

Prizor iz Stare garde; z leve Božidar Tabaj, Majda Zavadlav in Marko Brajnik

di medobmočnih tekmovanj Linhartovega srečanja, ki je najpomembnejša prireditve v organizaciji Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti. Na festival se lahko prijavijo

valov. Državna selektorica, igralka in avtorica Maja Gal Štormar, je po ogledu teh predstav izbrala sedem najboljših, ki se bodo predstavile na sklepem delu festivala v Postojni od 23. do 26.

Tudi v Sloveniji problem prekomerne teže med mladimi Debeli otroci manj gibljivi

Na fakulteti za šport v Ljubljani ugotavljajo, da vztrajno narašča šte-

20 odstotkov. Zaradi tega otroci vsako leto potrebujejo več časa, da pretečejo enako raz-

cej osnovnošolcev že povišan holesterol in sladkorno bolezen tipa II. Izvedenci za šport na omenjeni fakulteti opozarjajo, da je pri nadzorovanju debelosti otrok zelo pomembno sodelovanje staršev. Otroke je namreč treba že od rane mladosti vključevati v zdrave aktivnosti in jih odvracati od pasivnih oblik razvedril. Televizija in sedenje za računalnikom sta razvadi, opozarjajo na fakulteti za šport v Ljubljani, ki imata v razvoju debelosti otrok prav tako pomembno vlogo kot nezdrava prehrana. Tudi za otroke so skratka redno gibanje, uravnotežena prehrana in kakovosten počitek zelo pomembni za njihovo telesno in duševno počutje.

vilo predebelih otrok. Le-teh naj bi bilo v Sloveniji že okoli

daljo. Zaradi majhne kondicije in čezmerne debelosti ima pre-

pomembni za njihovo telesno in duševno počutje.

Po novem predlogu slovenskega družinskega zakonika Rejništvo otrok naj bo, če le mogoče, kratkotrajno

V Sloveniji si država vztrajno prizadeva, da bi bilo rejništvo otrok kratkotrajno, to je začasen ukrep. Otroci naj bi, če je to le možno, živeli pri svojih bioloških starših. To je na nedavnem srečanju slovenskih rejnic in rejnikov poudarila Lea Javornik-Novak,

vodja razvojnega sektorja za družino na direktoratu za družino. Zdaj se dogaja, da so nekateri starši prav zadovoljni, če svojega otroka prepustijo v rejništvo. Bili so celo primeri, da so starši otroka za obiske pri njih zahtevali povračilo stroškov. Na tem področju bodo uvedene spremembe.

Novi predlog družinskega zakonika namreč predvideva obvezno določitev preživitve za starše otroka, ki bi bil dan v rejništvo. Odločanje o odvzemih otrok in njihovi namestitvi v rejništvo se bo sicer preneslo iz centrov za socialno delo pri občinah na sodišča. V Sloveniji je zdaj v rejništvu 1170 otrok, rejnic in rejnikov pa je 810.

Posledice zelo razširjene razvade V Sloveniji zaradi kajenja umre 3.000 ljudi na leto

Na Inštitutu za varovanje zdravja v Sloveniji so objavili

nove zelo zaskrbljujoče podatke o posledicah kajenja, ki je sicer povsod na svetu razširjena razvada. Po omenjenih podatkih v Sloveniji zaradi bolezni, ki jih povzročata kajenje, na leto umre okoli 3.000 ljudi. Po mnenju Tomaža Čakša, direktorja Ljubljanskega zavoda za zdravstveno varstvo in sodelavca Svetovne zdravst-

vene organizacije za področje tobaka, so v Sloveniji v zadnjih letih veliko napravili za zmanjšanje kajenja, zlasti pri prosvetljevanju kadilcev. Meni pa tudi, da bi morali povečati cene cigaret, ki so v Sloveniji med najcenejšimi v Evropi. Bolj bi se morali truditi za mlade, pri čemer je pomembno zmanjševanje dostopnosti tobačnih izdelkov. Pamagajo pa tudi mladim namenjeni programi preprečevanja in opuščanja kajenja. Boleče in strašljivo učinkuje napoved Tomaža Čakša, "da bo v Sloveniji polovica rednih kadilcev umrla zaradi cigaret".

tih veliko napravili za zmanjšanje kajenja, zlasti pri prosvetljevanju kadilcev. Meni pa tudi, da bi morali povečati cene cigaret, ki so v Sloveniji med najcenejšimi v Evropi. Bolj bi se morali truditi za mlade, pri čemer je pomembno zmanjševanje dostopnosti tobačnih izdelkov. Pamagajo pa tudi mladim namenjeni programi preprečevanja in opuščanja kajenja. Boleče in strašljivo učinkuje napoved Tomaža Čakša, "da bo v Sloveniji polovica rednih kadilcev umrla zaradi cigaret".

NOVA GORICA Ob Evropskem tednu mobilnosti

Pregnali so kolesarje!

Medtem ko so si nekateri na novogoriški občini ob Evropskem tednu mobilnosti, ki je potekal od 16. do 22. septembra, prizadevali za čim pogostejšo rabo kolesa kot prevoznega sredstva v mestu, so imeli drugi očitno povsem drugačna stališča. Na občinski upravi so se namreč prav pred kratkim odločili, da desno od vhoda v občinsko stavbo, kjer so bila vse do zdaj stojala za kolesa, ne bo več mogoče parkirati. Stojala so preselili za občinsko stavbo, kjer so bicikli, skuterji in "motorini" ob dežju povsem

valcem občine ter otrokom, ki hodijo tu mimo v knjižnico, smo morali nekaj ukreniti", je razloge za takšno odločitev pojasnila direktorica občinske uprave Elvira Šušmelj. Povedala je tudi, da kazni se ne pobirajo, in da občinski redarji za zdaj le prijazno opozarjajo tiste, ki bi se morebiti spozabili in parkirali tam, kjer so dolga leta lahko. Namesto stojal za kolesa jih zdaj na zidovih desno od vhoda v občinsko stavbo na prepoved parkiranja opozarjajo table, na katerih piše "Prepovedano parkiranje koles in motorjev", kar je mimogrede

množico, in vsi tisti rolkarji, ki se zanašajo zaletavajo v invalidne osebe, stare mamke in neboljše otroke, še naprej izživljajo. Najbolj "hečno" pri vsem skupaj pa je, da so občinski upravitelji za zdaj prepovedali le parkiranje desno od vhoda v stavbo, kar tisti najbolj zagrizeni kolesarji, ki se vsak dan pripeljejo v službo v občinsko stavbo in so zaradi te najnovejše prepovedi parkiranja pošteno poparjeni, za zdaj s pridom izkoriščajo. Svoja kolesa pač parkirajo levo od vhoda v stavbo, in mirna Bosna. Stojal tam sicer ni, a ker so t. i. mestna kolesa

(City bike)

običajno opremljena tudi s "stapco" oziroma po slovensko "oporo za kolo", na katero se kolo nasloni, tako da samo stoji, uradniki pa se v službo večinoma vozijo na mestnih kolesih, so za zdaj zmagovalci. Vprašanje je le, koliko dni bo preteklo, preden bodo občinski upravitelji tudi na zidove levo od vhoda v stavbo nabili table, ki

prepovedujejo parkiranje. Do tega bo skoraj zagotovo prišlo. In potem... potem se jih bo spet več vozilo v službo z avtomobilom, kar je v totalnem nasprotju s prizadevanji Evropskega tedna mobilnosti, pobude, ki ji je novogoriška mestna občina zvesta od leta 2000, a letos očitno bolj zato, ker se lepo sliši, predvsem pa s figo v žepu.

Nace Novak

mokri, na nadstrešek nad novim parkiriščem pa bodo morali kolesarji in mopedisti čakati kar lep čas, saj za razliko od selitve stojal tega ni mogoče narediti v enem dnevu. "Ta podhod se je začel izrabljati za hitro vožnjo in krčevite pristanke kolesarjev in motoristov. Če k temu prištevamo še rolkarje, ki so se usovali z vseh smeri, so bile razmere res kaotične. Za zagotovitev varnosti zlasti starejšim in invalidnim obisko-

slovnično nepravilno, če smo že natančni. Imamo namreč kolesa z motorjem in motorna kolesa, motor pa je nekaj tretjega. Pa še to, če bi bil razlog za prepoved parkiranja res izključno večja varnost za ljudi, ki hodijo skozi podhod, potem bi morali prepovedati tudi vožnjo v podhodu, pa je niso, tako da lahko tisti, ki uživajo v divjem vijuganju s kolesom med

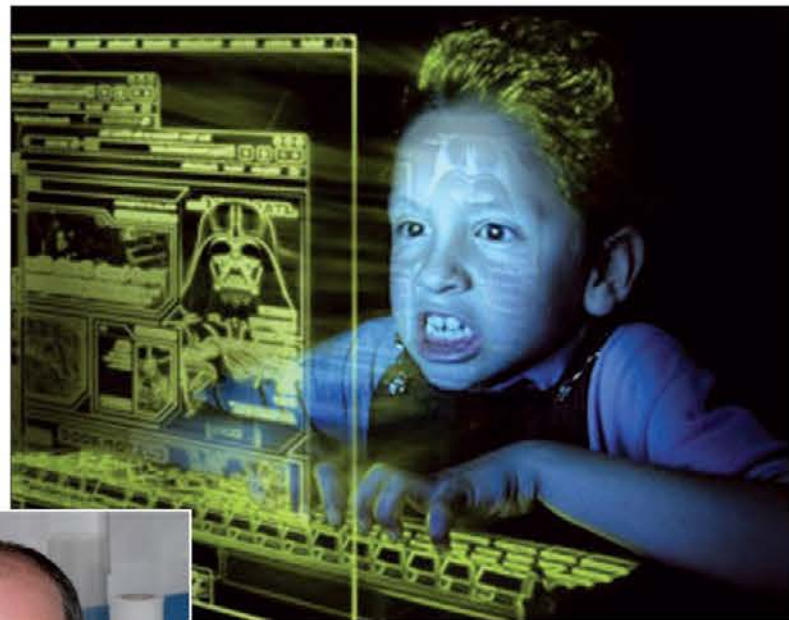
prepovedujejo parkiranje. Do tega bo skoraj zagotovo prišlo. In potem... potem se jih bo spet več vozilo v službo z avtomobilom, kar je v totalnem nasprotju s prizadevanji Evropskega tedna mobilnosti, pobude, ki ji je novogoriška mestna občina zvesta od leta 2000, a letos očitno bolj zato, ker se lepo sliši, predvsem pa s figo v žepu.

Nace Novak

Vsaka stvar naj ima svojo mero!

Zloraba računalnikov vodi v odvisnost

Psihoterapevt Miha Kramli, vodja centra za zdravljenje odvisnosti v Zdravstvenem domu Nova Gorica, je ponovno opozoril na nevarnosti zaradi čezmerne uporabe računalnikov. Opozarja, "da ni nobenega dvoma, da nenadzorovana uporaba vsebin na svetovnem spletu lahko zasvoji. Kdor

Miha Kramli (foto NN)

zanika, nima dovolj podatkov, ali pa ne želi videti resnice". Miha Kramli se z zdravljenjem odvisnosti ukvarja že pet let in je eden redkih strokovnjakov v Sloveniji, ki delujejo na področju odvisnosti od mamil, alkohola

in od svetovnega spleta. "Dejstvo je, da je treba postaviti mejo, do katere računalnik uporabljamo za sprostitev, priporočamo časovno omejitve od 30 do 60 minut na dan. Niso redki

posamezniki, celo vsak dan se srečujem z njimi, ki jih moti dnevna svetloba, ker se mesece, celo leta ne ganejo iz hiše: težko se sami zdravljajo, imajo spominske blokade, ne nadzorujejo izločanje urina". Omenjeni psihoterapevt v pogovorih za javna občila zmeraj poudarja, "da nihče ne napoveduje vojne rabi računalnika, uporabljati pa ga moramo varno".

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To število smo poslali v tisk v torek, 22. septembra, ob 14. uri.

Otožne, a odločne misli

Veter z juga

Jesen smo najbolj ranljivi. Zaradi strahu pred temo, zaradi sonca, ki odhaja. Sonce pa je luč in luč je stalnica človeškega življenja. Nekoliko bolj otožni smo tudi zaradi severozahodnika, ki počasi izpodrinja veter z morja. Veter z morja pa je nežen, prinaša zgodbe in spomin na otroštvo, pripoveduje o oddaljenih krajih in diši po Mediteranu. Mediteran imam najrajši. Morda je Mediteran edino, kar imam še iskreno rada. O vsem drugem dvomim, dvomim in iščem odgovore, ki jih žal v vetru ne najdem.

Pred kratkim mi je prijateljica rekla, da je težko biti zamejec, kajti zamejci nimamo nikoli miru, kjerkoli smo, nas daje hrepenenje, v nas je nemir, ki hrepeni po resnici, hrepeni po sreči, po dorečenosti. Dolgo sem razmišljala o njenih besedah in priznati moram, da ima prav. Zamejci po mojem nismo žalostni, kot pravi pesnik Marko Kravos, ali vsaj nismo samo žalostni..., nemirni smo. In predvsem smo otroci dveh svetov, dveh različnih stvarnosti, smo sosedi dveh narodov in pripadniki skupnosti, ki večkrat skupnost ne zna ali

noče biti. Sama vem, da sem Slovenka. Tedaj, ko hodim v gore, ko poslušam Golicu in ploskam pri tem. In na vasi, v svoji vasi, kjer se počutim doma. Slovenka sem tudi, ko poslušam Oliverja Dragojevića, skupaj s sosedom, pa se ona joče ob glasbi, jaz skoraj..., ker je del mene, moje preteklosti, najine preteklosti... Tale glasba, čeprav hrvaška, je del mojih in njenih mladih let, dopustov ob morju in Jugoslavije, ki je več ni. Orietta Berti ali Ugo Tognazzi sta mi tuja, enako tuj mi je tudi Giovanotti, ki je idol mlade generacije Italijanov.

Pa vendar mi Italijani niso tujci, niti samo sosedi. Nekaj več so mi. Pravzaprav so del mene, mojega življenja, moje mladosti, mojega čutenja in moje biti. Ne morem si kaj. Tudi ko poslušam tele zdrave in pritožbe proti južnjakom, sem nekako žalostna, kajti zame so vsi Italijani enaki, jug pa imam nasploh rada, ker imam rada odprte, vesele ljudi. Ravno zato imam rada tudi italijanske južnjake. In mi je še vedno prijetno, si ne morem kaj, ko me imajo Italijani za svojo, pa čeprav živim v Sloveniji. In nekako hvaležna sem jim, ko vem in mi

povedo, da sem tudi v Italiji še vedno doma.

Pri Italijanih mi marsikaj ni všeč. Najbolj me moti to, da vedno in povsod kričijo. A glej ga zlomka, tu v Sloveniji me opozarjajo, da sem tudi jaz precej glasna, predvsem, ko sem v družbi ali ko sem vesela. Ne maram niti njihovega odnosa do narave. Večina Italijanov je od narave odtujenih, ne-

kako se je bojijo in živijo raje v mestih. V tem sem Slovenka, Slovenka, ki rada hodi in planinari, ki ljubi gozdove in njih tišino, ki vsako leto zahaja na Kolpo, da bi se naučila pravljčnosti dolenske

pokrajine. In njivo imam. Vsak Slovenec ima njivo, če je pa nima, sanja o njej in jo zavida drugim.

So pa stvari, ki jih imam pri Italijanih rada, tako rada, da ne morem živeti brez njih in mi manjkajo. Smisel za demokracijo, to najbolj. In upornost, ki je Slovenci žal ne poznamo, no, morda bi lahko rekla ne poznajo, ker sem

protestne akcije, celo do zaprtja trgovin je prišlo. In mi je bilo všeč. Všeč mi je bilo, kako so bili vsi enotni, pa ne samo mladi ali tisti, ki so politično bolj angažirani. Tudi starejši so bili zraven, tudi matere in gospodinje, pa starejše gospe. To imam pri Italijanih rada, to upornost, ta smisel za skupno dobro, to navezanost na demokracijo.

Francozi so v tem še boljši, oni se nikoli ne dajo in so že stoletja vsem Evropejcem za zgled. Pri Slovencih je drugače. O nas je že Cankar napisal, da smo hlapci. In smo taki tudi ostali, kljub drugačni družbeni ureditvi in vstopu v Evropo. Včasih mi je prav težko pri srcu, ko prislunem temle dobrih ljudem, ki razumejo, ki ve- do, da se jim dogaja krivica, a se ne znajo upreti. In ne znajo braniti svojih pravic. Zadnjič sva na zabavi o tem govorili s sosedom, ki je Srbkinja, pa mi je rekla, da bova skupaj organizirali revolucijo.

Medve, ker sva drugačni, ker sem jaz po duši tipična Italijanka, mi je rekla, ona pa je itak z juga.

Saj ne vem, kaj sem, včasih res ne vem, kot bi mornik odnašal moje misli, ki bi se z njim izgubljale v vrtincih jesenskega listja. Pred dnevi, ko je slovenski parlament odločil, da ne bo dal odločne podpore resoluciji evropskega parlamenta, ki obsoja vse totalitarizme, sem se počutila še najbolj Evropejko. Bilo mi je nekoliko težko, da sem v tem trenutku Slovenka. Kajti 23. avgust, to je obletnica pakta Ribbentrop - Molotov, ki naj bi jo vse evropske države razglasile za dan spomina na vse žrtve totalitarizma, je pri nas v Sloveniji minil neopaženo, ne da bi se nihče oglašil in spregovoril o krivicah, na tej in na oni strani. Nekatere resnice namreč bolijo, pa čeprav so potisnjene globoko v temo, na dno Hude jame in drugih brez. Človek bi moral imeti pogum, da prizna svoje napake, dober voditelj in politik pa še veliko bolj. Uboj sočloveka ni nikoli prava izbira, pa naj ga opravičujemo kakorkoli. Mi nisimo tu, da bi sodili, sodil bo nekdo drug. Mi smo tu, da odpuščamo, da smo ljudje...

Veter prinaša jesen in odnaša moje misli, moje dvome, moj nemir. Ja to vem, to vem zagotovo, da sem in hočem biti predvsem človek.

Suzana Pertot

Začelo se je...

Zamejsko nogometno karavano letos vodi repenski Kras

Naj vsakdo reče, kar hoče, naj mu bo všeč ali ne, nogomet je v Italiji nacionalni šport in sploh športna panoga, ki po svetu najbolj privlači ljudi množice. Najbolj pomembna od nepomembnih stvari, smo brali nekje.

Poklicni A in B ligi sta se v Italiji začeli že zdavnaj, v nedeljo pa so startala še vsa amaterska prvenstva od elitne lige do 3. amaterske lige. Po enem letu brez slovenske ekipe je v elitni ligi, tako imenovani A ligi amaterjev, je v novi sezoni naš nogomet ponovno zastopan z vsaj enim moštvom v vseh petih ligah. Naj bo ta prispevek nekakšen uvodni pregled, s kako napovedjo, za spremembo pa brez neprijetnega popisa ali, še slabše, štetja slovenskih igralcev v sloven-

denci že uvrščajo Kras med boljše postave. Strokovnjaki tudi pravijo, da letos ni tistih nepremagljivih armad, ki smo jih bili vajeni v minulih sezonah (Manzanese, Pordenone itd.), tako da Musolinovi varovanci lahko merijo visoko. Vodstvo kluba srednjeročno odkrito cilja na še en preskok in pristanek v D ligi, širi se tudi športni center, za posodobitev katerega so prejeli ogromno denarja. Letošnja sezona pa bo nedvomno prvi zrelostni izpit, preizkušnja predvsem v čisto možnih trenutkih težav ali slabših rezultatov. Kakorkoli že v Repnu se bo igral za amaterske pojme vrhunski nogomet, kakovost elitne lige smo namreč lani hudo pogrešali.

V promocijskem prvenstvu, ki je čisto spodobna in kvalitetna liga

najbrž tudi kratkoročno spet sodili.

Drugače je s Sovodenjci, za katere je vrnitev v težko promocijsko ligo velik izziv. Lansko napredovanje je dozorelo skorajda naključno, gotovo ne vnaprej načrtovano, bilo pa je zlasti glede na moštvenega duha povsem zaslužen. Uprava se je potrudila po svojih močeh in dodala predvsem nekaj dobrih mladih igralcev, ki morajo v višjih amaterskih ligah po pravilniku biti stalno na igrišču. Najverjetneje pa čaka belo-modre trd boj za obstanek. Namera bržkone ne bo lahka, vendar na krilih navdušenja in s pomočjo zdravega kluba znajo fantje presenetiti in izpolniti cilj.

V prvi amaterski ligi bo Primorec z ojačeno zasedbo skušal odigrati bistveno bolj mirno prvenstvo kot v preteklih dveh sezonah. Tudi Trebče veljajo za vedro in resno okolje, mogoče pa so z letom več izkušenj in nekaj pomembnimi okrepitevami (v prvi vrsti napadalec Sau, ki je lansko prvenstvo izgubil zaradi poškodbe) prav letos zmožni doseči kaj več.

Še stopnično niže, v drugi kategoriji, bodo usodo treh naših vrst krojili mogoče prav derbiji. Breg, Primorje in Zarja/Gaja imajo na papirju ekipe podobne kakovosti. Lani je Zarja/Gaja za las zamudila napredovanje in letos se predstavlja z nespremenjeno postavo: po eni strani prednost, po drugi pa so nekateri srebri že prileteli. Primorje je igralo odlično predprvenstvo in je nedvomno boljše in bolje uigrano kot lani. Pri Bregu so veliko vložili in so torej ambiciozni. Vsa tri društva po tihem merijo v končnico za napredovanje, vsem trem hkrati pa se namen zagotovo ne bo mogel uresničiti...

V tretji amaterski ligi ima ponovno višje apetite doberdobska Mladost, ki z vrnitvijo nekaterih preverjenih veteranov želi v sam vrh lestvice.

HC

Derbi Vesna-Kras 14.2.2009

skih ekipah (ali celo ekipah slovenskih društev).

V elitni ligi prvič v zgodovini, po treh napredovanjih v petih sezonah, tekmuje Kras. Repen je postal ugledno okolje deželnega nogometa, uprava kluba je poletni po navdušujoči zmagi v promocijskem prvenstvu menda ravnala modro, saj je potrdila dejansko vso zmagovito garnituro in ji dodala po eno kakovostno okrepitev v vsakem igralnem pasu. Skupina nogometašev je zelo složna, okoli moštva vlada kajpak enkratno vzdušje, društvo stoji na trdnih finančnih temeljih. Elitna liga je "strašno" prvenstvo, vendar izve-

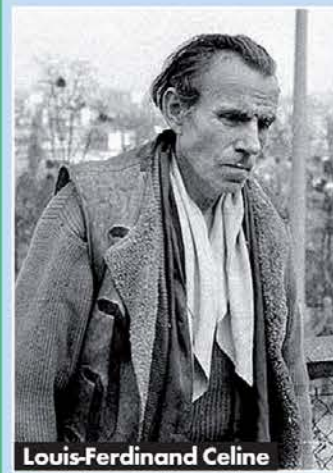
vsaj v zgornji polovici, bodo letos nastopale kar tri naše enajsterice. Po ocenah poznavalcev so pri Juventini in Vesni sestavili za to tekmovalce zelo dobre ekipe. Oboji imajo dokaj pomlajen sestav, z vložkom nekaterih izkušenih mož. V štandrez se je na primer vrnil veteran Kovic, skupinico senatorjev (Degraffi, reprezentant v nogometu na mivki Leghissa, Leone) pa so potrdili tudi v Križu. Cilj obeh društev bi lahko bila uvrstitev v play-off, ki bi si jo za deželni nogomet prestižni sredini tudi zaslužili. Oboji so bili do pred dvema letoma v višjem nadstropju, kamor bi po klubski strukturi

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

5

Ne vem, ali ste se med prebiranjem knjig v življenju kdaj srečali z romunskimi pisatelji in pesniki, ki so po izjemno težkem življenju, ujeti med grozote fašizma, nacizma, komunizma, znašli v Franciji in naredili nato izbiro, o kateri večkrat razmišljam. Odločili so se namreč, da ne bodo pisali v svojem materinem jeziku, ampak so pisali v francoščini. Omenil bi dva, ki ju imam rad,

Louis-Ferdinand Celine

oba nesrečneža, vsaj v življenju sta bila strašno nesrečna. Prvemu je ime Paul Celan, drugi je Emil Cioran.

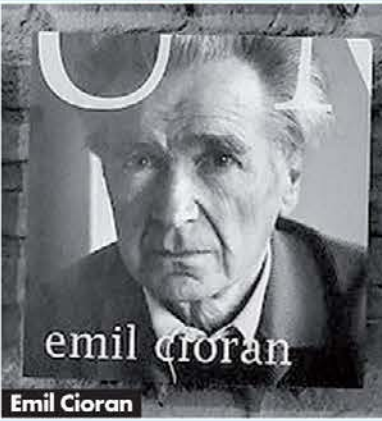
Če mi je prvi bil med branjem njegovih poezij blizu predvsem zaradi občutka tragičnosti in brezizhodnosti svojega in človeškega življenja nasploh, pa sem na Emila Ciorana postal pozoren šele v svojih dvajsetih letih, ko sem se z dnevnim, ampak zares vsakodnevnim!, prebiranjem zapisov odličnih italijanskih časnika (Biagi, Montanelli, Bocca...) v študentskem domu v Trstu vsako jutro učil italijanščine. Poslušal sem Montanellijev nasvet, naj se učim jezika pri italijanskih časnika, dober nasvet je bil, saj imajo še danes italijanski vrhunski časnika boljše jezik kot pa italijanski pisatelji. Preverjeno in podpisano! In sem po nasvetu prijatelj, ki so v Italiji živeli od rojstva, seveda spoznal italijanske kulturne strani v velikih dnevnih časopisih; konec sedemdesetih in v začetku osemdesetih let smo jim preprosto še rekli "terza pagina", tretja stran. Kaj je to, danes nihče več ne ve, bi pa maloštevilnim mladim bralcem moje rubrike rad povedal, da jo še danes pogrešam. Kultura je takrat v italijanskih dnevnikih še imela ugledno tretjo stran!

Leta in leta sem prebiral vsako jutro kulturne strani italijanskih dnevnikov, ostal sem zvest dnevnikom Corriere della Sera in La Repubblica, občasno pa sem prebiral še dnevnik La Stampa, pokukal sem redno v prijateljstvo II Manifesto, zadnja leta kulturno prilogo dnevnika bankirjev in poslovnežev Il Sole 24 Ore in pred leti tudi dnevnik L'Unita' ter L'Osservatore Romano, ki je tudi imel odlično kulturno stran. Mislim, da je bil prav izjemni Indro Montanelli tisti, ki mi je odprl svet v Celanovo poezijo (Njegova Todeskuge - Fuga smrti je nenadkriljival!), kot me je v enem svojih briljantnih zapisov tudi opozoril na drugega velika romunskega rodu, na Emila

Ciorana. Pa Montanelli seveda ni pisal o pomenu Cioranovega knjižnega dela, ampak o tem, kako je Cioran z distanco gledal na pariške študentske demonstracije leta 1968 in demonstrantom takrat javno rekel: "Protestirajte, le protestirajte, a vsi boste postali notarji!" Čas mu je seveda dal prav. Če vsi takratni levo usmerjeni (psevdo) revolucionarji in revolucionarčki, za katere bi rekel slovit Leo Longanesi, da "so taki kot Italijani, ki bi radi delali revolucijo z dovoljenjem karabinerjev", niso postali notarji, so pa postali vsaj notarčki, ali nekaj podobnega, z denarjem in udobjem tesno povezanega. Dovolj je, da se ozrete okrog tudi v naši sredi, in videli boste rezultate, samo zgodovinski spomin je treba imeti.

Ciorana in Celana sem te dni iskal na svojih knjižnih policah, kot vedno bentil nad svojo (in drugih, he he!) neurejenostjo, da bi preveril, kdo je napisal gornje besede. In se seveda zatopil v branje Celana ter Ciorana, namesto da bi šel na zdravilni sprehod po večernih urah itak pusti Gorici, kjer imaa srečo, če sreča priselence, drugih namreč nikjer ni.

"Kaj sploh počnem tukaj"? bi bil lahko naslov njenemu življenju, a tudi naslovu življenja drugega

Emil Cioran

francosko piščočega avtorja, ki sem ga pred leti z užitkom prebral in mi je njegova knjiga padla na nogo z omare, ko sem iskal Celana in Ciorana, za katerega se zmotno govori, da sta bila cinika. Nista bila, vse življenje sta samo iskala Boga in smisel življenja, samo to sta počela.

Louis-Ferdinand Céline je eden tistih pisateljev, ki jih imaa rad ali pa ne, to velja tudi za Celana in Ciorana. Je pa Louis-Ferdinand Céline tudi tisti izjemni pisatelj, ki je s knjigo Potovanje na konec noči v meni tako utrdil nasprotovanje vsaki vojni (pošteno dodam, da je svoje na tem področju opravila že prej JLA!), da jih je malo takih.

In sem se seveda pozno zvečer vprašal: "Kaj sploh počnem tukaj"? ko sem namakal oboleli palec desne noge v mrzli vodi. Knjiga Louis-Ferdinanda Célinea je namreč težka, trdo vezana. Težka v vseh smislih. In za vse knjige velja ta Murphyjev zakon: "Čim bolj težka in čim višje je postavljena knjiga v omari, tem večja je verjetnost, da vam bo padla na nogo!"

Paul Celan

Večernice in kardinal ob 10-letnici nadškofa De Antonija v Gorici

"Ne smemo se bati noči, dokler še gorijo kresovi..."

Prvo izmed javnih srečanj, ki jih goriška nadškofija prireja v tem mesecu v spomin na desetletnico skofovanja msgr. Dina De Antonija, je bila molitev večernic v stolni cerkvi v petek, 18. septembra. Polna cerkev je ob petju stolniškega zbora toplo sprejela procesijo, v katerih sta v družbi stolnih kanonikov bila tudi jubilar nadškof in častni gost, odet v škrlat, kard. Ennio Antonelli, predsednik Papeškega sveta za družino, ki je večernice tudi vodil. Razlog za slovesno molitev je hvaležnost za preteklih deset let, je povedal nadškof, ki je v svoji ponižnosti tudi poudaril, da gotovo ne gre za to, da bi njemu posvečali posebno pozornost. "Tu smo, da prosimo Gospoda, da bi vernikom in škofu pomagal biti zvesti Njegovim volji". Zahvalil se je tudi kardinalu, ki je prvič prišel v Gorico in je z veseljem videl tako polno cerkev. Resnično smo lahko hvaležni za deset let skofovanja msgr. De Antonija, pa tudi za začetek novega pastoralnega leta in za dar t. i. duhovniškega leta, je povzel kard. Antonelli. Po molitvi večernic je msgr. Antonelli zaželel nadškofu, da bi z veseljem hodil po strmi poti svetosti, goriški Cerkev pa, da bi rastla v odgovornosti do svojega poslanstva in v odprtosti svetu. Nekaj misli je povedal o berilu iz Pavlovega pisma Efežanom. Bog je vsakomur izmed nas dal v dar največ, kar je mogel, samega sebe, da bi lahko delali dobro. Simbol te milosti, ki prihaja od zgoraj, je prav škof, po-

doba in živa prisotnost Kristusa v naši sredi. On je pastir, ženin Cerkev, služabnik iz ljubezni do Jezusove Cerkev. Gospod nas kliče, "da bi se naučili živeti vedno bolj zavestno vitalen odnos z njim. Da bi imeli malo več upanja, luči in motivacije delati dobro", saj v luči vere vse človeške stvarnosti pridobijo na vrednosti, je poudaril kardinal. Jezus nam daje do-

da smo mi prižgana luč.

Večernicam v stolnici je v bližnjem auditoriju na ul. Roma sledila "lectio magistralis" kard. Antonellija o liku škofa v službi cerkveni skupnosti. Cerkev je skrivnost navpičnega in vodoravnega občestva; prvo se uresničuje v skupnosti z Očetom, Sinom in Sv. Duhom, drugo pa med Jezusovimi učenci. Na osnovi Božje bese-

datek energij, veselja in navdušenja, da lažje nosimo bremena drugih. "To je novost krščanstva"! Čeprav je breme izredno težko, je skupaj z Njim lahko. To je lepota, ki jo moramo deliti z drugimi, saj smo vsi kristjani tudi klicani, da veselo novico oznanjamo. "Ponesite Gospoda v svoje družine, v službo, med prijatelje, v bolnišnice, v zabavišča...". Tudi med oddaljene ljudi. "Ne skrbite, če je teh veliko", pomembno je,

de in dogmatske konstitucije Lumen gentium, ki je nastala med II. Vatikanskim koncilom, je utemeljil, kako je Cerkev Božja družina Jezusovih učencev in bratov, ki z močjo Sv. Duha kot Božji sinovi sodelujejo pri Kristusovem odrešenjskem poslanstvu. Cerkev je sveta, in vendar vedno potrebna očiščenja, ker ljudje smo grešni. To ni "skupnost popolnih", ampak "sveta Cerkev grešnikov", ki se zavedajo svojih grehov in so za-

to usmiljeni do drugih. Prav medsebojna ljubezen in edinstvo kristjanov je najbolj verodostojno in prepričljivo znamenje svetosti ene same Cerkev, katere sporočilo je še najbolj pomembno danes, v razdrobljeni družbi, ki pri-sega na kompetitivnost in konfliktualnost, ki ji primanjkujejo pristni človeški odnosi, ki jo označujejo anonimnost mase in osamljenost posameznikov.

"Cerkev ni ne monarhija ne oligarhija ne demokracija, ampak urejeno bratstvo", je zatrdil kardinal. Vsi krščeni imajo enako dostojanstvo, imajo pa različne darove in naloge. Vse "karizme" prihajajo od zgoraj; po razlikovanju je pomembno, da jih sprejmemo in valoriziramo, da bi obogatili cerkveno občestvo. Verniki morajo dopustiti, da jih vodi škof; ta pa mora vernikom prisluhniti, da bi razlikoval Božjo voljo.

Škofova karizma je "bistvena in institucionalna". Škof je obenanem v Cerkev in nasproti njej, hkrati sin in oče. Za škofa - kot za Marijo - so nadvse pomembne vera, ponižnost in pokorščina. Škof mora poslušati Božjo besedo, da jo potem lahko sam oznanja; redno se mora spovedovati, da lahko deli odpuščanje grehov; vsak dan se mora hraniti z evharistijo, da lahko posvečuje tudi druge; prvi mora biti pokoren, da lahko tudi sam drži krmilo. Svoje poslanstvo mora opravljati v Marijinem slogu: z zbrano, preprostostjo, konkretnostjo, zastonjskosti, pripravljenostjo deliti z drugimi trenutke veselja in trpljenja. "Sredi

G. Franco Gismano, kard. Ennio Antonelli, nadškof Dino De Antoni (foto DPD)

drugih je kot služabnik Božjih služabnikov, izogiba naj se vsem oblikam avtoritarizma, protagonizma, personalizma, samouveljavljanja, tako da raje umira sebi, da bi vstal v edinstvo Cerkev". Škof je živa Kristusova podoba, ki Jezusa ne nadomešča, ampak omogoča srečanje z Njim. Zato "uči, posvečuje in vodi". V številnih pastirskih je en sam Pastir, tako kot je Cerkev ena sama v številnih cerkvah. In vendar je vsaka Cerkev vitalen izraz vesoljne Cerkev. Škof je klican, da "s ponižnim realizmom in z drznim upanjem" vodi krščansko skupnost "po poti neprenehne reforme". Skupnost se bo razvijala, če bo - ne kot gospodarka, ampak kot služabnik - dajal večjo važnost kakovosti odnosov kot pa dejavnostim in organizaciji. Posebno odgovornost ima za edinstvo škofijskih duhovnikov, ki so mu zaupani; za bratstvo in sodelovanje med njimi. Skrbeti mora tudi, da vsaka župnija raste kot prava skupnost in ne le kot verski ali karitativni servis. Pomembno je spodbujati razvoj mreže med družinami, družabne, formativne, duhovne in solidarnostne pobude. "Skrivnost občestva je dinamična in v svojem bistvu misijonska". Evangelizacija se uresničuje, če je občestvo očarljivo in privlačno. Zato so pomembne "ustvarjal-

ne manjšine", saj "kakovost pomeni več kot količina". Živimo v sekularizirani družbi, v epohalnem mrku Boga, in vendar "se ne smemo bati noči, dokler sredi teme še gorijo kresovi, ki svetijo in grejejo". Pozorni moramo biti do vsega, kar je resnično, dobro in lepo, s simpatijo glejmo znamenja kulturne miselnosti in kulturi. Bodimo tudi pozorni do trpljenja in krivic, do bolnih, zapostavljenih in revnih, odgovorni za ves svet. Da bo svet videl, da Cerkev "ni samo institucija ali organizacija, ampak ena sama velika družina Božjih sinov in Jezusovih bratov".

Po kardinalovem tehtnem posegu je goriški duhovnik in teolog Franco Gismano spregovoril o odprtju novega pastoralnega leta, katerega smernice se nevezno ujemajo z besedami kard. Antonellija. Pozornost torej ne projektom, ampak mreži odnosov. Nadškof De Antoni se je gostu zahvalil za spodbudne besede in prisotne pozval k večjemu sodelovanju. "Spriči krize vzgojnih ustanov in odprtega vprašanja o smislu življenja ne smemo vreči puške v koruzo"! Potreben je krepkejši etični pristop. Zato "se srečajmo, razdelimo med sabo to, kar imamo. Združimo se"! / DD

Spremembe v mestni župniji Srca Jezusovega Jezuiti se poslavljajo od Gorice

Zaupanjem v Božji načrt in s prepričanjem, da bo ssetev prinesla tudi žetev, se Družba Jezusova poslavlja od Gorice. V nedeljo, 13. septembra, so jezuiti pri slovesni jutranji maši, ki se je je udeležila

globoko sled na Solskem, kulturnem in duhovnem področju, pa tudi kot kovnica vrste izobražencev in politikov - danes nima mladih sil, ki bi jih vložila v naše mesto. Dosedanji župnik p. Antonio Bressan je te

zuitski provincial za severno Italijo p. Nicola Gay je vernike pozval k zaupanju v Boga, da bi tudi ta sprememba bila "razlog za novo vitalnost, da bi živeli na še bolj pristen in globok način življenja z Gospodom". Predstojnik goriške jezuitske skupnosti p. Dalla Vecchia je zagotovil svojo prisotnost in molitev ter navzoče spodbudil, naj ostanejo združeni v srcu; do teh, ki ostajajo, pa naj bodo "usmiljeni". Odhajajoči župnik p. Bressan se je v svojem zadnjem nagovoru med drugimi zahvalil Jezusu, da je spoznal Gorico in njene župljane, da je lahko bil "duhovnik na cesti", po mestnih parkih, barih in drugih krajih, kjer je srečeval ljudi, se soočal z njihovimi vsakdanjimi in konkretnimi težavami, pa tudi s trenutki velikega veselja in

G. Nicola Ban, g. Franco Gismano, g. Paolo Zuttion in p. Antonio Bressan

velika množica ljudi, po skoraj 40 letih upravljanja župnijske skupnosti pri Srcu Jezusovem vrnili ključne mestne župnije nadškofu Dinu De Antoniju, ta pa jih je izročil novemu upravitelju, škofijskemu duhovniku Paolo Zuttionu, župniku pri sv. Justu, ki mu bosta pomagala g. Franco Gismano in kaplan Nicola Ban.

"S hvaležnostjo v srcu smo pričeli koncu častitljive prisotnosti jezuitov v goriški župniji", je uvodoma povedal msgr. De Antoni. Družba Jezusova, ki je v Gorici začela delovati l. 1615 in je v skoraj štirih stoletjih zapustila

"življenja, ki ga moramo vedno čuvati v vseh njegovih oblikah". Prosil je odpuščanja, če mu je potrpljenje kdaj prekipelo. Prosil je tudi, da bi bili prisotni sposobni pričevati veselo oznanilo in da bi se ne pritoževali. Da bi verjeli v Boga-lepoto, ki nas dela "dobre in lepe". P. Antonio, ki je bil tudi dolga leta priljubljen duhovni asistent župnijske skavtske organizacije, je sklenil svoje besede v pravem skavtskem duhu, ko je dejal: "Od sebe dajte najboljši! Srečno pot! Za sabo pustite boljši in lepši svet od tega, ki ste ga našli. Amen". / DD

Izzivalno razmišljanje Pozor, kritika!

Zamislimo si znanstvenofantastično (ali pa morda ne) situacijo, v kateri gre za preživetje ali kompletno uničenje celotnega človeštva: grožnja vesoljskega objekta nepredstavljive velikosti, ki bi lahko v naslednjih tednih usodno trčil v Zemljo. Tovrsten armageddonski prizor ne omogoča veliko alternativ: vse moči bodo uprte v rešitev ultimativnega problema, vsa znanost in laična javnost bo skušala podpreti rešitelje, celo znanstveniki, ta najbolj tekmovalna, pa čeprav elegantno akademska družbena skupina, bodo končno produktivno zaigrali na isti strani mreže. Ker je na drugi strani mreže konec, praznina, nič razen upanja in verovanja. V tem scenariju ni in ne more biti prostora za refleksivnost, za mentalno delovanje, za filozofijo, metafiziko in niti za kritiko. Šlo bi za prostor čiste akcije, prostor prečiste prakse, ki bi za pankapitalistične teoretike in sodobne politike po vsej verjetnosti pomenil idilično uresničitev utopije o sistemu "ne razmišljaj in izgublaj dragocenega časa, v akcijo".

bini, pestrosti, bogatosti, varnosti... V drugem scenariju nastopa veliko število najrazličnejših ljudi najrazličnejših vrst, podvrsti in tipov. Vsakdo živi, se preživlja, dela, se uči, igra, razmišlja, poje, premleva, misli na podoben način, vendarle ne povsem enak. Nekateri se med seboj celo ne strinjajo. Med posamezniki prihaja skozi celo življenje do bolj ali manj globokih stikov in interakcij, v katerih si le - ti iz-

Če mislite ali verjamete, da nas ta situacija danes ne zadeva, da je vendarle alternativ in možnih rešitev še vedno nekaj na spisku, če mislite, da se človeštvo še ni predalo usodi, pa čeprav je problemov veliko, vam predstavljam drugo možnost. Z njo mislim na tako življenje na Zemlji, ki mu vsakodnevno ne ogroža konec celotnega človeštva, na življenje, ki se je zdavnaj osvobodilo spon "preživetja" in dela na kakovosti le tega, na vse-

menjujejo mnenja, prepričanja in navade o sorodnih in različnih tematikah. Kaj kmalu se izmenjavajo pogledov na svet sprevrne v ilhteče hlastanje po zraku, mahanje in spuščanje ostrih in visokih zvokov. "Kaj me vedno kritiziraš"! se zasliši in odmeva po vsem svetu, "to vendarle ni pošteno". Meni se zdi, da ni le pošteno, temveč edino možno, edino pošteno, edino realno in potrebno. Kritika ni le potrebna, temveč

nujna. Nujna za onemogočanje pasivizacije, apatije, brezčutnosti, nerazmišljajočnosti, nujna za ohranitev človeštva, ki ima še eno, drugo in tretjo možnost, nujna za obuditev tistega, kar danes manjka: bolj-svobodnega planeta različnih ljudi, ki znajo in želijo živeti.

Seveda, zanjo so (kot za veliko drugega) potrebna določena pravila: ne gre tu za bonton ali pravila spodobnosti, temveč pravila kritične korektnosti. Tovrstna pravila komunikacije in dialoga ohranijo kritičnost konstruktivno in graditeljsko ter onemogočajo, da postane izgovor za bruhanje stresa, kulturnega nela-

godja, socialne zadrege itd. Zatorej iskreno polagam na Vaše srce: ne zadovoljite se s tistim, ki si tega po Vašem ne zasluži, in premislite ter predstavite svetu nekaj. Brez argumentov ne moremo nikamor. Oznaka "Pozor, kritika"! je torej del, ki pripada prvemu delu naše zgodbe, ko je (zahodnjaško) človeštvo brez alternative in kimačje rine v eno smer... Se v njej žal danes prepoznate tudi Vi? Jernej Šček